

Graves Kooiman of Kooiman

Een dynastie van goud- en zilversmeden in Schoonhoven 1776-1977

In 1998 publiceerde ik de genealogie van de familie Kooiman. Nu, 23 jaar later, en een overgang verder van Word Perfect 6.1 naar Microsoft Word, en van Windows 95 naar Windows 10, plus een andere versie van Powerpoint, is het onvermijdelijk dat de voorliggende 'pdf-versie' allerlei feilen vertoont.

Alle informatie is echter behouden gebleven. En een groot voordeel 23 jaar later is dat de gehele tekst (niet de figuren/schema's) eenvoudig te doorzoeken is met de 'Ctrl F' zoekfunctie van Acrobat Reader.

Mij leek het de moeite waard om de genealogie van deze belangrijke zilvermidsdynastie in Schoonhoven, ondanks de feilen, maar met alle informatie, toch aan u aan te bieden in de 'Schatkamer' van de Zilver Histograaf Schoonhoven.

Overigens, van de publicatie als Zilvercahier -met de verbeteringen van 2018- zijn ook nog gedrukte en gebonden exemplaren verkrijgbaar (gratis). Mail even rene.kappers@live.nl.

Rene Kappers
21 juni 2021.

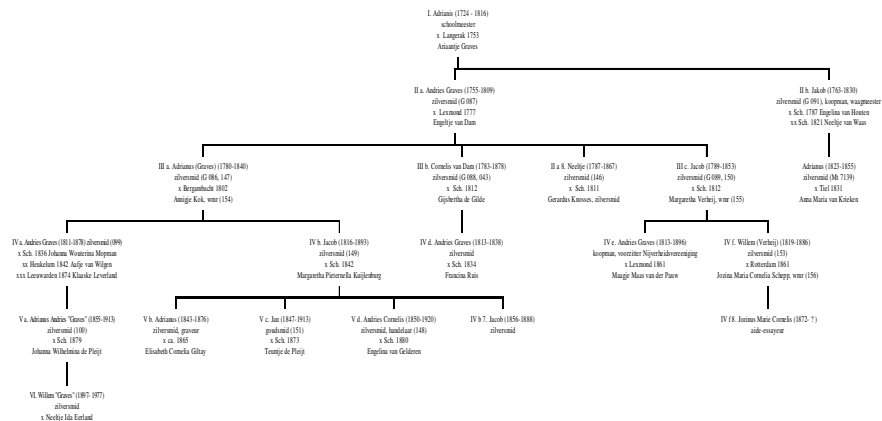
Lees hieronder verder.

GRAVES KOOIMAN of KOOIMAN

EEN DYNASTIE VAN GOUD- EN ZILVERSMEDEN

IN SCHOONHOVEN.

1776

1977

Zilver-cahier nr. 4.0 (1 sep.1998)

Een serie monografieën uitgegeven onder auspiciën van
de Stichting Vriendenkring van het
Nederlands Goud- Zilver- en Klokkenmuseum.
Kazerneplein 4, 2871 CZ Schoonhoven.

R.Kappers

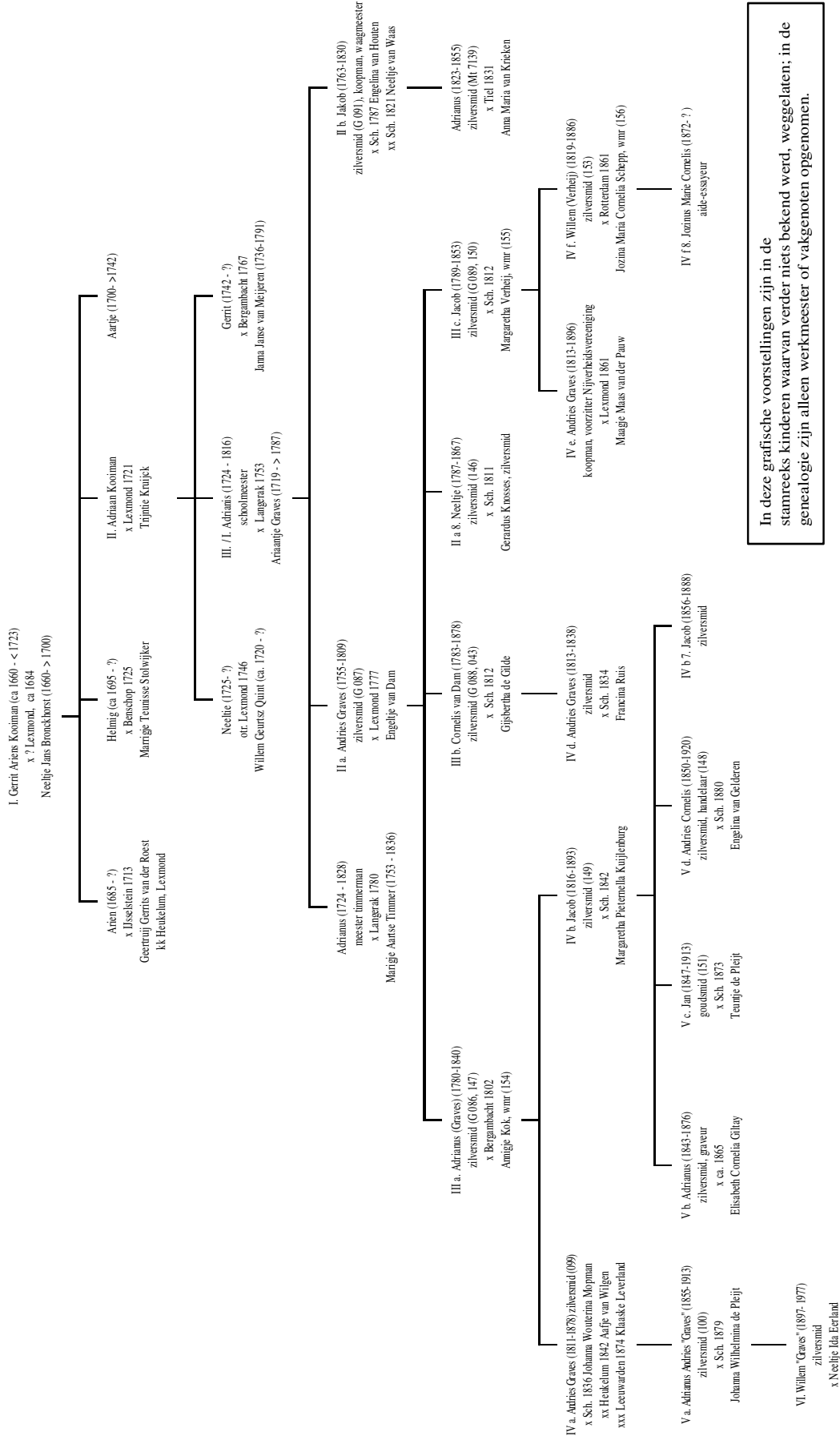
Schoonhoven, 1 september 1998

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, of op welke wijze dan ook, zonder toestemming van de schrijver.

Bestellingen door overmaking van fl. 45,= op girorekening 36.86.26 t.n.v. de Stichting Vriendenkring, onder vermelding van "Zilver-cahier nr.4".

De opbrengsten komen geheel ten goede aan het werk van de Stichting.

Kooiman; stamreeks van Lexmond, genealogie te Schoonhoven.

In deze grafische voorstellingen zijn in de stamreeks kinderen waarvan verder niets bekend werd, weggelaten; in de genealogie zijn alleen werkmeester of vakgenoten opgenomen.

Inhoudsopgave.

0. Inleiding.....	1
I.Het verhaal.....	1
1.De herkomst van de eerste zilversmeden in de familie Kooiman.	1
2.Andere activiteiten van Andries Graves en Jakob Kooiman.....	2
3.Kooiman of Graves Kooiman: namen, vernoemen en de familienaam.....	3
4.Het oude zilversmidsbedrijf en de vererving.....	4
5.De nieuwe bedrijven van de jongere zonen en de vererving.....	8
6.Huizen in de familie.	10
7.Bruiden en Bruidegoms.....	13
8.Van Andries Graves Kooiman tot Willem "Graves" Kooiman: de zilversmidsdynastie in getallen.....	15
9.De materiële kant van de zilversmidsdynastie Graves Kooiman.	16
10.Kooiman of Graves Kooiman: betekenis voor de Zilverstad.	17
II.Het genealogisch onderzoek;	20
1.Inleiding.....	20
i.Eerdere publikaties.	20
ii.Eerdere Zilver-Cahiers: een produkt, een kwantitatieve analyse en de beroepsorganisatie.	21
2.Onderwerp van genealogisch onderzoek: de mensen achter de Nijverheidsvereniging.....	22
3.Genealogisch onderzoek naar Zilversmidsdynastieën; motivatie.	23
4.De hoofdvragen.	24
5.Afbakening en beperkingen.....	24
6.Geraadpleegde bronnen	25
7.Geraadpleegde literatuur.	26
8.Notaties.....	27
9.De productie van dit Zilver-Cahier nr.4.	27
III.Stamreeks Kooiman.	29

I. Gerrit Ariens Kooiman.....	29
II. Adriaan Kooiman.....	30
III. Adrianis Kooiman.....	31
IV. Genealogie Kooiman, alias Graves Kooiman, alias Van Dam Kooiman, zilvermeden te Schoonhoven.	33
I. Adrianis Kooiman	33
IIa. Andries Graves Kooiman	33
IIb. Jakob Kooiman	38
IIIa. Adrianus (Graves) Kooiman	41
IIIb. Cornelis van Dam Kooiman	44
IIIc. Jacob Kooiman.....	47
IVa. Andries Graves Kooiman Adrianuszoon.....	58
IVb. Jacob Kooiman	60
IVd. Andries Graves Kooiman Corneliszn.....	62
IVe. Andries Graves Kooiman Jacobszoon.....	63
IVf. Willem (Verheij) Kooiman	74
Va. Adrianus Andries AGraves@ Kooiman	82
Vb. Adrianus Kooiman.....	84
Vc. Jan Kooiman	85
Vd. Andries Cornelis Kooiman	86
VI. Willem AGraves@ Kooiman	87
V. Geraadpleegde Literatuur.	89
VI. Gebruikte Afkortingen.	91
VII. Index	92

Tabellen en Figuren

Tabel 1. Zilversmidsdynastie Graves Kooiman: smeden en vakgenoten, zonen en dochters, huwen binnen / buiten het vak en huwen binnen / buiten Schoonhoven.....	15
Tabel 2. Goud- en zilversmeden in de familie Kooiman, Graves Kooiman, Van Dam Kooiman. Met opgave van geboortejaar, sterftejaar, referentie nummer in Begeer 1981, start- en stopjaar als vakgenoot of werkmeester, startleeftijd, aantal jaren als werkmeester, aantal jaren “pensioen”. ..	20
Tabel 3. “Verdienste van de knechts” in 1852; weeklonen in januari en oktober.....	58

Figuur 1. Kooiman; stamreeks van Lexmond, genealogie te Schoonhoven. Grafische voorstelling van het verband tussen de stamreeks en de genealogie. Met vermelding van de volwassen geworden gezinsleden in de stamreeks en de zilversmeden en vakgenoten in de genealogie.....p.III

Figuur 2. Schoonhovense zilversmidsdynastie Kooiman, Graves Kooiman, Van Dam Kooiman. De vererving van woonhuis en eerste bedrijf, thans Koestraat 73. De verervingslijn vet weergegeven.....p. 7

Figuur 3. Schoonhovense zilversmidsdynastie Kooiman, Graves Kooiman, Van Dam Kooiman. De diverse bedrijven van de familieleden en de vererving daarvan.....p. 9

Figuur 4. Schoonhovense Zilversmidsdynastie Graves Kooiman of Kooiman en hun hedendaagse, 1998, adressen.....p.11

Graves Kooiman of Kooiman.

Een dynastie van goud- en zilversmeden in Schoonhoven.

0. Inleiding.

Voor u ligt Zilver Cahier nr.4; het gaat over één van de Schoonhovense families waarvan generaties lang familieleden hun werk vonden in het goud- en zilvervak. De familie Kooiman, soms beter bekend als Graves Kooiman heeft vijf generaties achtereen in het vak van de Zilverstad gewerkt. Een echte beroepsdynastie: een zilversmidsdynastie. Uitgebreid genealogisch onderzoek naar de diverse familieleden heeft geleid tot het verhaal van deze familie. Het verhaal moet helpen een antwoord te geven op de vraag, “wie of wat maakte de Zilverstad ?” Het verhaal volgt hier eerst; daarna pas het genealogisch onderzoek. Het verhaal bevat de conclusies van het genealogisch onderzoek naar de familie Kooiman of Graves Kooiman. De beschrijving van het genealogisch onderzoek bevat twee gedeelten; een stamreeks en een genealogie. De feiten en de bronvermeldingen zijn in het genealogisch onderzoek opgenomen.

Het verhaal

1. De herkomst van de eerste zilversmeden in de familie Kooiman.

De familie Kooiman is afkomstig van de zuidoever van de Lek. Zover nagegaan stamt ze uit Lexmond, 25 kilometer stroomopwaarts, Oost van Schoonhoven. Via Langerak komen twee broers uiteindelijk in het derde kwart van de 18e eeuw als zilversmeden in Schoonhoven terecht; Andries Graves Kooiman en Jakob Kooiman.

Beide vestigen zich als meester zilversmid in Schoonhoven; Andries Graves Kooiman als eerste, hij wordt poorter in 1776. Hij is op dat moment 22 jaar

oud en wordt dan tevens lid van het Kramersgilde. Jakob volgt hem later in 1784 naar Schoonhoven en wordt dan eerst lid van het Kramersgilde. Jakob is op dat moment nog geen 21 jaar oud. Drie jaar later volgt zijn inschrijving als meester zilversmid in 1787. Deze jonge leeftijden duiden er normaal gesproken op dat de broers wees zouden zijn. In het algemeen immers zijn zonen volwassen op 24-jarige leeftijd en kunnen pas op die leeftijd een zelfstandig beroep uitoefenen. Dat is hier niet het geval; hun vader overlijdt pas in 1816 op hoge leeftijd. Een verklaring hiervoor is nog niet gevonden.

Waar de broers hun opleiding tot zilversmid hebben genoten is tot heden niet opgelost. Voor de hand liggen plaatsen als Utrecht, Gorinchem, Dordrecht en Schoonhoven zelf. Als leerjongens zijn zij niet aangetroffen in Utrecht noch Gorinchem¹ evenmin als in Schoonhoven, terwijl van Dordrecht geen opgave van leerjongens bekend is. Zelf leidden de broers ook leerlingen op in de gildetijd tussen 1781 en 1798: Andries Graves vier en Jakob één.

2. Andere activiteiten van Andries Graves en Jakob Kooiman.

Naast zilversmid zijn de broers ook anderszins actief. Andries Graves blijft zijn hele leven zilversmid; zijn broer laat het beroep na 1807 varen. Andries Graves Kooiman is in de aanloop naar de Franse tijd Lid van de Vaderlandsche Sociëteit Tot Nut en Vermaak, feitelijk een politieke organisatie waar de meest prominente patriotten van Schoonhoven lid van zijn. In de Franse tijd, tijdens de Bataafse Republiek, is hij actief in het “gesupprimeerde gilde”. In 1800 is hij keurmeester en in 1801 president van de “provisionele commissie”, de vervanger van het gildebestuur.

1. Luijt, 1997 en Van Dijk, 1992.

Jakob wordt na 1793 en voor 1798 waagmeester te Schoonhoven. Hij doet dit werk tot circa 1807 naast het zilversmeden; daarna is hij alleen nog waagmeester. Zijn weduwe wordt in 1832 zelfs nog als waagmeester genoemd. In de roerige Franse tijd heeft hij ook nog enige nevenfuncties. Zo is hij in 1809 Commissaris der Inkwartiering en Opziender der casernes en Fournitures en in 1811 kapitein van de Gewapende Burgerwacht.

3. Kooiman of Graves Kooiman: namen, vernoemen en de familienaam.

Andries Graves Kooiman is met naam en toenaam vernoemd naar zijn grootvader van moeders kant, (school)meester Andries Graves uit Lexmond. Uit de DTB blijkt dat “Graves” in Lexmond als familienaam gebruikt wordt. In Schoonhoven wordt de toevoeging Graves pas na de tweede helft van de 19e eeuw als deel van een dubbele familienaam gebruikt. Sommige familieleden hebben daarbij inderdaad Graves als tweede voornaam in de Burgerlijke Stand meegekregen; anderen evenwel niet maar gebruiken hem toch en bij weer anderen gebruiken autoriteiten Graves Kooiman soms als familienaam. Tot op de dag van vandaag wordt “Graves Kooiman” als familienaam in Schoonhoven in het sociaal verkeer gebruikt; strikt naamrechtelijk gezien ten onrechte.

In de familie komt ook Cornelis van Dam Kooiman voor. Cornelis was eveneens met naam en toenaam naar zijn grootvader maternel vernoemd. Daar hij zonder mannelijke nakomelingen is gebleven, heeft deze dubbele naam geen verdere ingang gevonden. Overigens was het voeren van een dubbele familienaam in het sociaal verkeer in en om Schoonhoven vanaf het begin van de 19e eeuw zeer gebruikelijk en uitzonderlijk populair.

Vernoemen naar vader en moeder is traditie in deze familie. Opmerkelijk is het vaste patroon dat daarbij gebruikt wordt. Het eerste kind wordt stevast

paternel vernoemd, het tweede altijd maternel, tenzij de eerstgeborene een dochter was en de tweede een zoon; dan wordt ook het tweede kind paternel vernoemd. Voor verdere kinderen is de vernoeming dan steeds om beurten. Bij de derde zoon en dochter wordt kennelijk grootouderlijk vernoemd.

De naam Andries Graves Kooiman komt door deze vernoemingstraditie met regelmaat voor in de genealogie. In de 19e eeuw is er daardoor een periode waarin drie neven naamgenoten leven, waarvan twee zelfs in hetzelfde jaar geboren, in 1813. Andries Graves Kooiman, respectievelijk Adrianuszoon (1811-1878), Corneliszoon (1813-1838) en Jacobszoon (1813-1896) zorgen met regelmaat voor verwarring en verwisseling in genealogie en literatuur. Andries Graves Kooiman Adrianusz is evenwel de enige met een eigen meesterteken.

De consequente spelling van de familienaam Kooiman is met een “i”. Varianten met een “ij” of “y” komen zeer sporadisch voor en zeker niet in de eigen ondertekeningen van akten of brieven. De achtergrond van de familie in Lexmond en Langerak is te typeren als gegoede ambachtslieden, kooplui en schoolmeesters met bezit aan onroerend goed, waaronder steeds het eigen woonhuis, in de contreien aan de zuidoever van de Lek tussen Vianen en Langerak. Een verbinding naar het beroep van eendenkooiker is tot heden niet gevonden maar onderzoek naar oudere generaties kan hier nog opheldering geven.

4. Het oude zilversmidsbedrijf en de vererving.

Een zilversmidsbedrijf omvat klanten, gereedschap, werktuigen, modellen, mallen en stampen. Dit vormt de “ziel” van het zilversmidsbedrijf want elk bedrijf ontleent hier zijn eigen karakteristieke producten aan. Verder is er de werkplaats met één of meerdere ovens. De eerste categorie is mobiel, de tweede niet. De zoon die het zilversmidsbedrijf erft, krijgt in de erfenis dus

niet alleen de gereedschappen en modellen maar hem wordt ook het huis met de werkplaats en oven toebedeeld. Zo ook in de familie Kooiman zoals in figuur 2 is weergegeven. De jongere zonen moeten dus zelf een andere werkplaats bemachtigen of bouwen. Op hun beurt laten deze jongere zonen hun kinderen weer erven. De diverse werkplaatsen blijven dus zo mogelijk in de familie. Het oorspronkelijke bedrijf, woonhuis en de werkplaats is in Schoonhoven sinds het einde van de 18e eeuw tot 1921 steeds gevestigd geweest op het huidige adres Koestraat 73. Of Andries Graves Kooiman hier in 1776 ook begonnen is, is nog niet met zekerheid te zeggen. Het pand bevindt zich in 1809 wel in zijn nalatenschap; dat hij hier dan ook begonnen zou zijn, ligt wel voor de hand.

Het zilversmidsbedrijf vererft in de familie Kooiman ogenschijnlijk niet steeds op de oudste zoon.

In de tweede generatie erft de oudste zoon Adrianus. Hij krijgt testamentair “alle de zilversmits gereedschappen en hetgeen maar enigszints tot desselfs winkel behoort ...”

In de derde generatie heeft de oudste zoon, Adrianus, een zilversmidsdochter getrouwd wiens vader, Arij Mopman, op 53-jarige leeftijd -naar we aannemen onverwacht- overlijdt; hij neemt dan diens zaak over. Hierdoor erft niet de oudste maar de tweede zoon, Jacob.

In de vierde generatie overlijdt de oudste zoon, Adrianus, voor z'n vader. Vader is dan 60 en de zoon 33 jaar. De tweede zoon Jan, is op dat moment al drie jaar bezig in een eigen goudsmidswinkel, waar hij ook de opleiding voor genoten heeft . Als de vader uiteindelijk met pensioen zal gaan heeft Jan dus vermoedelijk al een tiental jaren een bloeiend eigen andersoortig bedrijf. Jan laat daarom vermoedelijk “zijn beurt voorbij gaan”. Derhalve is de derde zoon Andries Cornelis degene die vervolgens in aanmerking komt.

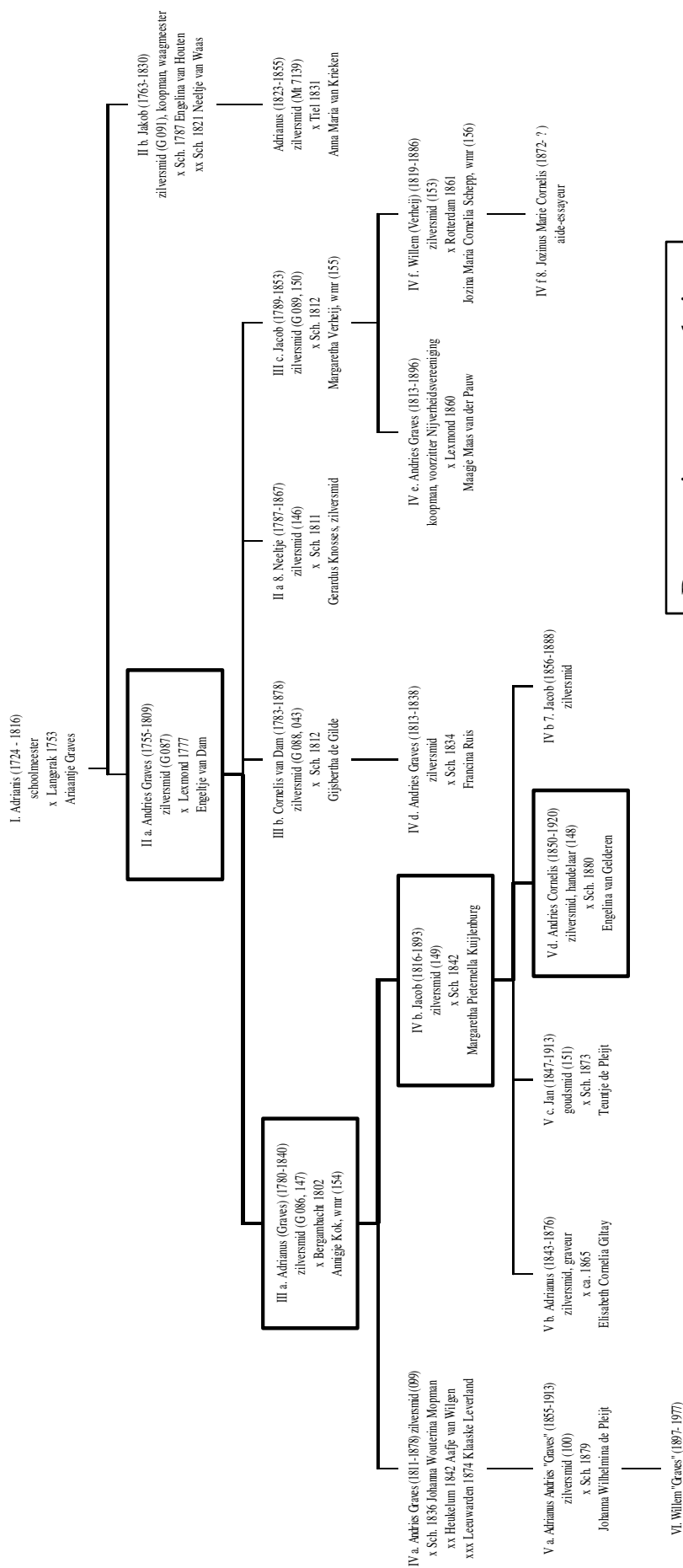
De overdracht aan hem gebeurt pas in 1893 als de vader overlijdt op 77-jarige leeftijd.

In de vijfde generatie zijn geen zonen en de enige dochter van Andries Cornelis Kooiman overlijdt op de jeugdige leeftijd van 16 jaar. Andries Cornelis voert het bedrijf tot zijn overlijden. De erfgenamen doen het bedrijf vervolgens over aan de knecht Pieter Baardwijk: de klanten, de gereedschappen, werktuigen, modellen, mallen en stampen. Niet het woonhuis en de werkplaats met oven; dat verkopen de erven aan de rijkskeurmeester, Mr.Slager.

We kunnen dus concluderen dat niet de oudste maar de “oudste beschikbare zoon” het bedrijf steeds erft. Het door Andries Graves Kooiman in 1777 gestichte zilversmidsbedrijf gaat uiteindelijk in 1921 bij gebrek aan “beschikbare zoon” in handen van de familie Baardwijk over.

Schoonhovense Zilversmidsdynastie Kooiman, Graves Kooiman, Van Dam Kooiman.

De vererving van woonhuis en eerste bedrijf, thans Koestraat 73.

De vererving van woonhuis
en het eerste bedrijf van
Andriaens Graves Kooiman,
thans Koestraat 73.

Pieter Baardwijk richt in zijn woonplaats Nieuwpoort een nieuwe werkplaats in achter het pand Binnenhaven 44. Hij breidt het bedrijf in Nieuwpoort verder uit. Zijn vier zonen bouwen uiteindelijk als N.V. Zilverfabriek Gebroeders Baardwijk een prachtige nieuwe fabriek die in 1980 door Prins Bernhard officieel geopend wordt. Een fatale grote bedrijfsbrand legt in 1986 het gehele complex volledig in de as. Alle modellen, mallen, stampen, stempels en matrijzen gaan verloren; de ziel van het bedrijf is verwoest. De gebroeders Baardwijk besluiten het bedrijf niet te herbouwen².

5. De nieuwe bedrijven van de jongere zonen en de vererving.

Bij de jongere zonen-werkmeesters in de familie zien we steeds soortgelijke verervingen als hierboven beschreven. Hun oudste beschikbare zonen erven in beginsel het bedrijf. Geen zonen of “beschikbare” zonen zorgt echter dat de vererving van het nieuwe bedrijf hier niet, of slechts één maal gebeurt. Figuur 3 geeft hiervan een beeld, terwijl hieronder een beschrijving volgt.

Andries Graves (IVa) laat na aan Adrianus Andries (Va) welke dat bedrijf om ons onbekende reden stopt in 1911. Hij overlijdt in 1913 en laat een jongere zoon Willem na van nog maar net 16 jaar; zijn oudste zoon Andries Graves Kooiman, ook zilversmid, was reeds in 1903 op 17-jarige leeftijd overleden.

Jacob Kooiman (IIIc) laat zijn bedrijf deels na aan zijn oudste zoon Andries Graves (IVc), dat is het productiedeel in J.Kooiman & Zoon. Hij laat de handel in zilveren werken na aan zijn andere zoon Willem (IVf). Beide zoons overlijden zonder feitelijke beschikbare opvolgers voor de bedrijfsdelen.

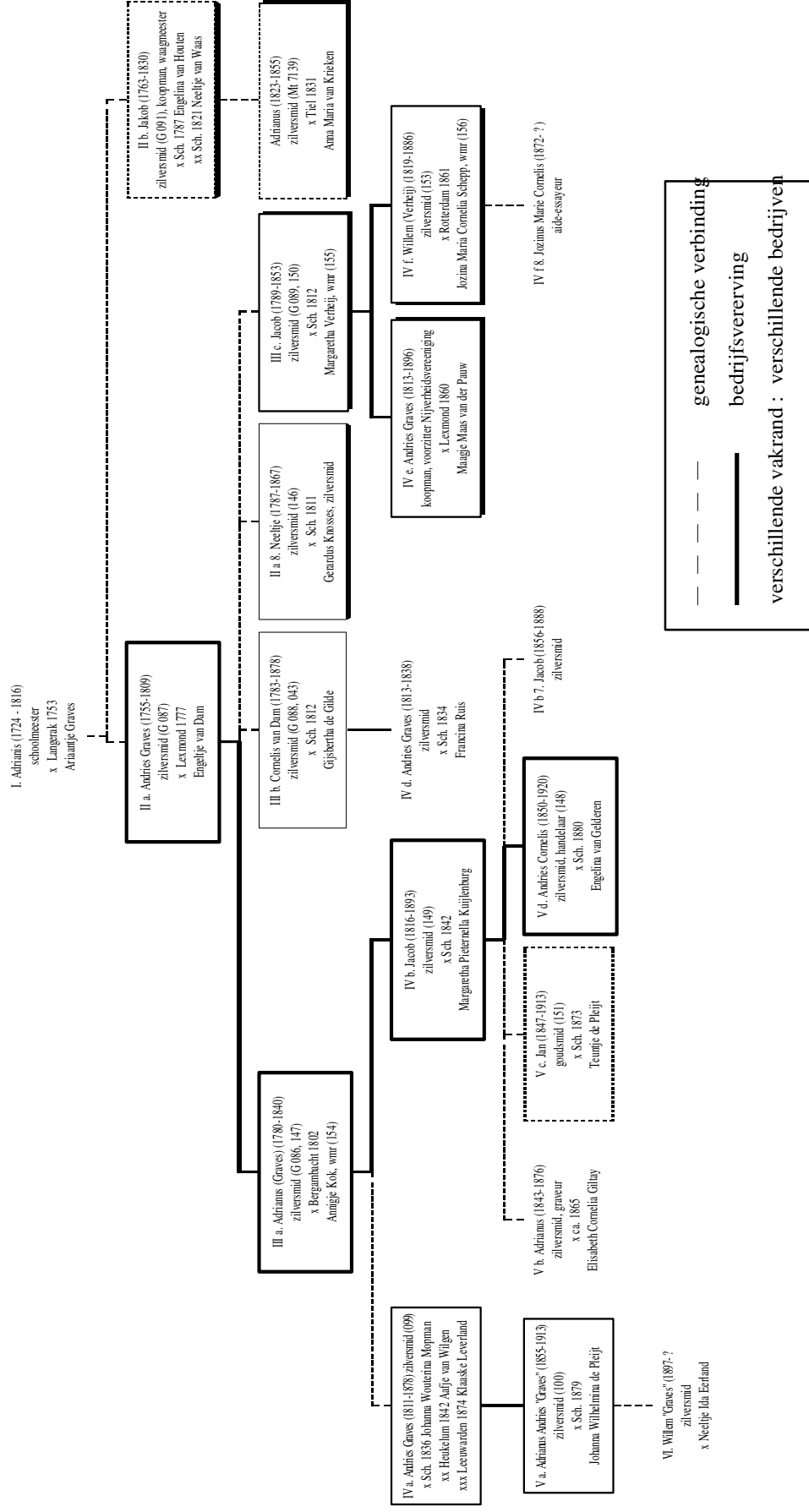
2. Teeuwen, 1995; de gegevens m.b.t. Baardwijk zijn hieraan ontleend.

Cornelis van Dam Kooiman (IIIb) z'n enige zoon overlijdt jong op 25-jarige leeftijd.

Schoonhovense Zilverersmidstijndynastie

Kooiman, Graves Kooiman, Van Dam Kooiman.

De diverse bedrijven van de familieleden en de vererving.

Hij zelf zet zijn bedrijf voort tot op de hoge leeftijd van bijna 79 jaar, waarna hij dan nog 16 jaar renteniert. Dit laatste is overigens een unicum in de familie; bijna alle anderen sterven in het harnas van het zilervak afgezien van Jakob (IIb) die het beroep van waagmeester verkiest.

De jongere zonen stichten dus steeds nieuwe bedrijven. In totaal worden door de zilversmidsdynastie Graves Kooiman 9 bedrijven gesticht.

6. Huizen in de familie.

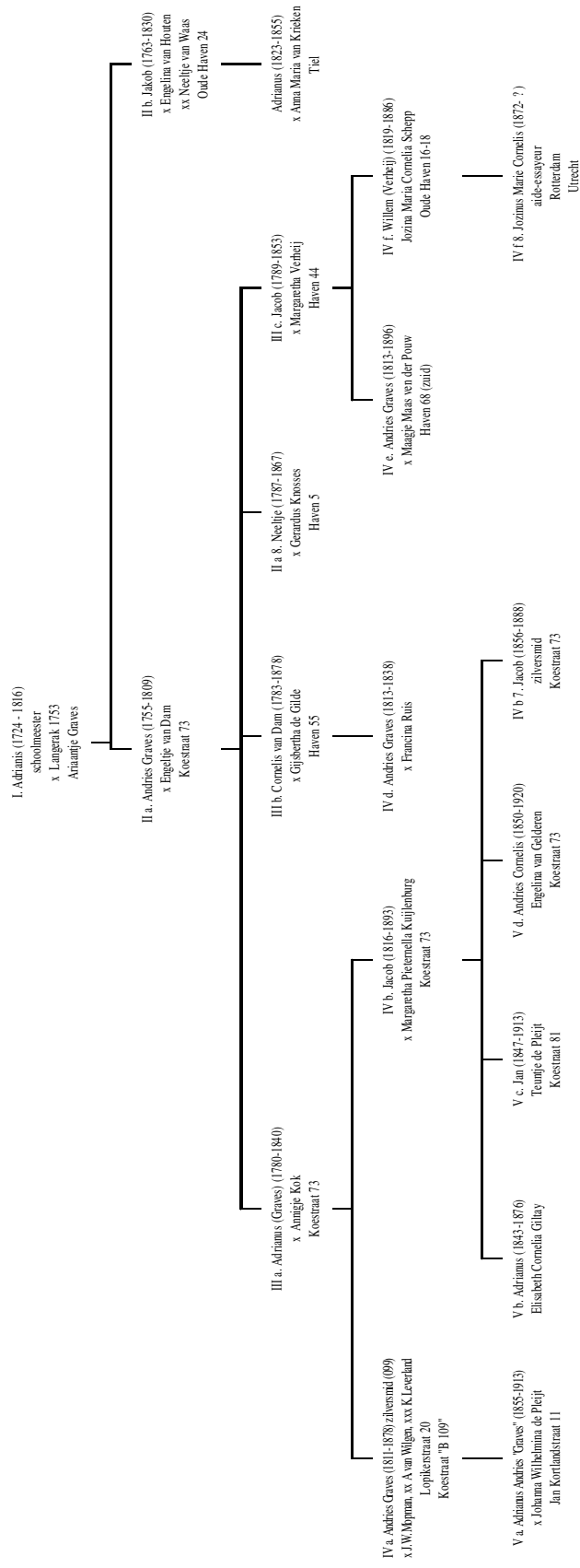
De familieleden bezitten en bewonen diverse huizen in Schoonhoven. Doordat in de 19e eeuw minstens een vijftal (her-) nummeringen van de huizen hebben plaats gevonden, en er geen volledige concordant bestaat, is het moeilijk deze huizen op een hedendaags adres terug te vinden. Van een aantal is dat inmiddels gelukt. Enige van de huizen die ze zelf bewonen, met opgave van het huisnummer anno 1998, in volgorde van de generaties in de genealogie, zijn de volgende.

Koestraat 73. Als Andries Graves Kooiman (IIa) in 1777 zich als zilversmid in Schoonhoven vestigt doet hij dat naar alle waarschijnlijkheid direct in de Koestraat, in het huis op het huidige nummer 73. In ieder geval heeft hij dat pand als woonhuis en werkplaats aan het eind van zijn leven. Achtereenvolgens wonen en werken daar zijn nakomelingen Adrianus (IIIa), Jacob (IVb) en Andries Cornelis Kooiman (Vd) tot 1920; allen zijn zilversmeden.

Oude Haven 24. Jakob Kooiman (IIb) vestigt zich enige jaren later dan zijn broer Andries Graves op de Oude Haven, op de zuidhoek van de Kruissteeg, het huidige huisnummer Oude Haven 24. Hij blijft er zijn hele leven wonen, ook als hij “waagmeester” is geworden. Zijn weduwe en Adrianus Kooiman

verkopen het in 1849. Om ons onbekende reden wordt zoon Adrianus in 1849 werkmeester-goudsmid in Tiel

Schoonhovense Zilversmidsdynastie Graves Kooiman of Kooiman en hun, hedendaagse 1998, adressen.

Haven 55. Het woonhuis en werkplaats van Cornelis van Dam Kooiman (IIIb). Hij koopt het in 1823 en verkoopt het in 1862 kort nadat hij op 79 jarige leeftijd als werkmeester gestopt is.

Haven 5. Woonhuis van Neeltje Kooiman wed. Knosses (IIa.8). Haar zoon Gerard Cornelis Knosses, zilversmid (145)woont bij haar in. Aangenomen kan worden dat hier ook de werkplaats was. Het huis is eigendom van haar broer Jacob Kooiman (IIIc) die het in 1835 kocht.

Haven 20. Het oudste woonhuis van Jacob Kooiman Andries Graveszn (IIIc). Naar alle waarschijnlijkheid is dit het “woonhuis van de rendant” waar hij in 1811 zijn erfenis overgedragen krijgt.

Nadat hij verhuist naar Haven 44, verhuurt hij het. Zo is het in bij de volkstelling van 1838 verhuurd aan Ds. Daniel Constant van Leeuwen van Duivenbode, predikant van de NH Gemeente van Schoonhoven.

Haven 44. Woonhuis van Jacob Kooiman (IIIc). Aangekocht tussen 1824 en 1836 en door hem bewoond tot na de volkstelling van 1838.

Haven 68. Haven 68 bestaat thans uit twee panden. Het zuidelijke pand wordt na 1838 woonhuis van Jacob Kooiman (IIIc), later van z'n weduwe. Vervolgens, in 1862, is het woonhuis van zijn zoon Andries Graves Kooiman Jacobsz (IVe) en weer later van diens weduwe Maagje Maas van der Pouw, die er in 1908 overlijdt.

Het noordelijke pand van thans Haven 68 wordt bewoond door Neeltje Kooiman (IIIc.2), de zuster van Andries Graves Kooiman Jacz. Haar zuster Engelina wed. Van Loon woont omstreeks 1883 korte tijd bij haar in.

Lopikerstraat 20. Woonhuis tot 1848 -gehuurd- van Andries Graves Kooiman (IVa). In 1848 woont zijn schoonmoeder uit zijn eerste huwelijk, Josinetta (Annetje) Littel, wed.Mopman daar bij hem in.

Oude Haven 16-18. Herenhuis, koetshuis daarachter, pakhuis daarnaast met bovenwoning. Voorheen brouwerij de Drie Eenden. Dient als woonhuis, magazijn en mogelijk ook werkplaats en opslagplaats van steenkolen van Willem Kooiman (IVf). Hij koopt deze panden aan in 1850. Zijn weduwe verkoopt Oude Haven 18 in 1888 en Oude Haven 16 in 1890.

Jan Kortlandstraat 11. Voorheen "Schoolstraat" geheten. Eigendom en woonhuis met erachter gelegen werkplaats van Adrianus Andries "Graves" Kooiman Va.

Lange Weistraat 4. Gehuurd woonhuis van Willem "Graves" Kooiman Va. met kleine werkplaats. Voormalige Joodse pastorie achter de Synagoge.

7. Bruiden en Bruidegoms.

Mannen boven 22 jaar en vrouwen ouder dan 18 worden hier als volwassen aangemerkt en zijn potentiële bruiden en bruidegoms. Van de 46 geboren zonen binnen de gezinnen van de dynastie worden er 25 (54 %) volwassen. Van de 25 potentiële bruidegoms zijn er 19 (80 %) ook zilversmid of vakgenoot geworden. Deze 19 vakgenoten kiezen uiteindelijk totaal 19 (mogelijk 20) bruiden; twee trouwen meerdere malen, twee trouwen niet en één is onbekend. Hiervan zijn er 6 (32 %) Schoonhovense bruiden; de rest komt uit andere steden en dorpen. Bij alle bruiden zijn er 6 (32 %) zilversmidsdochters.

	I	II a	III a	III b	III c	I V a	I V b	I V d	I V e	I V f	V a	V b	V c	V d	VI	Tot	
Smid, vakgenoot	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	15	
Aantal zonen	4	4	3	8	4	2	3	7	1	2	5	2	0	0	0	1	46
Volwassen zonen >22	3	3	1	3	1	2	1	4	0	0	5	1	-	-	-	1	25
w.v. smeden, vakgenoten	2	3	1	2	1	2	1	4	-	-	1	2	-	-	-	0	19
Sch'vense bruid	0	0	1	2	0	0	1	2		0	0					6	
Schoonvader smid	1	0	0	2	0	0	1	2		0						6	
Aantal dochters	2	5	2	3	3	4	5	2	1	1	6	0	5	4	1	0	44
Volwassen dochters, > 18	0	1	1	2	2	4	0	0	1	0	5	-	2?	3	0	-	21
w.v.als weduwe smid		1															1
Bruidegom smid		1	-	0	0	0	-	-	1	-	0		?	0	-		2
Sch'vense bruidegom		1							-	0		?	0				1
Schoonvader smid		0	0	0	1	0	0	0	0	0		?	0				1

Tabel 1. Zilvermidsdynastie Graves Kooiman: smeden en vakgenoten, zonen en dochters, huwen binnen / buiten het vak en huwen binnen / buiten Schoonhoven.

De Tabel 1. is als volgt te lezen. Bij voorbeeld IVb, de Jacob Kooiman Adrianuszoon, heeft 7 zonen, daarvan worden er 4 volwassen en hiervan worden er 4 smid (c.q. vakgenoot, dus ook zilversmid, handelaar, graveur, essayeur etc. telt mee). Van deze 4 zonen kiezen er 2 een Schoonhovense bruid. Van alle bruiden zijn er 2 met een vader die eveneens smid c.q. vakgenoot is. Dezelfde IVb heeft 2 dochters; hiervan bereikt er geen de huwbare leeftijd.

Er worden in de zilversmidsdynastie 44 dochters geboren. Hiervan worden er 21 volwassen (48 %). Slechts 2 kiezen een zilversmid als bruidegom (10%) en maar 1 kiest een bruidegom uit Schoonhoven (5 %). Eén bruidegom is zilversmidszoon.

De familie Kooiman alias Graves Kooiman zoekt de huwelijkspartners, zowel bruiden als bruidegoms dus duidelijk buiten de eigen groep van zilversmeden en duidelijk buiten de eigen woonplaats Schoonhoven. Dit geldt in versterkte mate voor de dochters uit de zilversmidsdynastie.

8. Van Andries Graves Kooiman tot Willem “Graves” Kooiman: de zilversmidsdynastie in getallen.

De zelfstandige activiteit die Andries Graves Kooiman in 1777 als meesterzilversmid begint, eindigt dus na bijna 145 jaar binnen de familie in Schoonhoven in 1921. Dan wordt het aan de familie Baardwijk overgedaan. Uiteindelijk eindigt de zilversmidsactiviteit als zodanig na 203 jaar.

In totaal zijn in het vak in deze zilversmidsdynastie Kooiman uiteindelijk 20 leden actief als goud- of zilversmid waarvan één, mogelijk twee, anderszins als vakgenoot. Onder deze 20 bevindt zich één vrouw, Neeltje Kooiman (IIa8) die als de weduwe Knosses 16 jaar werkmeester is. Niet meegerekend zijn hier nog de vier weduwen Kooiman, Annigje Kok, Klaaske Leverland, Margaretha Verheij en Jozina M.C. Schepp die ook als werkmeester werkzaam waren. De eerstgenoemde was als werkmeester gedurende ruim 19 jaar verantwoordelijk met een eigen meesterteken en de beide laatstgenoemden ieder gedurende 2 □ jaar. Klaaske Leverland heeft weliswaar gedurende een half jaar de zaak gedreven maar geen eigen meesterteken gehad. Ieder meegerekend hebben dus 24 leden leiding gegeven of bijgedragen aan de “zilversmidswinkels” van de familie.

De laatste Kooiman die als vakgenoot het werk beëindigd is Willem Kooiman (VI), in de wandeling in Schoonhoven Willem Graves Kooiman genoemd, zilversmid en “monteur” bij de firma Niekerk. Hij overlijdt in juni 1977, ruim 200 jaar nadat zijn bet-overgrootvader als zilversmid in Schoonhoven begon.

9. De materiële kant van de zilversmidsdynastie Graves Kooiman.

In materieel opzicht gaat het binnen de familie kennelijk het meest voor de wind in de tak van Jacob Kooiman (IIIc) met zijn zonen Andries Graves (IVe) en Willem (IVf). Jacob zelf start in 1811 met een geërfd vermogen van f. 2600.= en een huis waarin hij woont aan de Oude Haven. Het vermogen betekent in koopkracht anno 1998 ongeveer f. 110.000,=. Door overwegend lokale beleggingen van de winsten die zakelijk gemaakt worden, door hem zowel als door zijn kinderen, en door nog enkele bescheiden erfenissen is het vermogen in de generatie van zijn kinderen aanzienlijk geworden. Willem laat een vermogen na van f. 63.000,= en Andries Graves ruim f. 90.000,=. In koopkracht anno 1998 zijn dit in grootte orde vermogens van respectievelijk 1,4 miljoen en 2,0 miljoen gulden³. De weduwe Andries Graves Kooiman Jaczn is in 1902 één van de twee rijkste weduwen van Schoonhoven.

De ongehuwde dochter van Jacob, Neeltje Kooiman, behoort in de toenmalige variant op de inkomstenbelasting in 1902 bij de vijftien hoogst aangeslagenen van Schoonhoven met een geschat zuiver inkomen van f. 4600,=. Bij een gemiddelde rendement in die tijd van 4 □ %, laat haar vermogen op dat moment zich benaderen op f. 100.000,= ofwel in koopkracht 1998 ongeveer eveneens 2,0 miljoen gulden. Met haar schoonzuster, de weduwe Graves Kooiman en de weduwe Niekerk-van

3. Posthumus, 1943, en CBS, 1989.

Ewijk behoort zij daarmee tot de drie meest bemiddelde alleenstaande vrouwen in de Zilverstad.

10. Kooiman of Graves Kooiman: betekenis voor de Zilverstad.

De historisch meest markante persoon in deze zilversmidsdynastie is voor Schoonhoven ongetwijfeld Andries Graves Kooiman Jacobszoon (1813-1896). Zijn activiteiten in vele invloedrijke posities in het Schoonhovense economische, het sociale en maatschappelijke leven hebben een onuitwisbaar stempel gedrukt op vooral het derde kwart van de 19e eeuw in Schoonhoven. Hij was toen onder meer zilversmid, koopman in gouden en zilveren werken, mede-oprichter en voorzitter van de Nijverheidsvereniging voor Goud- en Zilversmeden in Schoonhoven, lid van de Gemeenteraad, wethouder, commissaris van de Spaarbank van de Maatschappij tot Nut van het Algemeen, regent-penningmeester en voorzitter van het Gereformeerd Weeshuis, president kerkvoogd der NH Gemeente van Schoonhoven. Verder verschaftte hij op ruime schaal lokaal geldleningen, veelal met hypotheek van onroerend goed.

De initiatieven die hij ontplooidde en de veranderingen die daardoor tot stand kwamen zijn tot heden ten dage in Schoonhoven zichtbaar. Niet in de laatste plaats moet hiertoe zijn bijdrage aan de oprichting en zijn 25-jarig voorzitterschap van de Nijverheidsvereniging voor Goud- en Zilversmeden in Schoonhoven gerekend worden. De twee “inrichtingen” die onder zijn voorzitterschap ontstaan, de Teekenschool, vanaf 1895 Vakschool, en het fonds “Tot Hulp in Lijden”, zijn van grote economische en sociale betekenis voor Schoonhoven geworden.

De activiteiten van de overige leden van de dynastie zijn ongetwijfeld ook van groot economisch belang voor de Zilverstad: 19 werkmeesters stichten 9 ondernemingen in het vak of leveren daar een bijdrage aan: één in Tiel,

acht in Schoonhoven. Het hiermee verworven vermogen duidt erop dat het relatief grote en goed lopende ondernemingen moeten zijn. De lokale economie en werkgelegenheid zal hier in de 19e eeuw een belangrijke impuls van hebben ontvangen.

Tot één van de belangrijkste bijdragen van de zilversmidsdynastie Kooiman of Graves Kooiman aan het gezicht van de Zilverstad en haar sociaal en economisch functioneren moet ook de tot stand komen van het Gereformeerd Weeshuis en de Havenkazerne gerekend worden. Daarnaast heeft het bezitten, bouwen, verbouwen, onderhouden en zelf bewonen van aantoonbaar minstens een 7-tal belangrijke panden aan de Haven en Oude Haven gedurende de 19e eeuw, het thans nog steeds karakteristieke stadsgezicht van Schoonhoven mede bepaald.

	Gen	Geb	Ovl	Ref.	Start	Stop	lft	werkt	pen
Andries Graves Adrianisz	Ila	1755	1809	G087	1777	1808	22	31	1
Jakob Adrianisz	Ilb	1763	1830	G091	1787	1807	24	20	23
Adrianus AGzn	IIIa	1780	1840	G086	1807	1840	27	33	0
Cornelis van Dam AGzn	IIIb	1783	1878	G088	1807	1862	24	55	16
Neeltje AGdr, wed.Knosses	Ila8	1787	1867	146	1837	1853	50	16	14
Jacob AGzn	IIIc	1789	1853	G089	1807	1853	18	46	0
Adrianus Jakobszn	Ilb2	1823	1855	7139	1849	1855	26	6	0
Andries Graves Adrianuszn	IVa	1811	1878	099	1838	1879	27	41	-1
Jacob Adrianuszn	IVb	1816	1893	149	1860	1893	44	33	0
Andries Graves Corneliszn	IVd	1813	1838	geen		1838			0
Andries Graves Jacobszn	IVe	1813	1896	geen		1896			0
Willem (Verheij) Jacobszn	IVf	1819	1886	153	1856	1886	37	30	0
Adrianus Andries (Graves)	Va	1855	1913	100	1879	1911	24	32	2
Adrianus Jacobszn	Vb	1843	1876	geen		1876			0
Jan Jacobszn	Vc	1847	1913	151	1866	1913	19	47	0
Andries Cornelis Jacobszn	Vd	1851	1920	148	1893	1920	42	27	0
Jacob Jacobszn	IVb7	1856	1888	geen		1888			0
Jozinus Marie Cornelis	IVf8	1872		geen					
Andries (Graves) AAzn	Va1	1885	1903	geen		1903			
Willem (Graves) AAzn	VI	1897		geen					

Tabel 2. Goud- en zilvermeden in de familie Kooiman, Graves Kooiman, Van Dam Kooiman. Met opgave van geboortejaar, sterftejaar, referentie nummer in Begeer 1981, start- en stopjaar als vakgenoot of werkmeester, startleeftijd, aantal jaren als werkmeester, aantal jaren “pensioen”.

Het genealogisch onderzoek;

1. Inleiding.

Waarom genealogisch onderzoek ? Schoonhoven, Zilverstad; in een adem altijd uitgesproken. Een gemeenschap rond een vak, rond een ambacht en een industrie; een stad rond zilvermeden. In Schoonhoven verbaast niemand zich daarover; "da's altijd zo geweest", zeggen Schoonhovenaren. Maar voor mensen "uit de nieuwbouw", voor degenen die in de jaren '70 hier kwamen wonen is het echter wel bijzonder. Te meer daar niemand echt het antwoord weet te geven op de vraag die een argeloze immigrant in Schoonhoven stelt: "hoe is dat zo gekomen, wie of wat maakte ooit die Zilverstad ?"

1i Eerdere publikaties.

Een eerste complete inventarisatie van de goud- en zilvermeden die de Zilverstad hebben gemaakt wordt in 1981 door Begeer c.s. gepubliceerd: "Zilvermeden van de Stad Schoonhoven". Een inventarisatie van individuen en hun werk; van 1600 tot 1900. Enkele duidelijke, meestal primaire familierelaties worden hierbij aangegeven. Aanleiding voor het boek is de viering van het 700-jarig bestaan van Schoonhoven als stad. De auteurs zelf zijn op dat moment kennelijk niet echt tevreden met hun werk. Ze melden dat het boek in weinige maanden tot stand moest komen, dat de studie in verband met de tentoonstelling onvermijdelijk vroegtijdig beëindigd moest worden, dat bronvermelding achterwege moest blijven en dat het in d'r haast werken fouten en onnauwkeurigheden met zich mee heeft gebracht. Tenslotte slaken zij de verzuchting dat zij er op vertrouwen dat het verzamelde materiaal zal bijdragen tot de belangstelling voor het Schoonhovense zilver.

In dat laatste zijn zij zeker geslaagd; de belangstelling is gewekt. Inmiddels zijn een drietal publicaties verschenen die dieper ingaan op aspecten van het Schoonhovens zilver, de zilversmeden en hun Zilverstad. De Stichting Vrienden van het Nederlands Goud- Zilver- en Klokkenmuseum brengt deze publicaties in de vorm van "Zilver-Cahiers" voor belangstellenden.

Genealogisch onderzoek geeft duidelijkheid over de familieverbanden tussen de verschillende goud- en zilversmeden en anderen in Schoonhoven. Het geeft een beeld van de herkomst van de familie. Het werpt daarmee enig licht op de wijze waarop het vak wordt ontwikkeld, doorgegeven en uitgebouwd. Het kan zo een bijdrage leveren aan het antwoord op de vraag, "wie of wat maakte de Zilverstad ?"

1ii Eerdere Zilver-Cahiers: een produkt, een kwantitatieve analyse en de beroepsorganisatie.

Zilver-cahier nr.1 gaat over een typisch Schoonhovens produkt, de kristallen en glazen parfumflacon met gouden en zilveren dop.

Zilver-cahier nr.2 laat zien dat de grote bloei en groei van de Zilverstad plaats vond in de 19e eeuw. Van een 30-tal zilversmeden in het begin van de 19e eeuw, de Franse tijd, groeide het aantal goud- en zilversmeden gedurende de gehele 19e eeuw gestaag tot 114 in 1886 om bij de eeuwwisseling uit te komen op 106 werkmeesters. Totaal waren in de 19e eeuw in Schoonhoven 356 verschillende werkmeesters werkzaam. Een nog onbekend aantal, maar vermoedelijk meer dan honderd kashouders, graveurs en handelaren completeren uiteindelijk het beeld. Het is dan een bedrijfstak van nationale betekenis waarin meer dan 30 % van de Schoonhovense beroepsbevolking werkzaam is en waarvan de overige lokale economie goeddeels afhangt.

Zilvercahier nr.3 gaat over de "Nijverheidsvereniging van Goud- en Zilvermeden in Schoonhoven"opgericht in 1862. De Nijverheidsvereniging is de eerste belangenorganisatie van en voor de goud- en zilvermeden na de opheffing van hun Sint Andries Gilde in 1807 op gezag van de Franse overheersers. De vereniging bevordert de nijverheidsbelangen van haar leden en zorgt voor het geven van tekenonderwijs en zorgt voor een uitkering aan werklieden die door ziekte of ouderdom niet in staat zijn tot arbeid. Zo ontstaan twee "inrigtingen", de Teekenschool, de latere Vakschool, en het fonds "Tot Hulp in Lijden". Als ziekenkas en als pensioenfonds dient dit fonds tot ver in de 20e eeuw als het belangrijkste sociale vangnet van en voor de Schoonhovenaren.

2. Onderwerp van genealogisch onderzoek: de mensen achter de Nijverheidsvereniging.

Er zijn minstens 43 goud- en zilvermeden die de Nijverheidsvereniging oprichten; hiervan zijn er thans 36 met name bekend. In perspectief: er werken op dat moment 81 werkmeesters in Schoonhoven⁴.

Elf personen zijn de eerste bestuurders. Deze eerste leden-bestuurders van de Nijverheidsvereniging behoren tot vijf Schoonhovense zilversmidstijfhuizen en één tot een Nijmeegse. Deze laatste betreft de familie Grevink geparenteerd aan de Nijmeegse familie Schiff. Een dynastie is hier een beroepsdynastie: een familie waarin in drie of meer opeenvolgende generaties hetzelfde beroep wordt uitgeoefend. Zo gezien behoren deze eerste bestuurders tot de volgende zilversmidstijfhuizen.

4. Kappers, 1997, Nijverheidsvereniging, bijlage 4.

Kooiman, alias Graves Kooiman, alias Van Dam Kooiman
Lazonder, alias Haalbos Lazonder
Greup, alias Rechtdoorzee Greup
Van Willenswaard
Kuijlenburg
Van Ewijk
Denekamp
Grevink

De familienamen van de overige leden-oprichters komen veelvuldig voor in het boek “Zilversmeden van de stad Schoonhoven”. Dit maakt aannemelijk dat dynastievorming ook voor de meesten van deze oprichters geldt. Nader genealogisch onderzoek moet dit nog definitief aantonen. De medeoprichters kwamen uit de volgende families.

Van Geelen	Van der Ree
Van Halteren	Driessen
Gaillard	Nobel
Kooiman	Littel
Van der Pauw	Van Sonsbeek
Van der Aa	Teunissen
Peletier	Monteban
Van Gelderen	Roesgen
Hellegers	Niekerk
Verroen	Van den Bergh

3. Genealogisch onderzoek naar Zilversmidsdynastieën; motivatie.

In de boven genoemde families wortelt dus vermoedelijk de Zilverstad, en hierin zou dan haar ontstaan en ontwikkeling schuilen. Daarom zijn hun

genealogieën het onderwerp van een verdere reeks publicaties als Zilver-Cahier. Er wordt hierbij gekeken naar de genealogische en sociale aspecten om van daaruit dichter bij het antwoord te komen op de vraag "wie of wat maakte de Zilverstad".

Een eerste zestal publicaties gaat nader in op de Zilversmidsdynastieën van de bestuurders van de Nijverheidsvereniging. Daarbij zullen de families Denekamp, Van Ewijk en Grevink in één gezamenlijke uitgave behandeld worden wegens het geringe aantal personen in de zilversmidsdynastie. De overigen worden ieder in een eigen uitgave belicht. Op dergelijke wijze kan een vervolg gegeven worden aan de families van de andere overige leden-oprichters.

4. De hoofdvragen.

Een aantal vragen zijn steeds richting gevend bij het onderzoek. Ten eerste, de vraag over de herkomst. Wie was de stamvader van de dynastie, ofwel wie was de vader van de eerste die het vak uitoefende, waar kwam hij vandaan, wie waren zijn voorouders en wat was hun sociale achtergrond? Ten tweede de vraag over de ontwikkeling. Hoe ontwikkelde de familie zich vervolgens; bleven ze in het vak of kregen andere beroepen de voorkeur? Trouwde men binnen het vak of er buiten en zocht men huwelijkskandidaten binnen Schoonhoven of in andere steden en dorpen? Is het tenslotte mogelijk iets te zeggen over de ontwikkeling van de sociale positie van de familie en over het vermogen van de familieleden?

5. Afbakening en beperkingen.

Een Zilversmidsdynastie als genealogische publikatie bestaat in dit Zilvercahier uit twee gedeelten. Centraal, en verbindend, staat tussen deze twee delen de stamvader. Dat is de vader van degene die in Schoonhoven als eerst het vak van goud- of zilversmid uitoefent binnen de familie. Vanaf de stamvader wordt enerzijds de zilversmidsdynastie weergegeven als genealogie en anderzijds de stamreeks.

De genealogie zowel als de stamreeks wordt uitgewerkt op basis van complete gezinnen. Bij de dochters wordt aangegeven met wie zij huwen, het beroep van de echtgenoot en de namen van de schoonouders. Zowel bij zonen als dochters wordt het beroep van de schoonvader vermeld. Indien in de stamreeks nakomelingen bekend zijn binnen de gezinnen wordt aangegeven waar deze gedoopt worden maar dit wordt verder niet uitgewerkt.

Aangezien de genealogie tot doel heeft licht te werpen op de ontwikkeling van de familie in het goud- en zilvervak in Schoonhoven, wordt de genealogie buiten Schoonhoven niet verder uitgewerkt, behalve als het vak buiten Schoonhoven verder wordt voortgezet. De stamreeks daarentegen heeft tot doel de herkomst en sociale omstandigheden van de stamfamilie te belichten en wordt daarom wel buiten Schoonhoven uitgewerkt.

6. Geraadpleegde bronnen.

Als primaire bronnen voor genealogie en stamreeks dienen de doop- trouw- begraaf- en lidmatenregisters, de Burgerlijke Stand en Bevolkingsadministratie inclusief Persoonskaarten voor zover anno 1997 openbaar. Een overzicht is opgenomen in bijlage 1. Hierbij wordt in de Krimpenerwaard het Register van verhuisde personen gebruikt als secundaire bron maar ook als toegang tot andere primaire bronnen. Voor de

invulling van de genealogie met biografische gegevens in Schoonhoven dient de collectie Muilwijk zoals aanwezig in het Streekarchief Krimpenerwaard te Schoonhoven deels als secundaire bron, deels als toegang tot andere primaire bronnen als notarieel en stadsarchief. De indices op de collectie Muilwijk, vervaardigd door de heer Van der Molen dienen via de familienamen als ingang.

Een belangrijke secundaire bron is “Zilversmeden van de Stad Schoonhoven”⁵. De nummers in de genealogie tussen haken achter de diverse werkmeesters verwijzen hiernaar. Bijvoorbeeld, “IIIa. Adrianus (Graves) Kooiman (zn. van IIa), geb./ged. Schoonhoven 30-9/1-10-1780, zilversmid (G 086, 147)”, Het nummer “G 086” verwijst naar Adrianus zoals beschreven in het hoofdstuk over de werkmeesters gedurende de gildetijd en “147” naar de beschrijvingen van werkmeesters na 1812.

Tenzij anders vermeld, zijn de geraadpleegde bronnen beschikbaar in het Streekarchief van de Krimpenerwaard, Koestraat, Schoonhoven.

7. Geraadpleegde literatuur.

5. Begeer, 1981.

Het decor van de Zilversmidsdynastieën der bestuurders is steeds Schoonhoven en met name het Schoonhoven van de 19e eeuw. Het ligt voor de hand ter oriëntatie literatuur te raadplegen die hier een beeld van geeft. Boeken als Schoonhoven in oude Ansichten⁶, Monumenten van Schoonhoven⁷ en Beelden uit Schoonhoven in de 20e eeuw⁸ zijn illustratief voor de stad Schoonhoven zelf. Verkenningen vanuit Schoonhoven⁹, Ken uw Buren van A tot Z¹⁰, De Monumenten in de Krimpenerwaard¹¹, Het Hollandse IJsselboek¹² en De Ontsluiting van twee Waarden¹³ geven een beeld van de omgeving van Schoonhoven en de karakteristieke problemen van ambacht en industrie in een waard. Zilver en het goud- en zilvertak in de 19e eeuw wordt belicht in boeken als De Lelijke Tijd¹⁴, Nederlands klein Zilver- en Schepwerk¹⁵ en Twee Eeuwen Tafelzilver¹⁶. Het somtijds benauwende rond het leven en werken in de 19e eeuw en in Schoonhoven in het bijzonder komt illustratief tot uiting in studies als Van der Molen's In de Schaduw van de Kerk¹⁷ en Hille's De Zilversmid van Schoonhoven, Leven en Werk van Ds. Abraham Verheij¹⁸. Een volledige opgave is achterin opgenomen.

8. Notaties.

6. Muilwijk, Van Holten, 1971/1978.

7. Boogert, 1986.

8. Van Holten, Muilwijk, 1991.

9. Voet, 1979.

10. Zonruiter, Kemper, 1972.

11. Van Groningen, 1995.

12. Van Someren, 1984.

13. Blauw, e.a., 1989.

14. Baarsen, 1995.

15. Wittewaall, 1994.

16. Benthem, s.a.

17. Van der Molen, s.a.

18. Hille, 1996.

CPM:NOS 2873, betekent dat het excerpt in de Collectie Muilwijk als bron wordt aangehaald. Mogelijk bevat dus de primaire bron, NOS 2873 nog aanvullende gegevens. In het algemeen is CPM aangehaald in gevallen van hypothecaire geldleningen en in geval van belending.

Graves, “Graves” en (Graves) wordt als notatie gebruikt als respectievelijk de familienaam of de formele voornaam bedoeld wordt, respectievelijk de drager zelf Graves als toevoeging gebruikt, danwel wanneer autoriteiten als de notaris, ambtenaar van de BS e.d., Graves als toevoeging (soms) bezigen.

9. De produktie van dit Zilver-Cahier nr.4.

Bij de produktie van deze publikatie is gebruik gemaakt van het computerprogramma GD 90 versie 1.6, van de Nederlandse Genealogische Vereniging, NGV. Na uitvoer zijn de genealogie en de stamreeks verder verwerkt met WP 6.1 onder Windows 95. De genealogische figuren werden m.b.v. Powerpoint 4.0 gemaakt.

Stamreeks Kooiman.

I. Gerrit Ariens Kooiman, geb. ca. 1660, overl. voor 4-7-1723, tr. Neeltje Jans Bronckhorst, ged. Lexmond 6-12-1660, dr. van Jan Hermensz van Bronckhorst, lakencoper te Cortenhoeven, en Aertge Adriaens Verkleij.

Uit dit huwelijk:

1. Arien Gerritse, ged. Lexmond 26-2-1685 (getuige Jannetie Sijlofse; op Lexmond), ondertr./tr. Lexmond/IJsselstein 20-4/7-5-1713 Geertruij Gerrits Van der Roest, ged. IJsselstein 26-7-1691, dr. van Gerrit Willemz van der Roest en Meijnsje Vergeer.

Uit dit huwelijk wordt één kind gedoopt te Heukelum (1714) en 12 kinderen te Lexmond (1716-1734)

2. Jan, ged. Lexmond 16-12-1686 (getuige Herremijntie Jans van Bronckhorst; op Lexmond).

3. Helmig Gerrits, geb. Lexmond ca. 1695, ondertr./tr. Benschop 17-2/4-3-1725 Marringje Teunisse Stolwijker, ged. Benschop 24-11-1695 (getuige Pleuntje Claesdr.), dr. van Teunis Aartsen Stolwijker en Marrechie Ariens.

Helmig is bij zijn huwelijk in 1725, "Helmig Gerritse Kooijman, jongeman van Lexmond". Hij noemt zijn eerste kind "Neeltje". Verdere aanwijzingen ontbreken. Zijn plaats in de volgorde der kinderen is gekozen op grond van het grote hiaat tussen Jan (1686) en Adriaan (1697). Het doopboek in die periode vertoont grote hiaten. Uitgebreid onderzoek van beschikbare doop- en trouw boeken Lexmond en de afschriften en klappers in het ARA heeft tot heden niet meer opgeleverd. Vermoedelijk is hij degene die genoemd wordt in de resoluties van Schout, Heemraden en Schepenen van Lexmond en Agthoven in 1758 wegens het niet vegen van een schenkelvlietje waarin hij geslaagt is (rk: verantwoordelijk is) voor 8 mergen, "de Domeijnen, wegens Helmich Coyman ...8 mergen" en voorts nog

voor 1 mergen 4 hond “Helmich Coijman 1 mergen 4 hond”. Verder laat hij kennelijk een jaar lang een huis leeg staan in de Heerlijkheid van Lexmond en Agthoven (van primo Meij 1758 tot ultimo April 1759) waardoor hij remissie verzoekt van f. 5.8.0. verponding: “Helmich Cooyman, als eigenaar van □t huijs no.4 op □t quohier, bekent ten namen van Willem Cooyman, en staande op den dorpe van Lexmond”¹⁹.

4. Adriaan Kooiman, ged. Lexmond 18-2-1697 (get. Lijsbet Auricanus), volgt II.
5. Aartje, ged. Lexmond 7-1-1700 (get. Frederijntie Wouters van der Wiel), is 8-3-1742 doopgetuige te Lexmond.

II. Adriaan Kooiman, ged. Lexmond 18-2-1697 (get. Lijsbet Auricanus), ondertr. Lexmond 22-8-1721, tr. Lexmond 7-9-1721 Trijntje Adriaans Kruijk, ged. Lexmond 26-5-1703, dr. van Adrianus Meertense Cruijk en Maagje Dirks Rietveld.

“Adrianis Cooyman j.m. en Trijntie Kruijck j.d. beijde van Lexmond en ook aldaar woonende sijn bij ons met bewilliging van wederzijdse vrinde wettig ondertrouwt op den 22 augusti 1721 en sijn getrouwt tot Lexmond op den 7 september 1721”.

Uit dit huwelijk:

1. Neeltie, ged. Lexmond 12-7-1722 (get. Neeltje Cooyman).
2. Adrianus, ged. Lexmond 8-8-1723 (get. Maria Cruijk)

Het blad van het doopboek is beschadigd. De doop is tussen 8 en 15 augustus; waarschijnlijk is het 8 augustus..

19. Register der resolutien van schout, heemraden en schepenen van Lexmond en Agthoven, 1758-1760, akte 7 en akte 30; Afschrift, NGV, bibliotheek Inv. 148 Lexm.

3. Neeltie, ged. Lexmond 24-9-1725 (get. Neeltie Cooijman), ondertr. Lexmond 15-5-1746 Willem Geurtsz Quint, geb. Rijswijk (Tielerwaard) ca. 1720, genomineerde Armmeester van Lexmond en Agthoven op 9 juni 1758²⁰
4. Adrianis, ged. Lexmond 22-5-1724 (get. Marigie Kruijk), volgt III.
5. Maria, ged. Lexmond 18-5-1730 (get. Maria (Cruijk: doorg.) Rietveld).
6. Gerrit, ged. Lexmond 10-5-1733.
7. Gerrit, ged. Lexmond 16-7-1734 (get. Aartje Kooijman).
8. Gerrigje, ged. Lexmond 6-2-1738 (get. Gerrigje Bronkhorst).
9. Gerrit, ged. Lexmond 8-3-1742 (get. Aartje Kooijman), ondertr./tr.(1) Lexmond/Bergambacht 23-10/15-11-1767 Janna Janse van Meijeren, ged. Bergambacht 22-1-1736, begr. Bergambacht 21-5-1791 (Gaarders, 4e classis, f 3.0.0), dr. van Jan Teunisz van Meijeren en Neeltje Jansse Kersbergen.

Gerrit Kooiman, ondertr./tr.(2) Bergambacht 10/22-11-1791 Johanna van Dam, ged. Stolwijk 21-3-1762, dr. van Teunis van Dam en Pieterella Jansse van Eijk

Vertrekt met de kinderen uit zijn 2e huwelijk, Pietrenella, 10 jaar, Teunis, 8 jaar, Arij, 3 □ jaar, op 2 oktober 1802 van Bergambacht naar Gouderak. Aldaar in BS geen nadere gegevens gevonden.

III. Adrianis Kooiman, ged. Lexmond 22-5-1724 (get. Marigie Kruijk), schoolmeester, secretaris van het polderbestuur van Langerak, overl. Langerak 14-6-1816, tr. Langerak 28-10-1753 Ariaantje (Adriana) Graves, ged. Lexmond 17-9-1719 (get. Maria Jacobs van Mourik), overl. na

20. Register der resolutien van schout, heemraden en schepenen van Lexmond en Agthoven, 1758-1760, akte 4. Afschrift, NGV, bibliotheek Inv. 148 Lexm.

3-5-1787, dr. van Mr. Andries Jacobse Graves en Grietje Jacobs Van Mourik.

Uit het huwelijk van Adrianis Kooiman en Ariaantje Graves spruiten de twee eerste Schoonhovense zilversmeden in deze familie voort: Andries Graves Kooiman en Jakob Kooiman. Adrianis Kooiman is daarom op te vatten als de stamvader van de Schoonhovense Zilversmidsdynastie Kooiman, alias Graves Kooiman, alias Van Dam Kooiman.

Adrianis volgt in het volgende hoofdstuk, uitgewerkt met zijn gezin in de genealogie als generatie I.

Genealogie Kooiman, alias Graves Kooiman, alias Van Dam Kooiman, zilversmeden te Schoonhoven.

I. Adrianis Kooiman, ged. Lexmond 22-5-1724 (get. Marigie Kruijk), schoolmeester, secretaris van het polderbestuur van Langerak, overl. Langerak 14-6-1816, zn. van Adriaan Kooiman en Trijntje Adriaans Kruijk, tr. Langerak 28-10-1753 Ariaantje (Adriana) Graves, ged. Lexmond 17-9-1719 (get. Maria Jacobs van Mourik), overl. na 3-5-1787, dr. van Mr. Andries Jacobse Graves en Grietje Jacobs Van Mourik.

Uit dit huwelijk:

1. Adrianus, ged. Langerak 23-11-1754, meester timmerman, aannemer, ook vermeld als "bouwman" in 1825, overl. Langerak 2-11-1828, ondertr. Brandwijk 30-2-1780 impost op het trouwen f. 3.-.- ieder, Marigje Aartse Timmers, geb. Gijbeland, ged. Brandwijk 22-4-1753, overl. Langerak 9-10-1836, dr. van Aart Willemse Timmer en Marrigje Kornelis Starrenburg.

“... zijn door mij aan □t huis van de bruids moeder aangetekend. De 10e maart en ook alhier getrouwd in de kerk de 2e april.”

Uit dit huwelijk worden te Langerak 8 kinderen gedoopt (1781-1794).

2. Andries Graves, ged. Langerak 14-12-1755, volgt IIa.
3. Trijntje, ged. Langerak 8-5-1757.
4. Jakob, ged. Langerak 7-5-1758.
5. Trijntje, ged. Langerak 17-2-1760.
6. Jakob, geb./ged. Langerak 8/11-9-1763, volgt IIb.

IIa. Andries Graves Kooiman (zn. van I), ged. Langerak 14-12-1755, zilversmid (G 087), overl. Schoonhoven 2-3-1809 ²¹, ondertr./tr.

21. Gaarders Schoonhoven 4-3-1809 en NOS 7284 nr. 31, 20 Hooimaand 1809.

Schoonhoven/Lexmond 18-4/5-5-1777 Engeltje (Engelina) Van Dam, ged. Lexmond 14-11-1751, begr. Schoonhoven 1-6-1804, dr. van Cornelis Van Dam en Neeltje Gijsbertse Beukhof.

"Andries Graves Coomans j.m. van Lexmond geboren te Langerak over de Lek wonende te Schoonhoven met Engelina van Dam j.d. geboren en woonende te Lexmond".

Uit dit huwelijk:

1. Adriana, ged. Schoonhoven 27-9-1778, begr. Schoonhoven 6-10-1778.
2. Neeltje, ged. Schoonhoven 3-10-1779, begr. Schoonhoven 1779.
3. Adrianus (soms ook: Graves), geb./ged. Schoonhoven 30-9/1-10-1780, volgt IIIa.
4. Neeltje, ged. Schoonhoven 3-1-1782, begr. Schoonhoven 2-1782.
5. Cornelis van Dam, ged. Schoonhoven 17-8-1783, volgt IIIb.
6. Andries Graves, ged. Schoonhoven 18-7-1784, begr. Schoonhoven 9-9-1784.
7. Neeltje, ged. Schoonhoven 30-4-1786, begr. Schoonhoven 15-6-1786.
8. Neeltje, ged. Schoonhoven 25-11-1787, zilversmid (146) winkelierster (1836), overl. Schoonhoven 6-7-1867, ondertr./tr. Schoonhoven 11-4/30-4-1811 Gerardus Cornelis Knosses, geb. Dordrecht 15-9-1782, goudsmid (145), overl. Schoonhoven 30-5-1836, zn. van Arnoldus Knosses en Johanna Vergeer.

Neeltje woont als weduwe Haven Oostzijde huis nr. 467. Bij haar woont in haar zoon Andries Graves Knosses, 25 jr, zilversmid, geb. Woerden en haar schoonzuster Johanna Knosses, weduwe. Neeltje Kooiman, weduwe Knosses, zet na het overlijden van haar man de zilversmidwinkel als werkmeester voort van 22-8-1837 tot 23-5-1853. In 1853 wordt de zaak door haar zoon Andries Graves Knosses

voortgezet. De door haar gebruikte meestertekens zijn 7071 en 7072
22
.

9. Jacob, ged. Schoonhoven 26-7-1789, volgt IIIc.

Biografische gegevens van Andries Graves Kooiman:

22. Begeer, 1981, p.126.

Poorter van Schoonhoven op 2 december 1776. Meester zilversmid te Schoonhoven vanaf 1777 tot in 1808. Meesterteken, "hartie"²³. In dat jaar ook lid van het Kramersgilde. Gildefuncties in het "gesupprimeerde" (vernietigde) zilversmedengilde St. Andries Gilde: keurmeester in 1800 en in 1801 president van de "provisionele commissie", de vervanger van het gildebestuur²⁴. Leerjongens: Cornelis van der Ree vanaf 1781, Pieter Broer vanaf 1782, Jan Hallebeek vanaf 1787 en Petrus Johannes Hellegers vanaf 1797. In 1808 heeft hij zijn gereedschap overgedaan aan zijn zoon Adrianus Kooiman²⁵.

(Begeer zegt "overgedaan"; gelezen moet hier worden "testamenteair vermaakt", zie onder.)

Vertrekt 17 april 1790 van Schoonhoven naar Kleef²⁶, onbekend waarom, maar keert kennelijk korte tijd later weer in Schoonhoven terug.

Op 21 juli 1800 wordt van Andries vermeld dat hij "...circa 24 jaaren gefungeert heeft..."²⁷ Waarschijnlijk is daarom dat hij met zijn poorterschap tevens toetrad tot het gilde zodat hij vanaf 2 december 1776 werkmeester zou zijn geweest.

23. Naamlijst Gildebroeders, Waarborg Archiefboek 1795/1806 van >sRijksmunt te Utrecht (Kist 1981, GZKM)

24. Van Dongen, 1994, p.9, m.b.t. de organisatie van de gilden in de Bataafse Republiek.

25. Begeer, 1981, p.92. Vermeld wordt als leerjongen AHilkers≡ hetgeen m.i. AHellegers≡ moet luiden.

26. SAK, Register Verhuisde Personen Krimpenerwaard.

27. OAS 934, Register der naamen van de werkmeesters in goud of zilver te Schoonhoven.

Acte van Vertuchting ²⁸, 21-8-1804, Andries Graves Kooiman weduwnaar van Engelina van Dam ... hun minderjarige kinderen Cornelis van Dam Kooiman 20 jaar, Neeltje Kooiman 16 jaar, Jacob Kooiman 15 jaar. Hun moederlijk erfdeel bedraagt f.300.-.- ieder. Voogden zijn Jakob Kooiman en Jacobus Koppenol, volgens akte bij Weesmeesteren der stad Schoonhoven aangesteld in dato 5 juli 1804.

Andries Graves Kooiman testeert Schoonhoven 29-08-1808, voor notaris Gregorius Penning. Hij prelegateert aan zijn zoon Adrianus Kooiman "alle de zilversmits gereedschappen en het geen maar eenigszints tot desselfs winkel behoort..." Tot universele erfgenamen benoemt hij zijn vier kinderen, Adrianus, Cornelis van Dam, Neeltje en Jacob Kooiman, ieder voor gelijke delen. Tot executeurs testamentairs stelt hij aan Jacob Kooiman en Jacobus Koppenol met seclusie van de weeskamer.

Testeert "beneden f. 5000.= gegoed". Getuigen zijn Cornelis van der Ree en Petrus Johannes Hellegers ²⁹.

20 Hooimaand 1809, notaris Gregorius Cornelis Penning. Scheiding en deling van de boedel van wijlen Andries Graves Kooiman. Scheiding gedaan aan Adrianus Kooiman en Cornelis van Dam Kooiman, meerderjarige kinderen, en aan Jacob Kooiman en Jacobus Koppenol, in qualiteit als voogden over Neeltje en Jacob, minderjarige en eenige nagelate kinderen van wijlen Andries Graves Kooiman en Engelina van Dam, in leven echtelieden. De Ontvangst bedraagt f. 5923.19.2 en de Uitgaaf f. 2899.1.8 zodat voor ieder der erfgenamen overschiet f. 756.4.6 ³⁰.

Interessante posten zijn de volgende.

Huis en erve staande aan de oostzijde van de Koestraat, belendt voor de straat, achter de tuin van de heer A. van Oosterhoudt, zuid Cornelis van Tongerle, noord Jacobus van den Bergh; ... welk huis en erve 17 mejj dezès jaars door den rendanten is gebragt in publieke veilinge, heeft kunnen gelden de zomma van f. 1150.- welke zomma

28. NOS 7271, 21-8-1804, notaris Thomas de Moor.

29. NOS 7284, nr.48, 29-8-1808.

30. NOS 7284 nr. 31, 20 Hooimand 1809, notaris Gregorius Cornelis Penning.

den 17e derzelver maand door Adrianus Kooiman is verhoogt met 50 guldens ... dus ... f. 1200.-.-

(Gelet op de belendingen van het huis in 1809 en die in 1832, kunnen we concluderen dat dit hetzelfde huis is dat in de kadastrale atlas van 1832 ³¹ aangeduid wordt als C 182, thans Koestraat 73.)

Derde capittel van ontvangst, bestaande in uitstaande boeschulden en ... van dat zilver □t welk onafgewerkt in de winkel voorhanden (was)... Omtrent deze laatste post behoort te werden geabserveerd dat dezelve in ontstaan uit hoofden dat aan Kooiman door ons is over gedaan alle goederen welke bij het overlijden van A.G.Kooiman onafgewerkt in de zilversmitswinkel voorhanden was, na dat dezelve voor rekening van de boedel waren voltooid als mede dat daer onder begrepen is, het schroot, vijlsel, □t zoldeer □t welk in de winkel gevonden is.

Het goud horlogie van den overledene; gekocht uit de boedel door Cornelis van Dam Kooiman voor f. 76.-.-

Gekocht door P. Hellegers, zilversmitsknecht, een haan en vijf kippen benevens twee tortelduifjes, f. 7.6.-

De zilveren brandewijnkom en lepel wegende zeven once vier Engels, uit familie betrekking onder de kinderen gezamenlijk gehouden.

Van Pieter Geijskes voor de helft in een gegraveerde stamp f. 4.17.-

Aan de weduwe Greup wegens twee advertentien in den Haarlemschen Courant f. 7.16.-

Op 12-4-1811 compareren Jakob Kooiman en Jacobus Koppenol, voogden van de kinderen van Andries Graves Kooiman en Engelina van Dam en doen rekening en verantwoording met betrekking tot de nalatenschap van Neeltje Beukhof weduwe Cornelis van Dam, overleden 14-4-1809 t.b.v. Neeltje Kooiman. Onder meer, "... aan Adrianus Kooiman voor kost- en logiesgeld f-.10.-" ³².

31. Schoute, 1994.

32. NOS 7286, nr.8, 12-4-1811, notaris Gregorius Cornelis Penning.

Op 12-4-1811 doen Jakob Kooiman en Jacobus Koppenol Rekening, Staat en Scheiding ... voor de minderjarige of ander toezicht behoevende erfgenamen van wijlen Neeltje Beukhof, weduwe Cornelis van Dam, overleden 14 mei 1809 te Schoonhoven. ... Gedaan aan Adrianus Kooiman Cornelis van Dam Kooiman, Neeltje Kooiman en aan de rendant zelve. Aangehecht inventaris en beschrijving des boedels van wijlen Neeltje Beukhof... Zij testeerde met haar man Cornelis van Dam voor het Gerecht van Lexmond 7-8-1761³³.

Op 21-9-1811 compareren Jacob Kooiman en Jacobus Koppenol, voogden van de kinderen van Andries Graves Kooiman en Engelina van Dam, overleden 2-3-1809, met betrekking tot de nalatenschap van Neeltje Beukhof weduwe Cornelis van Dam, overleden 14-4-1809. Voogden doen rekening en verantwoording t.b.v. Jacob Kooiman³⁴.

Andries Graves Kooiman is lid van de Vaderlandsche Sociëteit Tot Nut en Vermaak; opgericht 18-3-1785. Leden zijn de meest prominente patriotten uit Schoonhoven³⁵.

Iib. Jakob Kooiman (zn. van I), geb./ged. Langerak 8/11-9-1763, zilversmid, koopman (G 091), waagmeester, Commissaris der Inkwartiering en Opziender der Casernes en Fournitures (1809), kapitein der gewapende burgerwacht (1811³⁶), overl. Schoonhoven 19-12-1830, ondertr./tr.(1) Schoonhoven 2-2/21-3-1787 Engelina Van Houten, ged. Schoonhoven 20-2-1755, overl. Schoonhoven tussen 1814 en 1-6-1819 (overlijden niet te Schoonhoven gevonden), dr. van Jacob Van Houten en Leonora Dijkman. Uit dit huwelijk:

1. Adriana, ged. Schoonhoven 3-5-1787, overl. Schoonhoven 1-6-1819.

33. NOS 7286, nr.9, 12-4-1811, notaris Gregorius Cornelis Penning.

34. NOS 7286, nr.65, 21-9-1811, notaris Gregorius Cornelis Penning.

35. Van der Linde, HEK 1990, nr.2 p.40.

36. BAS nr.35, Register weerbare mannen 23 juli 1811.

2. Eleonora Jacoba, geb./ged. Schoonhoven 8/14-7-1793, overl. Schoonhoven 1-10-1808.

Jakob Kooiman, tr.(2) Schoonhoven 14-6-1821 Neeltje van Waas, geb. Rotterdam 11-2-1790, overlijden niet te Schoonhoven gevonden, dr. van Pieter van Waas, zilversmid te Schoonhoven (G202), winkelier te Bergambacht, commies te Rotterdam (1821), en Lena Smits.

Uit dit huwelijk:

1. Adrianus, geb. Schoonhoven 6-9-1821, overl. Schoonhoven 2-10-1821.
2. Adrianus, geb. Schoonhoven 7-2-1823, goud- en zilversmid, werkmeester te Tiel van 1849 tot zijn overlijden (meesterteken nr.7139), overl. Tiel 14-6-1855, tr. Tiel 16-6-1853 Anna Maria van Krieken, geb. Tiel 10-12-1831 overl. Tiel 18-4-1855, dr. van Johannes van Krieken en Catharina de Groot, "verwersaffaire". Geen nageslacht.
3. Pieter, geb. Schoonhoven 11-10-1824, overl. verm. Schoonhoven in 1835³⁷; overlijden niet te Schoonhoven gevonden.

Neeltje van Waas tr.(2) onbekend waar, tussen 1838 en 1844 Cornelis Loreijn.

Biografische gegevens van Jakob Kooiman.

Poorter van Schoonhoven op 10-7-1784. In dat jaar tevens lid van het Kramersgilde geworden. Meester zilversmid te Schoonhoven van 1787 tot 1806-1807³⁸. Meesterteken: een "drieangel"³⁹ (een driehoek). Leerjongen: Cornelis Wendels in 1790

37. NNOS 17, nr.78 dd. 12-7-1849.

38. Begeer, 1981, p.92.

39. Naamlijst Gildebreeders, Waarborg Archiefboek 1795/1806 van >sRijksmunt te Utrecht (Kist 1981 GZKM)

Legt op 17 april 1798 de loyaliteitsverklaring af om zijn functie als Waagmeester te kunnen behouden ⁴⁰.

Benoemd tot Commissaris der Inkwartiering en Opziender der Casernes en Fournitures, 20 november 1809, met acte ⁴¹.

40. CPM: OAS 134 I.

41. NwAS 736, Lijst der zich aangegeven hebbende ambtenaren.

Op 29 augustus 1808, testeren Jakob Kooiman en Engelina van Houten mutueel t.g.v. de langstlevende met onderhoudsplicht voor de langstlevende van de kinderen tot hun 25e jaar of eerder huwelijk van het kind. Bij een eventueel volgend huwelijk van een van de testateurs ontvangen de kinderen " de gerechte helfte des boedels". Als voogden worden benoemd Adrianus Kooiman en Andries Graves Kooiman met seclusie van de weeskamers. Zij verklaren beneden de 1000,= gulden gegoed te zijn. Als getuigen tekenen Cornelis van de Ree en Petrus Johannes Hellegers⁴².

Op 19-1-1811, verkoopt Hendrik van Geelen aan Jakob Kooiman het huis Oude Haven westzijde nr. 204, strekt achter tot Pieter Geijskes, belendt ten zuiden dezelfde en ten noorden het Kruisstraatje (thans Oude Haven 24). Koopsom 500 gulden⁴³.
Woont 1814 in huis nr.205 met zijn huisvrouw en 1 kind onder de 16 jaar⁴⁴.

Op 13-6-1821 maken Jakob Kooiman, waagmeester, weduwnaar van Engelina van Houten, en Neeltje van Waas een huwelijkscontract. Het contract bepaalt tussen Neeltje van Waas en haar bruidegom gescheiden boedels en voor haar vrij beheer en genot van haar huidige en toekomstige goederen. Op de lijst van goederen welke door haar in het huwelijk ingebracht worden prijken alleen voor f. 153.= juwelen en voor f. 148,50 kleren.
De akte wordt gepasseerd voor notaris G.C. Penning, ten huize van de heer Jakob Kooiman op de Oude Haven⁴⁵.

Jakob Kooiman en Neeltje van Waas testeren 15 juni 1821 voor notaris G.C. Penning. Beiden benoemen de andere echtgenoot tot universele erfgenaam en eventuele kinderen zullen alleen gerechtigd zijn tot de legitieme portie⁴⁶.

42. NOS 7284, 47.

43. CPM: RAS 2373 nr.96.

44. BAS nr.37.

45. NOS 7292, nr.1022.

46. NOS 7292, nr.1023.

In de Kadastrale Atlas van Schoonhoven van 1832 wordt de weduwe Jakob Kooiman sr. als waagmeester genoemd. De weduwe Kooiman bezit dan anno 1832 perceel C408, een tuin aan de Oude Cingel, thans Havenstraatse Wal, ter hoogte van nummer 12, en C81, een huis en erf aan de Oude Haven westzijde, klasse 10, hoek Kruissteeg zuidzijde ⁴⁷, thans Oude Haven nr.24; afbeelding zie Monumenten van Schoonhoven, pagina 249 ⁴⁸.

Neeltje van Waas, thans (26-6-1844), weduwe van Cornelis Loreijn en eerder van Jakob Kooiman, neemt hypotheek bij Andries Graves Kooiman Jaczn, groot f. 350,= tegen 5 %'sjaars op 7/16 deel van het huis Oude Haven westzijde 204, strekt achter tot Gerardus Geijskes, belendt zuid dezelfde en noord het Kruisstraatje, sectie C nr. 121 (kad. C 81) ⁴⁹.

Op 12-7-1849 verkopen Neeltje van Waas, weduwe Cornelis Loreijn, eerder weduwe van Jacob Kooiman, samen met Adrianus Kooiman, goudsmid, aan Andries Graves Kooiman Jacobszn commissionair, het huis Oude Haven westzijde, wijk B 89, kad. C 81, belendt achter Gerardus Geijskes, zuid dezelfde en noord het Kruisstraatje (thans Oude Haven 24). Het huis is geërfd van Jacob Kooiman die het had gekocht van Hendrik van Geelen op 19-1-1811. Verkoopsom 600 gld. Erfgenamen van Jakob waren zijn twee zonen Adrianus en Pieter Kooiman. Pieter Kooiman is evenwel overleden in 1835, ab intestato, zodat zijn moeder voor 1/4 in de nalatenschap van Pieter gerechtigd is en zijn broer Adrianus voor 3/4 ⁵⁰.

IIIa. Adrianus (Graves) Kooiman (zn. van IIa), geb./ged. Schoonhoven 30-9/1-10-1780, zilversmid (G 086, 147), overl. Schoonhoven 29-8-1840, ondertr./tr. Bergambacht/Schoonhoven 25-9/12-10-1802 Annigje Kok, ged.

47. Schoute, 1994, p.97, Art.nr.115.

48. Van den Boogert, 1986.

49. NNOS 2 nr.1299.

50. NNOS 17, nr.78.

Bergambacht 18-3-1781, zilversmid (154), overl. Schoonhoven 13-1-1860,
dr. van Teunis Willemse Kok en Grietje Aartse Goedhart.

Uit dit huwelijk:

1. Andries Graves, geb. Schoonhoven 13-11-1802, ged. 18-11-1802,
begr. Schoonhoven 5-2-1803.
2. Andries Graves, geb. Schoonhoven 3-2-1804, ged. 9-2-1804, begr.
Schoonhoven 11-2-1804.
3. Teunis, geb./ged. Schoonhoven 28-5/3-6-1805, begr. Schoonhoven
7-11-1805.
4. Engelina van Dam, geb./ged. Schoonhoven 13/19-10-1806, overl.
Schoonhoven 20-10-1880, tr. Schoonhoven 28-7-1825 Cornelis Nobel,
geb. Schoonhoven 16-9-1800, schippersknecht, zn. van Jelis Nobel,
schipper, en Cornelia van Wingerden.
5. Grietje, geb./ged. Schoonhoven 22/28-5-1809, overl. Schoonhoven
16-6-1814.
6. Andries Graves, geb./ged. Schoonhoven 28-9/13-10-1811, volgt IVa.
7. Annigje (Johanna), geb. Schoonhoven 15-3-1813, overl. Schoonhoven
28-4-1869.
8. Jacob, geb. Schoonhoven 9-2-1816, zilversmid, volgt IVb.
9. Adrianus, geb. Schoonhoven 8-9-1817, volgt IVc.
10. Cornelis, geb. Schoonhoven 29-8-1819, overl. Schoonhoven
26-1-1820.
11. Willem, geb. Schoonhoven 11-1-1822, overl. Schoonhoven
23-2-1824.

Biografische gegevens van Adrianus Kooiman.

Zilversmid en werkmeester te Schoonhoven vanaf 1807 tot in 1840.
Hij zet in 1808 het bedrijf van zijn vader voort. Als meesterteken
heeft hij in de gildetijd een “open hand”⁵¹.

51. Naamlijst Gildebroeders; uit waarborg archiefboek 1795/1806 van >sRijksmunt te Utrecht; lijst 1807 (Kist 1981, GZKM).

Onder de nieuwe Franse waarborgwet van 1797 luidt de beschrijving van zijn meesterteken “AK, un homme de pin au dessus”⁵².
(rk: un homme de peine = een sjouwer ?).

In 1837 werkte Adrianus met 3 knechten en 4 leerlingen. Na zijn overlijden in 1840 zet zijn weduwe het bedrijf voort tot 1860. Zij doet het bedrijf daarna over aan hun zoon Jacob⁵³. Als leerling en knecht werkte Adrianus Nobel bij de weduwe Kooiman⁵⁴; hij was haar kleinzoon.

Adrianus Kooiman testeert 22 oktober 1811, voor notaris G.C. Penning, ten huize van de testateur, Koestraat 176. Hij legateert aan zijn huisvrouw de legitieme portie en het vruchtgebruik over de gehele nalatenschap⁵⁵. Annigje Kok testeert eveneens op 22 oktober 1811, voor notaris G.C. Penning, ten huize van de testatrice, Koestraat 176. Ze legateert aan haar man de legitieme portie en het vruchtgebruik aan over de gehele nalatenschap⁵⁶.

Woont in 1814 in huis nr.175 met zijn huisvrouw en 4 kinderen onder de 16 jaar⁵⁷.

Bezit volgens Kadastrale Atlas 1832 A8 een tuin, A9 een tuinhuis en erf, A26 een tuin en C182, een huis en erf, klasse 8, Koestraat, thans nr.73 (naast “Drijfhout”), voor afbeelding zie Beelden van Schoonhoven p.32⁵⁸.

52. OAS 937, Register van goudsmidsmerken gehouden volgens de wet van 19 Brumaire an 6, 1812 1e deel onder nr. 13. Afschrift, Kist 1981, GZKM).

53. Begeer, 1981, p.92 en 126.

54. Begeer, 1981, nr.208.

55. NOS 7286, nr.73.

56. NOS 7286, nr.72.

57. BAS 37, nr. 175.

58. Van Holten, Muilwijk, 1991, p.32.

Op 26 september 1833 leent Adrianus Kooiman f. 900.= van Jacob Kooiman Andries Graveszoon (rk: zijn broer) tegen 5 % 'sjaars. Hypotheek op huis en erve in de Koestraat 176, strekt voor de straat, belendt achter Leendert Ceelen, zuid Cornelis van Tongerle, noord Adrianus van den Bergh. Voorts nog een tuin, stenen tuinhuis en verdere opstand gelegen en staande aan de Opweg onder de luwte der stad, strekkende van de Opweg tot de Gravesloot, (rk: thans gedempte sloot, liep aan de westzijde van de Opweg) belendt noord Jan Brusse, zuid Arnoldus Stekelenburg, alsmede het voorland gelegen voor de tuin, strekkende van de Opweg tot de Botersloot, belendt noord Jan Brussen, zuid Louwerens Kooiman. Getuigen, Johannes Penning, Pieter Coenraad van Os, beide zilversmitsknechts

59

IIIb. Cornelis van Dam Kooiman (zn. van IIa), ged. Schoonhoven 17-8-1783, zilversmid (G 088, 043), overl. Schoonhoven 3-1-1878, ondertr./tr. Schoonhoven 4-4/15-4-1812 Gijsbertha De Gilde, geb. Zevender, ged. Willige Langerak 27-8-1786 (getuige Maria van Oostrum, wed. Huizer voor Aaltje Kool), overl. Schoonhoven 26-4-1852, dr. van Derk de Gilde en Clara Gijbertse Cool.

Uit dit huwelijk:

1. Andries Graves, geb. Schoonhoven 20-2-1813, volgt IVd.
2. Dirk, geb. Schoonhoven 28-6-1816, overl. verm. Schoonhoven (overlijden niet te Schoonhoven gevonden) voor 5-7-1817.
3. Clara, geb. Schoonhoven 28-6-1816, overl. Schoonhoven 24-3-1884, tr. Schoonhoven 23-4-1840 Gerardus Geijskes geb./ged. Schoonhoven 1/3-6-1811, banketbakker, zn. van Pieter Geijskes, zilversmid (G046), koopman, en Anthonia Van Oosten. Woont Koestraat B 128 (BRS 1880-1890).

59. NOS 7298, nr.2243, notaris G.C. Penning.

Clara Kooiman testeert voor notaris Hofstede te Schoonhoven op 6-4-1841⁶⁰.

4. Dirk, geb. Schoonhoven 5-7-1817, overl. Schoonhoven 11-4-1818.

5. Dirk, geb. Schoonhoven 9-7-1819, overl. Schoonhoven 15-6-1833.

6. Engelina (van Dam), geb. Schoonhoven 14-8-1823, overl. Schoonhoven 16-3-1832.

7. Cornelia Gijsberta, geb. Schoonhoven 31-12-1827, overl. Gouda 14-7-1912, tr. Schoonhoven 20-10-1853 Hendrik Kemp, geb. Beusichem ca. 1826, banket-,koekbakker te Gouda, zn. van Johannes Kemp, onderwijzer te Zoelmond, en Maria Johanna Van Geelen.

60. ARA, Memories van Successie kantoor Gouda, repertorium A-Z, fol.82.

Cornelia Gijsberta testeert 12-11-1861 voor notaris Krom te Gouda en 24-10-1895 en 21-11-1901, beide laatste malen voor notaris Koeman te Gouda ⁶¹.

Biografische gegevens van Cornelis van Dam Kooiman.

Zilversmid te Schoonhoven; werkmeester sinds 1807 met meesterteken een “mannekop” ⁶². De inschrijving van 1807 was slechts een formaliteit want hij is in 1807 naar Tiel vertrokken.

In 1808 was hij in Tiel ⁶³. In het register van 23 juli 1811 is Cornelis niet opgenomen ⁶⁴. In het overzicht van 1812 is hij weer aanwezig te Schoonhoven en heeft hij als meesterteken “K, des lunettes au dessus” ⁶⁵, (rk: K, een bril eronder).

Als knecht werkte 19 jaar bij hem Abraham van der Sluijs, die in 1857 zelf werkmeester werd ⁶⁶.

Hij stopt het bedrijf na 55 jaar op 3 juni i 1862 ⁶⁷. Hij is dan bijna 79 jaar oud en geniet daarna nog ruim 15 jaar van zijn “pensioen”; een unicum in de familie.

61. ARA Memories van Successie kantoor Gouda, repertorium A-Z, fol.82 & nsr. 74 en 82.

62. Naamlijst Gildebroeders; uit waarborg archiefboek 1795/1806 van >sRijksmunt te Utrecht; lijst 1807 (Kist 1981, GZKM).

63. Begeer, 1981, p.92 en 114.

64. BAS 35, Register houdende opgave van alle mannen van 21 jaar en ouder, met geboortedatum en beroep.

65. OAS 937, Register van goudsmidsmerken gehouden volgens de wet van 19 Brumaire an 6, 1812 1e deel onder nr. 13. Afschrift, Kist 1981, GZKM).

66. Begeer, 1981 nr.268.

67. Corr. C. van Dongen, 10-6-1995: Missive B&W 3-6-1862 nr. 222.

Woont in 1814 in huis nr.93 met zijn huisvrouw en een kind onder de 16 jaar en inwonend Claartje de Gilde; totaal "4 zielen" ⁶⁸.

Op 9 september 1814 testeert Cornelis van Dam Kooiman, meester zilversmid, ziek te bedde liggend. Tot universele erfgenaam benoemt hij zijn huisvrouw Gijsberta de Gilde. Er zijn geen kinderen. Indien die er ooit wel zijn, dan benoemt hij tot voogden zijn huisvrouw en zijn broer Jacob Kooiman Andrieszoon ⁶⁹.

Gijsbertha De Gilde testeert op 1 mei 1816. Bij haar overlijden benoemt zij tot voogden haar man en haar aanbehuwde broeder Jacob Kooiman Andrieszoon ⁷⁰.

Op 31-12-1823 koopt Cornelis van Dam Kooiman, zilverwerker, van Willem de Koning, oud Raad van Schoonhoven, het huis Nieuwe Haven oostzijde nr. 493. Belendt noord de erven Jeremias Sperna en zuid Elisabeth van Solinge en strekt achter tot de Wijstraat. Het is Willem de Koning aangekomen bij acte van 5-5-1779 voor Schepenen van Schoonhoven gepasseerd. Koopsom f. 700,= waarvan f. 350,= af te lossen binnen 7 jaar met f. 50,= per jaar en interest van 5 % □sjaars, onder hypotheccair verband van het huis ⁷¹.

Bezit volgens Kadastrale Atlas 1832 perceel B30, huis en erf, Haven oostzijde, klasse 8 ⁷², thans Haven nr.55, deel van Het Geschenkenhuis; voor afbeelding, zie Beelden van Schoonhoven p.15, midden foto, 1e gehele pand van rechts.

Woont in 1838 en 1840 Haven, huis nr.493 ⁷³, thans Haven 55.

68. BAS nr.37, nr.93.

69. NOS 7318, nr.8, notaris Henricus van der Kop.

70. NOS 7318, nr.7, notaris Henricus van der Kop.

71. CPM: NOS 7293 nr.1208.

72. Schoute, 1994, p.97.

73. BAS 1838 en 1840.

Op 25-7-1862 verkopen, Cornelis van Dam Kooiman, zonder beroep en zijn kinderen, Clara gehuwd met Gerardus Geijskes, Cornelia Gijsberta gehuwd met Hendrik Kemp, banketbakker te Gouda en zijn kleinkind Engelina Kooiman gehuwd met Willem van Rossum, organist, het woonhuis A 251 met er en schuur daarachter, gelegen aan de oostzijde van de Nieuwe Haven strekkende achter tot aan de Korte Weistraat, belendt noord de erven Dr. Jan Govert Roosenburg, zuid Gerrit van Ewijk. Kadastraal perceel B nr.30, groot 2 roeden 48 ellen. De verkoopprijs bedraagt 2300 gulden. Koopster is Mevrouw Margaretha Kenthenich, weduwe Dr. Henricus Hubertus Wolff, zonder beroep, wonende te Schoonhoven ⁷⁴.

IIIc. Jacob Kooiman (zn. van IIa), ged. Schoonhoven 26-7-1789, zilversmid (G089, 150), koopman, overl. Schoonhoven 19-11-1853, ondertr./tr. Schoonhoven 11-7/22-7-1812 Margaretha Verheij, geb. Ameide ca. 1787, dienstmeid, zilversmid (155), overl. Schoonhoven 13-1-1860, dr. van Willem Verheij, schepen van Ameide ⁷⁵, en Neeltje Paardekoper.

Uit dit huwelijk:

1. Andries Graves, geb. Schoonhoven 20-3-1813, volgt IVe.
2. Neeltje, geb. Schoonhoven 25-8-1815, overl. Schoonhoven 14-7-1912.

Neeltje woont in de periode 1880-1890 op Haven B56. Haar zuster Engelina komt als weduwe vanuit Woerden bij haar inwonen tot 13 juni 1883. In de periode 1890-1900 woont ze Haven B54. Volgens Gezinskaarten in de periode 1910-1934 woont ze nog Haven B54, later nieuw nummer 68 ⁷⁶, hetgeen tevens het huidige nummer is. Onder het huidige nummer 68 ressorteren evenwel thans twee panden. Het noordelijke pand werd kennelijk door Neeltje bewoond en het zuidelijke pand door haar broer Andries Graves Kooiman

74. NNOS 30 nr.89, notaris H. Blanken.

75. ARA, RA Ameide, nr.19, Testament Willem Verheij en Neeltje Paardekoper.

76. BAS, BRS 1880-1890 en Gezinskaarten.

Jacz. Bij één van de hernummeringen zijn de twee panden onder één huisnummer gekomen.

Neeltje Kooiman testeert op 21-2-1889, 19-10-1894, 12-6-1896, 13-10-1899 (depot), 29-12-1900, 19-11-1901 en 11-1-1904⁷⁷, steeds voor notaris Teyink te Schoonhoven.

Op 12-6-1896 prelegateert ze a) aan de Diaconie Armen der Nederduitsche Hervormde Gemeente te Schoonhoven f. 500,= b) aan haar dienstbode Cornelia Gaillard indien ze dan nog in dienst is f. 100,= en c) aan haar zuster Engelina Kooiman het recht om het huis “hetwelk thans door haar met mij bewoond wordt ook na mijn overlijden te blijven bewonen en de kleederen en gordijnen daarin aanwezig te blijven gebruiken, haar leven lang ...”

Ze benoemt tot haar enige en universele erfgenamen a) voor de ene helft de kinderen of wettige nakomelingen van wijlen haar zuster Neeltje Jacoba Kooiman gehuwd geweest met Arnoldus van Scherpenzeel senior, en b) voor de wederhelft de kinderen of wettige nakomelingen van wijlen haar broer Willem Kooiman. Als executeur testamentair wijst zij Arnoldus van Scherpenzeel junior aan, tegen een vergoeding van f. 100,=⁷⁸.

Op 19-11-1901 herroept ze eerdere testamenten, met uitzondering van het “olografisch testament” (d.i. eigenhandig geschreven :rk) dat zij op 13-10-1899 aan notaris Teyink in bewaring heeft gegeven. Het legaat aan de Diaconie Armen wordt verhoogd tot f. 1000,= evenals het legaat aan haar dienstbode Cornelia Gaillard. Daarnaast legateert ze aan het Oude-Mannen en Vrouwen-Huis te Schoonhoven ook een somma van f. 1000,= in contanten. Aan Corstiaan van Willenswaard Cornelis Leendertszoon legateert ze het portret van haar grootmoeder dat in de voorkamer van haar huis hangt. Tot slot legateert ze aan de Algemene Armen van Schoonhoven een som van f. 500,= in contanten. De universele erfgenamen blijven de neven en nichten als op 12-6-1896 genoemd. Executeur testamentair Arnoldus van Scherpenzeel zijn beloning wordt nog verhoogd tot f. 500,=⁷⁹.

77. ARA, Memories van Successie kantoor Gouda, repertorium A-Z, Kooi...nrs 58, 73, 76, 78,80, 83 en 88.

78. NNOS 119, nr.133.

79. NNOS 124, nr. 288 dd 19-11-1901.

Op 11-1-1904 vergroot Neeltje Kooiman het legaat aan haar dienstbode Cornelia Gaillard met nog eens f. 1000,= "boven en behalve het legaat besproken op 19-11-1901". Verder verklaart ze te begeren dat de tot haar nalatenschap behorende gouden en zilveren werken, juwelen en linnengoed, meubelen en bedden, zo veel mogelijk tussen haar erfgenamen zullen worden verdeeld of verkocht, terwijl het overige in het openbaar zal moeten worden verkocht met het door mij bewoonde huis ⁸⁰.

Neeltje Kooiman heeft in 1902 een geschat zuiver inkomen tussen f. 4600 - f. 4700, en behoort daarmee tot de 15 hoogst aangeslagenen in Schoonhoven en tot de drie hoogst aangeslagen vrouwen ⁸¹.

3. Engelina (van Dam), geb. Schoonhoven 16-10-1817, overl. Schoonhoven 26-12-1897, tr. Schoonhoven 22-7-1853 Arnoldus Van Loon, geb. Woerden ca. 1820, burgemeester van Kamerik, zn. van Jan Van Loon en Frederika Wagevier.

Als weduwe gaat Engelina vanuit Woerden eerst bij haar zuster Engelina inwonen op Haven B56. Na 13 juni 1883 gaat zij wonen op Haven B59 ⁸².

Engelina testeert op 21-2-1889 voor notaris Teyink te Schoonhoven ⁸³. Op 17-8-1896 benoemt Engelina Kooiman haar neef Arnoldus van Scherpenzeel junior tot executeur testamentair, tegen een vergoeding van f. 100,= ⁸⁴.

4. Willem (Verheij ⁸⁵), geb. Schoonhoven 15-12-1819, volgt IVf.

80. NNOS 127 nr. 8 dd. 11-1-1904.

81. Kohier Hoofdelijke Omslag 1902, nr.712.

82. BAS, BRS 1880-1890.

83. ARA, Memories van Successie kantoor Gouda, repertorium A_Z, Kooi... nr.59.

84. NNOS 119, nr.165.

85. Soms wordt hij aangeduid als Willem Verheij Kooiman; onder meer bij de Volkstelling van 1838. Kennelijk is hij vernoemd naar grootvader maternel en mogelijk met naam en toenaam gedoopt.

5. Neeltje Jacoba, geb. Schoonhoven 21-9-1825, overl. Schoonhoven 13-4-1885, tr. Schoonhoven 18-12-1856 Arnoldus van Scherpenzeel, geb. Schoonhoven 1-3-1826, apotheker, zn. van Gijsbertus van Scherpenzeel en Catharine Ursule Dumont, apothekeresse.

Neeltje Jacoba testeert 12-8-1857 voor notaris Cambier van Nooten te Lopik⁸⁶. Neeltje Jacoba woont in de periode 1880-1890 Haven B43, later nieuw nr. 49⁸⁷.

Op 7-12-1886 volgt de boedelscheiding door Arnoldus Scherpenzeel weduwnaar van Neeltje Jacoba Kooiman. Het huis Haven westzijde kadastraal C 1122, wordt getaxeerd op 5000 gld⁸⁸.

6. Geertrui(da) Margaretha, geb. Schoonhoven 12-8-1828, overl. Bloemendaal 25-7-1866.

Biografische gegevens van Jacob Kooiman.

Zilversmid en werkmeester te Schoonhoven sinds 1807, met als meesterteken "KM"⁸⁹. In de periode 1809-1811 had hij samen met de werkmeester Gijsbert Lameer een vingerhoedmachine. Hiervan is het contract bewaard gebleven. Hij werkte met 3 knechten en reisde veel. Na zijn overlijden in 1853 heeft zijn weduwe de zaak voortgezet⁹⁰.

Woont in 1814 in huis nummer 202 met zijn huisvrouw en kind onder de 16 jaar. In mei 1816 is het huis "ledig"⁹¹. Vermoedelijk is dit thans Oude Haven 20.

86. ARA, Memories van Successie kantoor Gouda, repertorium A-Z fol.82.

87. BAS, BRS 1880-1890.

88. CPM: NNOS 92, nr.186.

89. Naamlijst Gildebreders; uit waarborg archiefboek 1795/1806 van >sRijksmunt te Utrecht; lijst 1807 (Kist 1981, GZKM).

90. Begeer, 1981, p.92, 126.

91. BAS, .nr.37, nr.202.

Ten behoeve van Jacob Kooiman doen Jakob Kooiman en Jacobus Koppelol op 21 september 1811 rekening en verantwoording over hun beheer over enige nalatenschappen. De nalatenschappen zijn van Neeltje Beukhof, van Engelina van Dam en van Andries Graves Kooiman.

De ontvangsten tijdens het beheer bedragen f. 1370.13.10 □. De uitgaven bedragen f. 1416.11.14 zodat een "kwaad slot" rest. Onder de uitgaven is echter een post betreffende de aankoop van 2 Nationale Schuldbrieven groot, met rente, f. 743.-.- Verder is er in de nalatenschappen een obligatie ten laste van Adrianus Kooiman de oude wonende te Langerak groot f. 125.-.-, een obligatie ten laste van de rendant Jacob Kooiman zelf, groot f. 220.-.- en zijn er Nationale Schuldbrieven ter waarde van f. 2000.-.-. Het beheerde vermogen bedroeg dus ongeveer 2600 gulden.

Onder de ontvangsten vinden we onder meer: "deszelfs wekelijkse verdiensten van 1 mei 1809 tot ultimo april 1810 f. 104.11.-" Jacob verdient dus 2 gulden per week. Voorts interest van een obligatie ten laste van Adrianus Kooiman "de oude" wonende te Langerak bezuiden de Lek⁹². Dit is kennelijk zijn grootvader.

Onder de uitgaven onder meer: Betaald aan Adrianus Kooiman "de Jonge" voor kost en logeergeld f. 155.14.12 . Het betreft hier, naar wij mogen aannemen, zijn broer die na het overlijden van hun vader zijn zuster Neeltje en jongere broer Jacob in huis neemt.

Voorts: " ...voor kosten en reisgeld voor het doen van deszelfs examen als zilversmit te Utrecht f. 8.4.8."

Voor het patent van de gerendeerde (d.i. Jacob zelf) f. 0.15.8.

Voor een reis naar Harderwijk om zich van werk te voorzien f. 10.10.-.

Voor een reis om te gaan werken f. 9.-.-.

Gedaan ten huize van de rendant Jacob Kooiman wonende op de Oude Haven, 21 september 1811, w.g. Jacob Kooiman, J. Kooiman,

92. Kohier Hoofdelijken Omslag 1902, nr.718.

Jacobus Koppenol en de notarissen Lambertus van Elk en G.C. Penning⁹³.

Op 8-3-1813 testeert Jacob Kooiman Andrieszoon, meester zilversmid, voor Notaris H.C. van der Kop. Bij kinderloos overlijden benoemt hij zijn huisvrouw Margaretha Verheij tot universeel erfgenaam. Bij overlijden met nalating van kinderen, is zij gerechtigd tot een kwart en tot het vruchtgebruik van een ander kwart.

93. NOS 7286, nr.65.

Margaretha Verheij testeert terzelfder tijd op gelijke wijze, zij het dat zij nog haar moeder noemt als erfgenaam indien ze kinderloos komt te overlijden. Haar moeder is Neeltje Paardekoper, weduwe Willem Verheij, wonende te Ameide⁹⁴.

Op 26-1-1824 verleent Jacob Kooiman AGzn hypotheek aan Jan Kuijlenburg Adrianusz, goud- en zilverkashouder, groot 500 gulden op het huis Nieuwe Haven westzijde bij de Steene brug nr. 239, strekt achter tot de Koestraat, belendt zuid Herman van Soolinge Casparusz en noord Johannes Adrianus de Gidts⁹⁵ (thans Haven 44).

94. NOS 7318, nrs. 5 en 6.

95. CPM: NOS 7293, nr.1211.

Op 6-10-1826 verkoopt Neeltje Paardekoper, weduwe van Willem Verheij, ten huize van Jacob Kooiman Andries Graveszoon, aan haar “aanbehuwde zoon” Corstiaan Verheij⁹⁶, aannemer van werken wonende te Ameide, een stuk bouw- en griendland, groot 85 roeden en ca. 16 ellen, gelegen aan de Liessteeg onder Ameide. Deze overdracht door haar geschiedt ten eerste uit kracht van de gemeenschap van goederen bestaan hebbende door het huwelijk met wijlen haar voornoemde man en ten tweede als erfgenaam van dezelve voor een kindsgedeelte volgens testament in dato 31-12-1805 voor Schout en Schepenen van Ameide verleden en in het jaar 1810 aldaar met de dood bekrachtigd, en ten derde in kwaliteit als procuratie hebbende van Immigje Verheij huisvrouw van Abraham Slingerlandt, koopman wonende te Rotterdam, van Nevina Verheij huisvrouw van Leendert Ceelen, kunstdraaier wonende te Schoonhoven, van Margrieta Verheij huisvrouw van Jacob Kooiman Andries Graveszoon, zilverwerker wonende te Schoonhoven, van Willem Verheij, timmerman wonende te Antwerpen, en van Johanna Regina Henrica Verheij, buiten beroep wonende te Ameide. (rk: voor dezen wordt Corstiaan Verheij aangeduid als “broeder”) Neeltje verklaart ontvangen te hebben 200 gulden ter voldoening van de koopenningen van zes zevende in de helft voor de genoemde kinderen, en voor de helft van haarzelf. Samen met het resterende een zevende deel dat de koper, Corstiaan Verheij, in eigendom reeds toebehoort, vormt het een geheel⁹⁷.

Jacob Kooiman Andries Graveszoon leent op 5 november 1826 aan Leendert Oorschot, landbouwer te Lopik, f. 2200.= tegen 5 % 'sjaars per 1 november onder hypothecair verband van “circa drie bunders wei, hooi en griendland mitsgaders een huis, kapitale schuur, verdere betimmering, bepoting en beplanting, alles staande en gelegen in den benedeneinde van Lopik naast den Damweg...” en verder nog vier andere percelen land⁹⁸

96. Corstiaan is zoon uit het eerste huwelijk van Willem Paardekooper met Johanna de Groot (DTB Ameide).

97. NOS 7294, nr. 1454.

98. NOS 7294, nr. 1469.

Bezit volgens Kadastrale Atlas 1832, C83 een huis en erf klasse 6, Oude Haven westzijde, thans nr.20, voor afbeelding zie Monumenten van Schoonhoven p.409.

Voorts C 141 een huis en erf klasse 6, Haven westzijde, thans nr.44, voor afbeelding zie Monumenten van Schoonhoven p.358.

En nog C 324 huis en erf, klasse 12, Havenstraat westzijde, thans een pakhuis op Havenstraat 20.

Op 26-4-1835 koopt Jacob Kooiman Andries Graveszoon, zilversmid het huis en erve aan de oostzijde van de Nieuwe Haven B4 (huis nr. 467), strekkend tot achter in de Lange Weistraat, belendt noord Gerrit Hooghwinkel, zuid de weduwe Willem van Solinge. Verkoper is Pieter Molenaar, schoenmaker, wonende te Asperen die het aangekomen was als erfgenaam ab intestato en enig kind van Dirk Molenaar. Koopsom f. 200,=⁹⁹. In 1838 heeft hij dit verhuurd aan Neeltje Kooiman weduwe Knosses, d.i. zijn zuster, en haar familie, d.i. haar zoon en haar zuster met dochter¹⁰⁰. Thans Haven 5, juwelier Rikkoert.

99. NOS 7299, nr. 2366.

100. BAS, 42, Volkstelling 1838, fol.59.

Op 23-7-1836, neemt Tielman van der Hof goudsmid, hypotheek van 400 gld bij Jacob Kooiman Andries Gravesz zilversmid, op het huis Dam 217, kad. C 99, belendt noord Jan Hendrik de Wild, zuid de erven Johannes Lethman en achter Dirk Okhuijzen. Het was gekocht op 3-7-1826 ¹⁰¹.

Jacob Kooiman Andries Graveszoon, zilversmid, leent op 20 augustus 1836 aan Cornelia Hogendoorn, weduwe Hermanus Blanken, herbergierster te Schoonhoven, 2300 guldens Nederlandsch tegen 4,5 % 'sjaars per 14 augustus onder hypothecair verband van een Hofstede bestaande in een huis, schuur berg en verdere timmeragie, genummerd met 33, met 10 bunders, 15 roeden, 43 ellen wei hooi en hennipland, staande en gelegen in de gemeente Vlist en Bonrepas op de westzijde, strekkende uit de diepte van de Vlist tot in de Bergvliet, belendt noord de heren Penning en Verhoef, zuid Sijgje Faaij, kadastraal sectie A nr. 82 tot en met nr. 102, nr. 745, 746 en 763 ¹⁰².

Op 4-4-1838 koopt Jacob Kooiman Andries Graveszoon van Willem de Munnick, lid van de Raad te Gouda het huis, erf, tuin, stal en pakhuis aan de Nieuwe Haven westzijde 229, strekt achter tot de Koestraat, belendt noord Marcus Simmens, zuid Arn. Croiset van der Kop wiens huis is aangekocht door de rijksontvanger Jochim, kad.nr. C 121 (thans Haven 68). De koopsom bedraagt f. 2000,-. Het huis was op 4-5-1832 gekocht van Jan Willem Meschert ¹⁰³. Het is in 1838 verhuurd aan Jaques Francois Boshdijk, 26 jaar, en Elisabeth Antonetta Petit, 38 jaar ¹⁰⁴.

Voor het verloop van de verdere geschiedenis is de aankoop van het pand Haven 68 belangrijk. Het blijft tot 1908 de woonstee van, eerst vader Jacob en later zoon Andries Graves Kooiman Jcz. Aan het eind van de eeuw wordt het pand onder één huisnummer gevoegd, nr.68, met het noordelijk belendende pand. Herin woont dan Neeltje

101. CPM: NOS 7299 nr.2466.

102. CPM: NOS 7299, nr. 2473.

103. CPM: NOS 7376 a, nr.15.

104. BAS, nr.42, Volkstelling 1838.

Kooiman, de ongehuwde dochter voor afbeelding van beide panden, zie Stichting Krimpenerwaard, 1988, p.115.

Jacob Kooiman AGzn woont zelf in 1838 in het huis Haven nr. 241 met vrouw en vier kinderen en Margaretha Bondeur de Wit, 21 jaar, als dienstbode ¹⁰⁵. Op dit huis verleende hij in 1824 hypotheek aan Jan Kuijlenburg Adrianusz. Thans is dit Haven 44; voor afbeelding zie Monumenten van Schoonhoven p.358.

Het huis Oude Haven 206 (thans nr.20) heeft hij in 1838 verhuurd aan Ds. Daniel Constant van Leeuwen van Duijvenbode, 71 jaar, waarbij inwoont Piernella de Boer, 44 jaar ¹⁰⁶.

In september 1853, kort voor zijn overlijden, laat Jacob Kooiman per circulaire weten: “Bij het kwiteren mijner affaire, neem ik de vrijheid UEd. Als mijn opvolger in gouden werken aan te bevelen de Heer C.L. van Willenswaard alhier, die meer dan vijfentwintig jaren in dat vak voor mij is werkzaam geweest, en wien ik dus met het meeste vertrouwen die aanbeveling kan schenken.

Voorts deel ik UEd. mede, dat ik den handel in zilveren werken heb opgedragen aan mijn zoon W. Kooiman Jz. Artikelen dienaangaande zullen door hem aan den Heer van Willenswaard worden medegegeven, door wien tevens commissien in dat vak worden opgenomen.” Getekend J. Kooiman & Zoon ¹⁰⁷.

Op 16-12-1853 bericht de gemeente Schoonhoven aan de Controleur van de Waarborg dat voortzetting van het bedrijf van wijlen ...”Jacob Kooiman Agzn, zilverwerker en koopman in goud en zilverwerken onder de firma J. Kooiman en Zoon (zal gebeuren), en (dat) de handelszaken voorlopig onder deszelfs firma zullen worden voortgezet” ¹⁰⁸.

105. BAS, nr.42, Volkstelling 1838 fol 31.

106. BAS, nr.42, Volkstelling 1838, fol.25.

107. Part.Arch. 35, Van Willenswaard, Inv.nr.101.

108. NAS 267, fol.525

In de Collectie Van Willenswaard is een debiteurenboek bewaard gebleven. De inrichting per debiteur geeft het beeld van een uitgebreide klantenkring uitsluitend in het noordoosten van Nederland: Groningen, Friesland, Drente en Overijssel. Het boek opent op 26 september 1853 en de laatste aantekening vinden we gedateerd 11 juli 1865. Het betreft steeds notities van bestellingen en verkopen van artikelen. In de tekst is regelmatig sprake van “op reis verkocht”¹⁰⁹. Corstiaan van Willenswaard werd op 29-9-1853 reizend agent in gouden en zilveren werken¹¹⁰. Hij was dit voor zichzelf, zijn vader alsook voor de opvolger van de firma Jacob Kooiman¹¹¹. Brieven van Corstiaan aan zijn ouders en zijn vrouw komen in die periode steeds uit het Noorden van het land. Ze verhalen van de reizen en regelmatig van de goede verkopen en ze bevatten steeds bestellingen voor gouden en zilveren werken¹¹². Vergelijking van het handschrift van de brieven en het boek, verraadt dezelfde auteur, Corstiaan van Willenswaard.

Zoon Willem Kooiman heeft zich reeds in september 1852 als zelfstandig magazijnhouder gevestigd. Van hem wordt vermeld dat hij hiertoe een aanzienlijke voorraad had en veel in Noord-Holland reisde. Hij neemt in 1856 de werkplaats van zijn moeder over¹¹³.

Eveneens is een aantekenboekje bewaard gebleven met de “verdienste van de knechts” per week opgetekend over heel 1852 en enkele maanden van 1853. Mogelijk betreft dit de knechten van Jacob Kooiman. Onderstaand zijn ter illustratie een tweetal weken weergegeven. In totaal werkten er 14 knechts gedurende 1852. Bij enkelen is sprake van een loonsverhoging¹¹⁴.

109. Particuliere Archieven, Inv.nr.9, Collectie van Willenswaard, nr.4, Debiteurenboek Jacob Kooiman & Zn. De samensteller van deze collectie, Cornelis Leendert van Willenswaard junior, vermeldt daarbij dat in september 1853 zijn grootvader Cornelis Leendert van Willenswaard (senior), het bedrijf van Jacob Kooiman heeft overgenomen. De officiële stukken van de Waarborg tonen een ander beeld: het bedrijf J. Kooiman & Zoon (n.b. enkelvoud) wordt voortgezet

110. NAS 267, fol.421.

111. Begeer, 1981, p.145.

112. Part.Arch.35, Van Willenswaard, nr.18.

113. Begeer, 1981, p.127.

114. Particuliere Archieven 35, Van Willenswaard, nr. 98.

	3 januari	16 oktober
Leen Wendels	7.00	7.00
Jan Wendels	6.10	6.60
C. van Geelen	4.40	5.40
Gerrit Smitskamp	5.40	5.40
Simon Gaillard	5.40	5.40
Jan Hollebeek	4.75	5.00
Dirk Wendels	5.00	5.00
Arie Woudenberg	4.60	4.80
P. de Hoog	2.25	2.50
C. Kloot	2.60	2.80
C. van Willens (?-waard :rk)	1.00	1.25
Jan Hoogendijk	0.60	0.90
Melis Heerens	0.60	0.90
Jannes de Ridder	0.15	0.30

Tabel 3. “Verdienste van de knechts” in 1852;
weeklonen in januari en oktober.

Op 12-12-1865 is Margaretha Verheij weduwe Jacob Kooiman Andries Gravesz nog steeds noordelijk belender als Gillis Grevink, fabrikant en koopman in gouden en zilveren werken, aan Carel Wilhelm van der Kop het woonhuis Nieuwe Haven westzijde B53, verkoopt, met erf en tuinhuis genummerd B161 daarachter, kadastraal C 122, strekt achter tot de Koestraat, en belendt zuid

Willem Littel Willemsz. Koopsom is f. 3000.= Grevink had het op
6-10-1860 gekocht van Emanuel Joachem ¹¹⁵.

IVa. Andries Graves Kooiman Adrianuszoon (zn. van IIIa), geb./ged.
Schoonhoven 28-9/13-10-1811, zilversmid (099), overl. Schoonhoven
10-5-1878, tr.(1) Schoonhoven 11-2-1836 Johanna Wouterina Mopman,
geb. Schoonhoven 24-1-1817, overl. Schoonhoven 27-3-1840, dr. van Ary
Mopman, zilversmid (G 131, 201), en Annetje Littel.

Uit dit huwelijk:

1. Johanna Kooiman, geb. Schoonhoven 19-6-1836, overl. Schoonhoven
1-6-1840.
2. Annetta Kooiman, geb. Schoonhoven 24-11-1837, overl.
Schoonhoven 6-2-1840.
3. Adrianus Kooiman, geb. Schoonhoven 23-11-1839, overl.
Schoonhoven 1-2-1840.

Gelet op het feit dat vier sterfgevallen in het gezin van Andries
Graves Kooiman plaats hebben in de eerste helft van 1840 is hiervan
mogelijk een besmettelijke ziekte de oorzaak.

Andries Graves Kooiman Adrianuszoon, tr.(2) Heukelum, 12-6-1842 Aafje
Van Wilgen, geb. Heukelum 8-3-1813, overl. Schoonhoven 7-6-1870, dr.
van Frans van Wilgen, landbouwer te Heukelum en Neeltje Kruijt.

Uit dit huwelijk:

1. Johanna Kooiman, geb. Schoonhoven 2-3-1844, overl. Schoonhoven
2-5-1864.
2. Neeltje Kooiman, geb. Schoonhoven ca. 8-1845, overl. Schoonhoven
17-11-1845.
3. Adrianus Kooiman, geb. Schoonhoven 19-12-1848, overl.
Schoonhoven 31-12-1848.

115. NNOS 33, nr. 137.

4. Neeltje Kooiman, geb. Schoonhoven 14-2-1854, overl. Schoonhoven 23-7-1854.

5. Adrianus Andries “Graves” Kooiman, geb. Schoonhoven 30-8-1855, volgt Va.

Andries Graves Kooiman Adrianuszoon, tr.(3) Leeuwarden 22-8-1874
Klaaske Leverland, geb. Leeuwarden 30-4-1841, zilversmid (099), overl.
(overlijden niet te Leeuwarden gevonden), dr. van Gerrit Leverland,
schoenmaker, en Ybeltje Semler, koopvrouw te Leeuwarden in 1874.

Klaaske Leverland komt te Schoonhoven op 5-10-1874 van
Leeuwarden; ze gaat terug naar Leeuwarden op 22-3-1879 ¹¹⁶.

Biografische gegevens van Andries Graves Kooiman Adrianuszoon.

Zilversmid en werkmeester te Schoonhoven van 20-6-1838 tot zijn
overlijden; de zaak is voortgezet door zijn weduwe met hetzelfde
meesterteken. Bericht hiervan werd pas 9 maanden later door de
Waarborg ingeschreven, per 9-3-1879. Hij heeft de zaak van zijn
eerste schoonvader Arij Mopman voortgezet na diens overlijden
op 27-5-1838.

Per 9 maart 1879 heeft de toenmalige weduwe Kooiman, Klaaske
Leverland, de zaak overgedaan aan haar stiefzoon, Adrianus Andries
Kooiman, het enige nog in leven zijnde kind en zoon uit het tweede
huwelijk van wijlen haar man. Begeer vermeldt onder nr. 099
abusievelijk “Jzn”; dit moet dus “Adrianuszoon” zijn ¹¹⁷.

Andries Graves Kooiman Adrianuszoon woont in 1838 en 1840,
Lopikerstraat noordzijde huis nr. 571; inwonend bij hem is Josinetta
Littel weduwe Arij Mopman, 51 jaar oud (volgens DTB en BS heet

116. BAS, BRS 1860-1880.

117. Begeer, 1981, p.121.

zij niet Josinetta maar Annetje Littel). Hij woont in de periode 1860-1880 Koestraat B 109.

Op 15-5-1847 koopt Dirk Brussen voor 575 gld. het “...huis Lopikerstraat noordzijde wijk A 224, achter tot Hillebertus Hollard van den Dool, oost de Doelensteeg en west Leendert Ceelen, kad.B 120. Verhuurd aan Andries Graves Kooiman tot 1-3-1848 voor 60 gulden per jaar”¹¹⁸. Thans Lopikerstraat 20. Voor afbeelding zie Monumenten van Schoonhoven p.395 en Beelden van Schoonhoven p.4; daar, omstreeks de eeuwwisseling, genoemd “het pakhuis van Santman”¹¹⁹.

IVb. Jacob Kooiman (zn. van IIIa), geb. Schoonhoven 9-2-1816, zilversmid, handelaar (149), overl. Schoonhoven 8-3-1893, tr. Schoonhoven 30-4-1842 Margareta Pieterella Kuijlenburg, geb. Schoonhoven 6-6-1818, overl. Schoonhoven 13-3-1890, dr. van Jan Kuijlenburg, zilversmid, kashouder (G110, 167), en Alieda Littel.

Uit dit huwelijk:

1. Johanna, geb. Schoonhoven 23-9-1842, overl. Schoonhoven 3-12-1842.
2. Adrianus, geb. Schoonhoven 31-10-1843, volgt Vb.
3. Jan, geb. Schoonhoven 20-2-1846, overl. Schoonhoven 22-3-1846.
4. Jan, geb. Schoonhoven 27-2-1847, volgt Vc.
5. Andries Cornelis, geb. Schoonhoven 29-3-1850, volgt Vd.
6. Jakob, geb. Schoonhoven 9-12-1854, overl. Schoonhoven 10-12-1854.
7. Jacob, geb. Schoonhoven 12-3-1856, zilversmid, overl. Schoonhoven 1-6-1888, ongehuwd.
8. Pieter, geb. Schoonhoven 12-2-1859, overl. Schoonhoven 23-3-1860.
9. Alida, geb. Schoonhoven 31-7-1861, overl. Schoonhoven 27-1-1864.

118. CPM: NNOS 5, nr.1637.

119. Resp. Boogert, 1986 en Van Holten en Muilwijk 1990.

Biografische gegevens van Jacob Kooiman.

Zilversmid en werkmeester te Schoonhoven. Hij heeft de zaak van zijn moeder Annigje Kok, weduwe Adrianus Kooiman op 15-2-1860 voortgezet, nadat deze in de maand ervoor overleden was. Hij heeft er van jongs af aan gewerkt. Het Waarborgregister zegt van hem “Is een zeer geschikt mensch op wiens handelingen nooit aanmerkingen gevallen zijn”. Vanaf 17-1-1882 was hij tevens koopman en voerde uit Duitsland vingerhoeden in. Op 14-4-1893 wordt hij in het bedrijf opgevolgd door zijn zoon Andries Cornelis Kooiman ^{120 121}.

Als knecht heeft Johannes Mopman bij hem gewerkt, die op 13-1-1875 zelf als werkmeester begint ¹²².

Op 27-2-1877 testeren Jacob Kooiman en Margaretha Pieterella Kuijlenburg voor notaris Teyink te Schoonhoven. Ze benoemen elkaar over en weer tot universele erfgenaam. Ingeval er kinderen zullen zijn legateren zij over en weer al hetgeen de langstlevende zal verkiezen tegen inbreng van de waarde waarop die goederen na het afsterven van de erflater door drie deskundigen zal worden gewaardeerd ¹²³.

Woont Koestraat B142, oud nummer 141 (1860-1880). Inwonend is zijn zuster Johanna Kooiman.

Woont Koestraat B 142, nieuw nr. 144 (1880-1890), thans Koestraat 73, woonhuis naast “Drijfhout”. Voor afbeelding zie Beelden van Schoonhoven, p.32, onderste foto.

IVc. Adrianus Kooiman (zn. van IIIa), geb. Schoonhoven 8-9-1817 kostschoolhouder te Utrecht, tr. ca. 1845, vermoedelijk te Jutphaas, Johanna Frederica Wilhelmina Happé, geb. Harderwijk, overl. Utrecht 31-7-1872, dr. van Johan Frederik Happé en Cecilia Tijhoff.

Uit dit huwelijk:

120. Correspondentie C. van Dongen 10-6-1995; Missive B&W 14-2-1860 no.30 en 14-4-1893 no. 1228

121. Begeer, 1981, p.126.

122. Begeer, 1981, nr.202. Dat hij ook bij de zoon Andries Cornelis heeft gewerkt, zoals Begeer opmerkt, is onwaarschijnlijk daar deze laatste pas in 1893 werkmeester werd.

123. NNOS 83, nr.33 en 34 dd. 27-2-1877,

1. Johan Cornelis, geb. Jutphaas 14-11-1853.
2. Cecilia Frederika Anna, geb. Jutphaas 14-11-1854.
3. Adrianus Fredrik Johan Cornelis, geb. Jutphaas, overl. Utrecht 21-1-1921, tr. Roos Osten.

Biografische gegevens van Adrianus Kooiman

Adrianus is kostschoolhouder te Utrecht. Hij woont in 1860, reeds gehuwd met J.F.W.Happé, te Utrecht. Adrianus Kooiman vestigt zich op 19-5-1857 vanuit Jutphaas te Utrecht aan de Oven van Rose, wijk L nr.208. Op 7 mei 1867 naar de Philosophischelaan, Wijk G nr.302; op 6 mei 1872 naar Heerenstraat, Wijk A nr.1168. Op 2 mei 1876 naar Minnebroederstraat, Wijk M nr.403, alhier niet ingeschreven gevonden¹²⁴. Overlijden niet in Utrecht gevonden. Hij stuurt in 1861 een felicitatiebrief aan zijn neef Andries Graves Kooiman Jacobszn ter gelegenheid van diens huwelijk¹²⁵. Van Adrianus Kooiman en van Johanna Frederica Wilhelmina Happé zijn in het Iconografisch Bureau ieder een portretfoto aanwezig¹²⁶.

IVd. Andries Graves Kooiman Corneliszn (zn. van IIIb), geb. Schoonhoven 20-2-1813, zilversmid, overl. Schoonhoven 21-4-1838, tr. Schoonhoven 27-11-1834 Francina Ruis, geb. Alphen 13-1-1808, overl. Schoonhoven 24-3-1843, dr. van Martinus Ruis en Aagje Van Mourik.

Uit dit huwelijk:

1. Engelina (van Dam) (Graves)¹²⁷, geb. Schoonhoven 13-3-1835, overl. Schoonhoven 12-9-1918, tr. Schoonhoven 20-12-1856 Willem van Rossum, geb. Bodegraven 21-9-1834, graveur, muziekonderwijzer, bezoldigd klokkensist van Schoonhoven¹²⁸, overl. Schoonhoven

124. Bevolkingsregister Utrecht, 1850-1860, L 208, 1860-1880 blad 1168, 2020,

125. SAK, Particuliere Archieven, Collectie van Willenswaard, Inv.84, brieven.

126. Iconografisch Bureau, Den Haag, Collectie Carte Visites, voorjaar 1996.

127. Engelina Kooiman wordt soms met extra toenames aangeduid: GravesKooiman, van Dam Kooiman.

128. NwAS 736, 16-8-1869, bezoldiging f. 150,=.

11-12-1921, zn. van Derk van Rossum, organist te Bodegraven, en Johanna Vermeulen.

Woont in de periode 1880-1910 Koestraat B 270, nieuw nr. 278 (1880-1890). genummerd Koestraat B 247 (1900-1910); is thans Koestraat 92, 2e huis westzijde na de hoek Kerkstraat¹²⁹.

2. Martinus, geb. Schoonhoven 1-11-1836, overl. Schoonhoven 18-1-1838.

Francina Ruis tr.(2) Schoonhoven 21-5-1842 Pieter Kruijt, zilversmid, z.v. Abraham Kruijt, zilversmid, en Alida Antonia Noteboom.

Biografische gegevens van Andries Graves Kooiman Corneliszn.

Zilversmid te Schoonhoven; geen werkmeester. Werkte als enige zoon, naar wij aannemen, bij zijn vader Cornelis van Dam Kooiman.

Francina Ruijs weduwe Andries Graves Kooiman, compareert op 19-5-1842, primo als eigenaarster voor de helft van de hierna te inventariseren goederen ... secundo als moeder en wettige voogdesse over haar eenig en nog minderjarig kind met name Engeliëna van Dam Kooiman oud 7 jaren ... in tegenwoordigheid van Heer Cornelis van Dam Kooiman ... toezien voogd ... besloten door de familieraad ... op 12-7-1838 ... Andries Graves Kooiman overleden in het huis nr. 472 aan de oostzijde van de Nieuwe Haven op 21 april 1838 ... (Ze was eigenaar van Haven oostzijde 472, volgens Muilwijk)

Volgt inventaris ... zoals al hetzelve zich bevindt ten woonhuize van de heer Cornelis van Dam Kooiman alsmede staande aan de oostzijde van de Nieuwe Haven nr. 493 (rk: van Cornelis van Dam Kooiman) alwaar ... Francina Ruijs na het overlijden van haren man inwonend is geweest en nog inwonende is.

129. BAS, BRS 1860-1880, BRS 1880-1910.

De inventaris van de roerende goederen bedraagt f. 254,75; aan contant geld is aanwezig f. 599,45. De schulden bestaan uit de begrafenis kosten ad f. 95,80¹³⁰.

IVe. Andries Graves Kooiman Jacobszoon (zn. van IIIc), geb. Schoonhoven 20-3-1813, koopman, raadslid (1855), wethouder (1863), voorzitter Nijverheidsvereniging (1862), penningmeester (1859) en voorzitter (1887) bestuur Gereformeerd Weeshuis, voorzitter Kamer van Koophandel (1871), president kerkvoogd NH Gemeente Schoonhoven, Commissaris Spaarbank van de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen, overl. Schoonhoven 31-5-1896, tr. Lexmond 31-5-1860 Maagje Maas Van der Pouw, geb. Lexmond 8-1-1831, overl. Schoonhoven 26-10-1908, dr. van Pieter Maas van der Pouw, schoenmaker en Anna Christina Ramoth, winkelierster te Lexmond.

Bijzonder bij het huwelijk is dat het tegelijkertijd voltrokken wordt met het huwelijk tussen haar zuster Nevina Maas van der Pauw en Corstiaan van Willenswaard, fabrikant van gouden en zilveren werken te Schoonhoven. Andries en Corstiaan waren neven; hun moeders waren de zusters Margaretha en Johanna Regina Henrietta Verheij.

Uit dit huwelijk:

1. Jacob Pieter, geb. Schoonhoven 16-5-1862, overl. Schoonhoven 21-6-1862.
2. Anna Christina Margaretha, geb. Schoonhoven 29-5-1864, overl. Schoonhoven 4-10-1864.
3. Jacob Pieter, geb. Schoonhoven 25-7-1865, overl. Schoonhoven 2-12-1869.

Biografische gegevens van Andries Graves Kooiman Jacobszn.

130. NOS 7360 dd. 19-5-1842.

Allereerst met betrekking tot zijn beroep en het bedrijf van hem en zijn vader.

Koopman. Een inschrijving als zilversmid of koopman in gouden en zilveren werken zodanig van hemzelf bij de Waarborg is tot heden niet gevonden. Wel wordt hij aangeduid in akten van de Burgerlijke Stand als koopman in gouden en zilveren werken (1853)¹³¹, koopman (1862)¹³² en zilversmid (1864)¹³³. In 1865 en daarna is hij steeds “zonder beroep”.

131. BSS, huwelijk van zijn zuster Engelina, 22 juli 1853.

132. BSS, geboorte van zijn zoon Jacob Pieter, 16-5-1862 en bij zijn overlijden, 21-6-1862.

133. BSS, geboorte van zijn dochter Anna Christina Margaretha, 29-5-1864 en haar overlijden 4-10-1864.

Zijn broer Willem Kooiman heeft zich in september 1852 als zelfstandig magazijnhouder gevestigd en per circulaire laat vader Jacob Kooiman in september 1853, twee maanden voor zijn overlijden, weten dat “...ik den handel in zilveren werken heb opgedragen aan mijn zoon W. Kooiman Jz ...”, terwijl hij als opvolger in gouden werken C.L. van Willenswaard aanbeveelt “... die meer dan 25 jaar in dat vak voor mij werkzaam is geweest...”¹³⁴. Na het overlijden van de vader in november 1853 wordt de werkplaats, het productiegedeelte van de onderneming, voortgezet onder de firma J. Kooiman en Zoon waarbij aan de Waarborg wordt medegedeeld dat “de handelszaken voorlopig onder deszelfs firma zullen worden voortgezet”¹³⁵. De weduwe heeft de verantwoordelijkheid; zij voert de meestertekens. Deze worden op 16-1-1854 afgeslagen: WK aaneen boven 5 in vierkant zowel als in zeskant¹³⁶. De conclusie lijkt gewettigd dat hij als koopman in gouden en zilveren werken optreedt binnen de onderneming van hem en zijn vader, J. Kooiman & Zoon; hij is de zoon in J. Kooiman & Zoon. Nader onderzoek in de archieven moet nog aan het licht brengen wanneer de firma gestart is.

Pas in 1856 neemt Willem Kooiman Jz. de werkplaats van zijn moeder over. De weduwe J. Kooiman Agzn laat weten “...dat zij op heden het beroep van zilverwerkster heeft laten varen en dat haren hierbij genoemden zoon W. Kooiman Jczn dezelfde zaak in de werkplaats zal voortzetten...”¹³⁷.

Aan de hand van het bovenstaande kunnen we vaststellen dat Willem Graves Kooiman firmant is in J. Kooiman & Zoon. Voorts, dat Willem voor zichzelf begint in 1852 met handel in goud- en zilver en dat kort voor het overlijden van vader Jacob de handel in gouden werken overgenomen wordt door Van Willenswaard en de handel in zilveren werken door Willem Kooiman. Moeder en zoon Willem blijven na het overlijden van Jacob

134. Part.Arch.35, Van Willenswaard, nr.101.

135. NAS 267, fol.525 dd. 16-12-1853.

136. Corr. Van Dongen 10-6-1995, meester nr.13042.

137. Missive B&W Schoonhoven NAS 296, dd. 1-5-1856, no.128.

Kooiman de werkplaats verder bestieren onder J. Kooiman & Zoon met het meesterteken van de weduwe Kooiman. Andries en zijn moeder wonen op hetzelfde adres, Haven B54 (thans Haven 68). Pas in 1856 doet moeder Kooiman ook de produktie van zilveren werken over aan zoon Willem. Deze blijft dat doen in dezelfde werkplaats.

Tot zover de biografische gegevens met betrekking tot zijn beroep als koopman in goud en zilver. De overige biografische gegevens zijn chronologisch als volgt.

Op verschillende momenten schrijft Andries Graves Kooiman Jczn gelukwensen aan zijn grootmoeder, Neeltje Paardekoper, weduwe Verheij. De volgende berichten met locatie en dagtekening zijn bewaard gebleven.

Culemborg, 1 januari 1825, t.g.v. Nieuwjaar.

Culemborg, 1 Louwmaand 1826, t.g.v. haar verjaardag. Met zwart lakzegel in de vorm van een monogram, "JK" ineens, gekroond. Hij is dan pas 13 jaar; vermoedelijk is de brief door zijn vader dicht gelakt. Schoonhoven, 23 november 1833 en Groningen 26 november 1841, beiden t.g.v. haar verjaardag¹³⁸.

Op 19 mei 1851 ontvangt Andries Graves Kooiman een in het Frans gesteld buitenlands paspoort geldig voor reizen "en Angleterre et en France".

Elders in de collectie Van Willenswaard zijn reisbescheiden bewaard met betrekking tot de wereldtentoonstelling in Londen in 1851. Mogelijk ging hij met zijn neef Corstiaan van Willenswaard hierheen. Hier was o.m. een belangrijke inzending Nederlands zilver te bewonderen met o.m. 19 voorwerpen van J.M. van Kempen¹³⁹.

Het signalement van Andries luidt als volgt.

Agé de 38 ans

138. Part.Arch., Collectie van Willenswaard, Inv.nr.80.

139. Baarsen, 1995, p.191, p.201-207.

Cheveux, sourcils, yeux: bruns

Nez: ordinaire

Barbe: brune

Taille: 1 Aune, 7 palmes, 6 pouces, 2 lignes (rk: 1,762 meter ¹⁴⁰)

Signes particuliers: les oreilles percés (rk: gaatjes in z'n oren) ¹⁴¹.

Op 25-7-1854, koopt Andries Graves Kooiman Jczn op een publieke verkoop voor f. 1300,=, het huis, erf, tuin en schuur ("loots") Haven westzijde, B42, kad. C 556, groot 3 roe 40 el, met vrije uitgang uit de tuin naar de Koestraat, tussen Abraham Corbijn van Willenswaard en Abr. Kruijt cs in de Koestraat, noord voor gez. Corbijn en achter Abr. Kruijt cs, zuid Diderik Noteboom. De schuur is gekocht op 15-3-1813 via not. Van der Kop. Verkoper zijn de erfgenamen van als executeur Aafje de Hoog, weduwe J.W. Fijting, overl.3-5-1854 ¹⁴².

Van 2-11-1855 is hij lid van de Raad van Schoonhoven tot 1879. In die periode vanaf 1-9-1863 wethouder van Schoonhoven tot 1-9-1867. Zijn herbenoeming tot raadslid vindt plaats op 21-2-1881 in de plaats van H.T. van de Braak. Als laatste jaar van herbenoeming wordt aangegeven 1897 maar reeds op 11-5-1894 legde hij zijn mandaat neer wegens toenemende hardhorendheid ^{143 144 145}.

140. Staring, 1902, p.3,4.

141. Part.Arch.35, Van Willenswaard, nr.83.

142. NNOS 22 nr. 91.

143. NwAS 736.

144. Een concept ontslagbrief van de hand van Andries Graves Kooiman aan de Raad bevindt zich in het archief met betrekking tot de Nijverheidsvereniging in het NGZK.

145. Sch.Crt. 3-6-1896, nekrologie Andries Graves Kooiman Jzn.

Uit zijn activiteiten als raadslid zijn dri blijvende herinneringen in Schoonhoven aanwezig in de vorm van gedenkstenen. Eén steen met zijn naam als raadslid prijkt ter gelegenheid van de in gebruik name op 30-8-1860 na de herbouw in de grote sluis tussen de Voorhaven en de Scheepmakershaven en de Lek ¹⁴⁶. Een andere steen met zijn naam en alle andere leden van de Raad siert de gevel van de voormalige Havenkazerne, thans het Nederlands Goud- Zilver- en Klokkemuseum. In de periode 1861-1863 werd door de gemeenteraad bereikt dat in Schoonhoven een Artillerie Instructie Compagnie gelegerd werd. Voor de huisvesting werd het oude bestaande arsenaal omgebouwd tot de Havenkazerne ^{147 148}. Een derde steen bevindt zich in de gevel van het Weeshuis (zie verderop).

Andries Graves Kooiman Jczn leent op 3 januari 1857 aan Dirk de Gilde Koppenol, zilversmid te Schoonhoven, f. 200,= tegen 5 % 'sjaars per 1 januari onder hypothecair verband van huis en erve aan de noordzijde van de Lopikerstraat, voor van de straat tot achter aan de eigendom van Hilbartus Hollardt van den Dool, belendt oost de Babokkestraat en west Pietertje en Johanna Ceelen; kadaster B nr.120 groot 1 roede 6 ellen. Het onroerend goed is voorts nog bezwaard met een hypotheek eveneens ten behoeve van Andries Graves Kooiman Jczn groot f 400,= bij acte van 10 januari 1855 bij dezelfde notaris verleden ¹⁴⁹.

Andries Graves Kooiman Jczn is penningmeester van het bestuur van het Gereformeerd Weeshuis van 1859 t/m 1866 en voorzitter in 1887 ¹⁵⁰. Als lid van het bestuur is hij mede-bouwheer van het Gereformeerd Weeshuis in 1863 met als architect zijn oom Corstiaan Verheij Wzn te Ameide ^{151 152}. Ter herinnering hieraan prijkt een gevelsteen in het Weeshuis met o.m. zijn naam als penningmeester.

146. Zie voor foto van de sluis, Schoonhoven, Oude veste aan de Lek, 1963, p.40-41.

147. Lugard, 1968, p.39.

148. Van Groningen, 1995, p.69-70.

149. CPM: NNOS 25 nr.8 dd. 3 januari 1857.

150. Van der Molen, s.a. p.354.

151. Kappers, 1997, p.40-42.

152. Van der Molen, s.a.

In 1860 ontvangt Andries Graves Kooiman gelukwensen van diverse familieleden ter gelegenheid van zijn voorgenomen huwelijk. Onder meer van de nicht van zijn vader, Jacoba Kooiman, weduwe Stephanus Johannes Gerdes, wonende te Nieuwpoort. Zij noemt hem "neef".

Uit Utrecht ontvangt hij gelukwensen van zijn neef Adrianus Kooiman en echtgenote J.F.W.Happé¹⁵³.

153. Part.Arch. Collectie van Willenswaard, Inv.nr.84.

Hij woont met zijn vrouw voor april 1862, Haven A 254; na april 1862 Haven B54 ¹⁵⁴. Dit laatste pand behoort toe aan zijn moeder de weduwe Jacob Kooiman ¹⁵⁵. In de periode 1880-1890 is het omgenummerd tot B 59. Thans is dit Haven 68 (zuid); voor situering zie Monumenten van Schoonhoven p.363.

Op 19 maart 1862 testeren Andries Graves Kooiman en Maagje Maas van der Pouw wederkering t.g.v. de langstlevende voor notaris W.H.J. Cambier van Nooten, notaris te Lopik. De akte passeert te Willige Langerak ten huize van Jan Andriess de Gier, gemeentebode die in deze tevens getuige is en als tweede getuige is Jan Naves, warmoezier wonende te Willige Langerak aanwezig ¹⁵⁶.

Andries Graves Kooiman Jczn is medeoprichter en voorzitter van de "Nijverheidsvereniging van Goud- en Zilversmeden in Schoonhoven". Hij is 25 jaar voorzitter, vanaf de oprichtingsvergadering op 12 juli 1862 tot de vergadering van 9 juli 1887 ¹⁵⁷. Hij doneert f. 20.= aan de vereniging bij het neerleggen van zijn functie ¹⁵⁸.

Hij is Commissaris van de Spaarbank van de Maatschappij tot Nut van het Algemeen. Andries Bedankt als lid bij schrijven dd. 27 juni 1863. Hij geeft hierbij uitdrukking aan zijn bezorgdheid. Naar zijn inzicht verwordt de Spaarbank tot Speculatiebank. Hiervoor wil hij geen verantwoording dragen en zo bedankt hij na "20 jaren vanaf de oprichting" als lid van het Departement en als Commissaris der Spaarbank. Hij int het tegoed op zijn spaarbankboekje dat hij bij de bank onder "Nr. 50" sinds 1844 aanhield ¹⁵⁹.

154. BAS, BRS 1860-1880.

155. NNOS 33, nr.137, dd. 12-12-1865, Margaretha Verheij weduwe Jacob Kooiman is belender van het zuidelijk liggende pand op Haven B53.

156. Part.Arch., CollectieVan Willenswaard, Inv.nr.85.

157. Kappers, 1997, Nijverheidsvereniging, p.9.

158. Archief Nijverheidsvereniging nr.6, Jaarrekening 1888.

159. Archief GZKM m.b.t. de Nijverheidsvereniging.

Op 8-8-1863 verkoopt Andries Graves Kooiman Jczn aan Jacob Hendrik Heijl, schrijnwerker, het huis Haven westzijde B 31, kad. C 585, 45 el, strekt gedeeltelijk van de straat en gedeeltelijk van de gezusters Corbijn west op aan de zuidzijde tot perceel B 183 en aan de noordzijde met een gang in de Koestraat, belendt noord gezegde Corbijn, Alb. Poort en J.P. Sperna Weiland en zuid Diderik Nootboom. Tevens 2 woonhuisjes in de Koestraat oostzijde B 183. De koopsom bedraagt f. 1300,= Was eerst gekocht op 25-7-1854 ¹⁶⁰.

Tal van jaren, tot zijn overlijden, is Andries Graves Kooiman president kerkvoogd der Hervormde Gemeente te Schoonhoven ¹⁶¹. Wanneer deze benoeming aanvangt is tot heden niet duidelijk. Onderstaande geschiedenis laat zien dat het zeker pas na januari 1864 gebeurt.

In januari 1864 speelt zich een strijd af om een plaats in de ook anno 1998 nog te bewonderen Herenbank van de Grote Kerk van Schoonhoven ¹⁶². In de vergadering van Kerkvoogden en Notabelen van 20 januari 1864 geeft de boekhouder van de Kerkvoogden en Notabelen, mr. L. Slingeland, kennis aan de vergadering dat "...de Heer A.G. Graves Kooiman Jz eigendunkelijk eene plaats in de achterste bank onder het orgel in bezit heeft genomen die hij, Boekhouder, aan zich heeft behouden, niettegenstaande de Heer Kooiman herhaaldelijk door den koster werd aangezegd dat die plaats niet vacant was...". De Boekhouder verlangt dat "...door Kerkmeesters worde uitgemaakt welke maatregelen zullen worden genomen om de orde te handhaven...".

Na ampele beraadslaging "...verklaart de Boekhouder op het daartoe te kennen gegeven verlangen dat hij ter voorkoming van onaangenaamheden de plaats in kwestie aan de heer A.H. Lazonder wil afstaan wiens plaats de heer Kooiman dan in huur zou kunnen nemen. De vergadering dit aanbod aannemende heeft daarop besloten dat indien bij de aanbieding der plaatsbiljetten (die zonder reserve

160. CPM: NNOS 31 nr.111.

161. Sch.Crt. 3-6-1896, nekrologie Andries Graves Kooiman Jzn

162. Becks, s.a., s.l., p.13 overzicht in de kerk met Herenbank; Anoniem 1963, p.70 details van houtsnijwerk.

zullen worden uitgereikt) hierin door de HH Kooiman en Lazonder geen genoegen genomen wordt, spoedig nadere maatregelen zullen beraamd worden tot handhaving van de bestaande orde van zaken, zijnde dit besluit genomen met de bepaling dat Kerkmeesters zich het volle regt voorbehouden om later die achterste plaats zoodanig te veranderen als wenschelijk en in het belang der administratie zal worden noodig geacht...”

In de vergadering van 22 januari 1864 blijkt dat de Boekhouder het bij nader inzien toch niet accepteert en hij neemt ontslag. De vergadering heroverweegt de kwestie en stelt het zeer te betreuren; “...de Boekhouder heeft inmiddels een lange reeks van jaren waarvan 15 jaren als voorzitter en boekhouder belangloos aan de kerk bewezen, en tracht Z.Ed te bewegen om van dit besluit terug te komen...” Op 23 januari lijkt de zaak in der minne geschikt: de vergadering “... die van zijn kant het welwillende aanbod doet om de heer Kooiman een plaatsbillet in de bedoelde bank uit te reiken met de reserve dat de kerkmeesters zich het regt voorbehouden om de inrigting der plaatsen in die bank later te veranderen. Waarna op 28 januari de Boekhouder ter kennis van de vergadering brengt dat hij “...onder de bepaalde reserve een plaats in de bank onder het orgel aan den Heer Kooiman heeft doen uitreiken en door dezen het plaatsgeld is betaald....”¹⁶³.

Vanaf 6 januari 1871 is Andries voorzitter van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Schoonhoven.

Op 6-1-1879 neemt Pieter Tieleman van der Hoff, goudsmid, hypotheek bij Andries Graves Kooiman Jacobsz groot 1600 gld a 5% per jaar op huis, erf en gebouw daarachter aan de Oude Haven westzijde, kad.C 451 groot 0,95 are, en een gebouw ingericht tot grofsmederij aan de Oude Haven westzijde kad.C 88, groot 0,70 are¹⁶⁴ (rk: hoek Benschoppersteeg noordzijde).

163. Arch.NH Kerk Schoonhoven, nr. 52, notulen Kerkvoogden en Notabelen.

164. CPM: NNOS 85 nr.5.

Jacob van Dam winkelier, neemt op 18-5-1882 hypotheek bij Andries Graves Kooiman Jaczn. groot 400 gld a 5 % op het huis Oude Haven westzijde kad. C 94 ¹⁶⁵.

Op 18-8-1883 neemt Pieter Tieleman van der Hoff goudsmid, hypotheek bij Andries Graves Kooiman Jcz groot 1500 gld a 5% op o.a. een in aanbouw zijnde woning vervangende de vroegere grofsmederij met erf Oude Haven westzijde kad. C 88, groot 70 ca. (hoek Benschoppersteeg noordzijde :rk) ¹⁶⁶.

Jacob van Dam neemt op 28-8-1884 hypotheek bij Andries Graves Kooiman groot 300 gld a 5% op huis Oude Haven westzijde, kad.C 94 groot 0,87 are ¹⁶⁷.

Op 28-3-1889 brengen Jacob vanDam wedr. van Maria Willemina Peerbolte, Huig van Dam, Maria Catharina van Dam, in openbare verkoop het woon- winkelhuis met werkplaats aan de Oude Haven B 73 bij de Waag kad.C 94; strekt achter tot Benjamin Kooiman, belendt noord Pieter Tieleman van der Hoff en belendt zuid Benjamin Kooiman. De benedenwoning met erf en werkplaats is verhuurd aan de wed. Liedorp voor fl.2,25 per week. Huis is gekocht op 10-6-1857 via notaris Cambier van Nooten. Koper wordt Andries Graves Kooiman Jacz. voor 1500 gld ¹⁶⁸.

Op 23-10-1896 wordt de Memorie van Aangifte opgemaakt door de weduwe m.b.t. de successierechten in de nalatenschap van Andries Graves Kooiman Jacobsz.

Maagje Maas van der Pouw was in gemeenschap van goederen getrouwd, zo blijkt, en testamentair is zij benoemd tot algehele erfgenaam in deze nalatenschap. Bij de baten in de boedel treffen we o.m. het volgende aan.

165. CPM: NNOS 88 nr.81.

166. CPM: NNOS 89 nr.128.

167. CPM: NNOS 90 nr.204.

168. CPM: NNOS 95 nr.66.

Een bouwmanswoning met erf en boomgaard...onder de gemeente Vlist, kad. C. 16, 19 t/m 27, 600, 702, 703 en 704...groot 5 ha. 90a. 15 ca.

Zestien huizen met tuinen en een stal (zonder nadere specificatie:rk) staande en gelegen onder de gemeente Schoonhoven, kad. B. 575, 756, 577, 574, 808, 4, 807 en C. 81, 290, 853, 876, 94, 731, 732, 1291, 1292, 1297 en 1311, samen groot 29 a. 79 ca.

“Al welke onroerende goederen door de aangever worden geschat op f. 31.200,=

Veertien (gespecificeerde:rk) vorderingen wegens geleend geld aan personen in en om Schoonhoven variërend tussen f. 5500,= en f. 400,= rentende tussen 4% en 5% □sjaars, totaal f. 30.350,=

Verder een keur aan obligaties, 27 stuks, variërend van een aandeel tot in stand houding van Dagblad De Standaard à f. 25,= , obligaties in de Nationale Werkelijke Schuld à f. 6000,= en obligaties ten laste van Oostenrijk, Spanje, Portugal en meer exotische als aan Peru en Ecuador.

De lasten in de boedel betreffen geleverde goederen en diensten van lokale leveranciers zonder uitschieters; f. 2,85 voor de schoenmaker Eijkelenboom, f. 143,34 voor loodgieterswerk van Ponsioen, en geleverde tapijten à f. 107,70 door A. Smit. De dokters Blom van Geel en Van Praag hebben eveneens nog vorderingen, samen f. 143,98. “Zodat het passief van de gemeenschappelijke boedel bedraagt f. 906,20”...

“En deze dus zuiver bestaat uit f. 90.824,47, waarvan krachtens de gemeenschap de helft toebehoort aan de aangeefster.”

Tot slot de begrafeniskosten: deze bedragen f. 288,10, en uiteindelijk wordt op 18-11-1896 te Gouda f. 3265, 13 □ aan successierechten voldaan betreffende de nalatenschap van Andries Graves Kooiman Jczn.¹⁶⁹.

Op 1-8-1900 verkoopt Maagje Maas van der Pouw wed. Andries Graves Jacobszn aan Cornelis de Wit, wagenmaker, het voorhuis Oude Haven westzijde, kad. C 876 voor 3700 gld. Was verkregen op 30-8-1872¹⁷⁰.

169. ARA, Memories van Successie kantoor Gouda, Inv.nr.3403, Reg.nr. 7/8726.

170. CPM: NNOS 123 nr.170.

De weduwe A. Graves Kooiman heeft in 1902 een geschat zuiver inkomen tussen f. 5000 - f. 5100 en behoort hiermede tot de tien hoogst aangeslagenen in Schoonhoven en de op één na hoogst aangeslagen weduwe ¹⁷¹.

Cornelis Leendert van Willenswaard is na 26-10-1908 executeur testamentair in de nalatenschap van Maagje Maas van der Pouw, weduwe Andries Graves Kooiman Jacobsz. Hij plaatst in deze hoedanigheid diverse advertenties ¹⁷².

IVf. Willem (Verheij) Kooiman (zn. van IIIc), geb. Schoonhoven 15-12-1819, zilversmid (153), koopman, overl. Schoonhoven 6-6-1886, tr. Rotterdam 4-9-1861 Jozina Maria Cornelia Schepp, geb. Rotterdam 14-4-1837, zilversmid (156), overl. na 18-2-1890, dr. van Hendrik Christiaan Schepp, kantoorbediende en Susanna Gerdina Dolk.

Uit dit huwelijk ¹⁷³:

1. Margaretha, geb. Schoonhoven 5-7-1862, overl. Rotterdam 3-6-1942. Ongehuwd.

Margaretha vertrekt 18 feb 1890 naar Rotterdam, wordt op 13-4-1891 in het Krankzinnigen Gesticht te Rotterdam opgenomen, komt weer thuis op 29-5-1891 en vertrekt vandaar op 24-6-91 naar Nijmegen..

2. Susanna Gerardina, geb. Schoonhoven 10-12-1863, tr. Schoonhoven 8-8-1889 Dr. Cornelis Everhardus Heijnsius, geb. Amsterdam 15-6-1861, arts, zn. van Adrianus Heijnsius en Elisabeth Pauline du Rieu.

171. Kohier Hoofdelijken Omslag 1902, NR.718.

172. Part.Archieven nr. 35, Van Willenswaard, inv. 90.

173. De migratiegegevens zijn afkomstig uit de Bevolkingsboekhouding van Schoonhoven.

Susanna Gerardina vertrekt ongehuwd 10 oktober 1879 naar Brummen.

Op 7-8-1889 testeren voor notaris Teyink te Schoonhoven de aanstaande echtgenoten Susanna Gerdina Kooiman en doctor Cornelis Everhardus Heijnsius. Ze benoemen elkaar over en weer tot universele erfgenaam¹⁷⁴. Na hun huwelijk wonen zij Haven B29. Zij vertrekt op 22 november 1890 naar Utrecht. Op 30-6-1892 herroept en vernietigt Cornelis Everhardus Heijnsius, arts wonende te Schoonhoven zijn testament van 7-8-1889¹⁷⁵. Hij vertrekt op 25 april 1893 naar 's-Gravenhage.

3. Jacoba Wilhelmina, geb. Schoonhoven 17-7-1865, telegrafiste, overl. Rosmalen 8-1-1952. Ongehuwd.

Zij vertrekt uit Schoonhoven 12 oktober 1888 naar Rotterdam.

4. Hendrik Christiaan, geb. Schoonhoven 30-10-1866, koopman in ivoor.

Hendrik Christiaan keert terug in Schoonhoven uit Amsterdam op 28 september 1886; hij vertrekt op 17 oktober 1886 naar Rotterdam.

5. Willem, geb. Schoonhoven 12-11-1867, koopman in minerale wateren (1895).

Willem vertrekt 12 januari 1883 naar Hees in Gelderland. Hij vertrekt naar Buenos Aires en hij heeft daarvoor kennelijk ook nog enige tijd in Nijmegen verbleven. Hij keert op 24-9-1895 terug uit Buenos Aires in Rotterdam bij zijn moeder. Vertrekt 13-11-1897 vandaar naar Deli "ambtshalve"¹⁷⁶.

174. NNOS 95, nrs147,148 dd. 7-8-1889.

175. NNOS 95, nr.147 verso, Anr.155 van het repertorium.

176. GART., Bevolkingsregister.

6. Jozina Maria Cornelia, geb. Schoonhoven 26-2-1869, overl. Schoonhoven 15-4-1870.

7. Jacob, geb. Schoonhoven 24-4-1871.

Jacob vertrekt 23 april 1887 naar Kampen.

8. Jozinus Marie Cornelis, geb. Schoonhoven 6-12-1872, in 1889 “aide-essayeur”, hulpessayeur bij de Waarborg te Schoonhoven, later te Rotterdam. Overleden ter Utrecht, 1904.

Hij was naar alle waarschijnlijkheid zilversmidsknecht bij zijn vader en heeft zijn moeder als werkmeester geholpen na het overlijden van zijn vader Willem¹⁷⁷. Hij vertrekt 21 oktober 1896 naar Rotterdam. “De aide-essaieur J.M.C. Kooiman wordt als zodanig op zijn verzoek overgeplaatst naar Rotterdam” aldus een bericht in de Schoonhovensche Courant¹⁷⁸. Woont in Rotterdam op de Leuehaven 167 bij F.G. van der Velden. Hij vertrekt 22-9-98 (ongehuwd) naar Utrecht.

9. Wilhelmina Suzanna Gerdina, geb. Schoonhoven 24-4-1874 overl. 's-Gravenhage 20-4-1967, tr. 's-Gravenhage 30-6-1899 Paul Constant Ising, geb. Delft 10-11-1865, overl. Maastricht 30-6-1941.

Zij vertrekt 18 februari 1890 uit Schoonhoven naar Rotterdam; ze vertrekt vandaar 25-2-1891 naar Amersfoort.

10. Jozina Wilhelmina, geb. Schoonhoven 30-5-1877, tr. Utrecht, Rijk Heitman, KNIL-militair, overleden te Oosterbeek.

Zij vertrekt 18 februari 1890 naar Rotterdam; vandaar op 13-11-1897 met haar moeder naar 's-Gravenhage

177. Begeer, 1981, p.127 nr. 156.

178. Sch.Crt. 7 oktober 1896.

11. Arnoldus Graves, geb. Schoonhoven 26-1-1881, administrateur, tabaksplanter, wijnhandelaar, overl. 's-Gravenhage 17-1-1945. Ongehuwd.

Vertrekt 18-2-1890 naar Rotterdam en vandaar met zijn moeder op 13-11-1897 naar 's-Gravenhage.

Biografische gegevens van Willem Kooiman.

Zilversmid en werkmeester te Schoonhoven; van 1-5-1856 tot zijn overlijden in 1886. Hij heeft de werkplaats (rk: afkomstig van wijlen zijn vader Jacob) van zijn moeder in 1856 overgenomen: “...Willem Kooiman Jz, zilverwerker, (woont) B 45. Mej. De wed. Kooiman Agzn ... dat zij op heden het beroep van zilverwerkster heeft laten varen en dat haren hierbij genoemde zoon W. Kooiman Jz in dezelfde zaak de werkplaats zal voortzetten”¹⁷⁹.

Willem was al reizend agent en magazijnhouder vanaf 28-2-1852¹⁸⁰. De desbetreffende missive van B&W dd. 27-9-1852 spreekt van “koopman in gouden en zilveren werken”¹⁸¹.

In september 1853, twee maanden voor zijn overlijden, laat zijn vader per gedrukte circulaire het volgende weten. “Bij het kwiteren mijner affaire, neem ik de vrijheid UEd. als mijn opvolger in gouden werken aan te bevelen den Heer C.L. Van Willenswaard alhier ... Voorts deel ik UEd. Mede, dat ik den handel in zilveren werken heb opgedragen aan mijn zoon W. Kooiman Jz. Artikelen dienaangaande zullen door hem aan den Heer van Willenswaard worden medegegeven, door wien tevens commissien in dat vak worden opgenomen. Schoonhoven, September 1853, UEd. Dienstw. Dienaar, J. Kooiman & Zoon”¹⁸².

179. NAS 269, nr.128.

180. Begeer, 1981, p.127.

181. NAS 267, p.471.

182. Part.Arch.35, Van Willenswaard, nr. 101.

Blijkens de diverse vorderingen wegens geleverde steenkolen, ter grootte van f. 650,= in zijn nalatenschap, handelde hij ook in steenkool. Naast huisbrand is steenkool een noodzakelijk produkt voor smeden en zilversmeden. Historisch werd houtskool gebruikt, later steenkool. Het werd door de zilversmeden in de gildetijd collectief ingekocht. In onderstaande scheiding en deling is de steenkool vermeld in artikel 12.

Willem Kooiman is regent van het Gereformeerd Weeshuis van 1871 t/m 1879¹⁸³. Mevrouw Kooiman geb.Schepp werd, volgens bericht in de Schoonhovensche Courant van 6 juli 1879, door de gemeenteraad van Schoonhoven benoemd tot regentes van het Gereformeerd Weeshuis.

In het Bevolkingsregister van 1880-1890 is hij lid van de Remonstrantse Broederschap.

Woont Koestraat B 141, nieuw nr. B142, later B 144 (1860-1880).
Woont Oude Haven B78, oud nummer 76 (1860-1880).
Woont Oude Haven B78, nieuw nr. B83 (1880-1890)¹⁸⁴, thans Oude Haven 16-18; het laatste adres is historisch ook bekend als Brouwerij De Drie Eendjes.

Op 15-5-1850 verkoopt Hendrik Willem van Marle aan Willem Kooiman Jacobsz het herenhuis en koetshuis daarachter staand en de brouwerij de Drie Eenden inclusief gereedschap, Oude Haven westzijde wijk B 86, strekt achter tot Nicolaas van Wamel, Dirk Brussen, van Eijck en Geijskes, belendt noord Jacob Kooiman AGzn en Pieter Vermeulen, belendt zuid Denekamp, Van Eijck en de steeg. kad. C 85 geheel en C 84 met uitzondering van een erfje tussen dit perceel en kad.C 194 dat door de verkoper aan Dirk Brussen is verkocht en een gedeelte van een erf van 190 behorende tot het andere gedeelte van de verkoper. De koopsom bedraagt 3400 gld. Zie

183. Van der Molen, s.a., p.354.

184. BAS, 1860-1880, 1880-1890.

voor afbeelding Schoonhovense Huisnamen, p.18¹⁸⁵ en Beelden van Schoonhoven uit 20e eeuw, p.51¹⁸⁶.

Willem Kooiman heeft de bierbrouwerij de Drie Eenden gekocht en verzoekt op 4-6-1850 aan B&W het binnenste gedeelte, zijnde de bierbrouwerij dat niet aan de straat gelegen is, te mogen

185. Muilwijk, 1981, p.18 nr.29.

186. Van Holten, Muilwijk, 1990, p.51 en 52.

afbreken¹⁸⁷. Aan het kadaster wordt opgegeven: verandering vaste eigendommen, opgave Kadaster, jaar 1850, kad. C 84, eigenaar Willem Kooiman, bierbrouwerij, gedeeltelijke afbraak, opp. 8 roe 10 el¹⁸⁸.

Op 18-8-1886 volgt de boedelscheiding in de nalatenschap van Willem Kooiman Jacobszn overl. 6-6-1886, tussen Jozina Maria Cornelia Schepp wed. Willem Kooiman en "... negen minderjarige kinderen, m.n. Susanna Gerdina, Jacoba Wilhelmina, Hendrik Christiaan, Willem, Jacob, Josinus Marie Cornelis, Wilhelmina Susanna Gezina, Josina Wilhelmina en Arnold Graves Kooiman... en ... Margaretha Kooiman, meerderjarig ongehuwd wonende te Schoonhoven en Arnoldus van Scherpenzeel, apotheker te Schoonhoven in hoedanigheid van toeziend voogd over bovengenoemde minderjarigen..."

"... gehuwd in gemeenschap van winst en verlies krachtens acte van huwelijksche voorwaarden op den 28 augustus 1861 voor destijds te Lopik ... notaris Wilhelm Hendrik Johan Cambier van Nooten verleden ... van welke gemeenschap door de eerste comparant afstand is gedaan blijkens acte uitgebracht ter griffie van de Arrondissement Rechtbank te Rotterdam den 30 juni 1886 ..."

"... welke kinderen alzoo ieder van hun wettelijk erfdeel of drie veertigste gedeelten der nalatenschap huns vaders gerechtigd zijn ..."

"... door partijen gemeen zal worden gehouden a.) acht obligaties elk vijfhonderd dollars ten laste van de geconfedereerten staten van Noord Amerika, b.) de tot de nalatenschap behorende vordering wegens geleend geld ten laste van de weduwe Jan van Genen te Amsterdam, groot vijfhonderd gulden, c.) de tot de nalatenschap behorende verzameling oude munten ..."

Dan volgt een opsomming in twintig artikelen van hetgeen zich verder als bezittingen in de nalatenschap bevindt, een overzicht van de schulden en tot besluit de toedeling.

187. CPM: NAS 172 nr.207 en 270.; en Resoluties Gemeente Raad 4-6-1850.

188. CPM :NAS 1203.

Art.1. Een woon- of Heerenhuis met daarnevenstaand pakhuis met bovenwoning, erven en tuin, ...westzijde van de Oude Haven ... kad. C 875 en 542 ... groot 8 are en 30 ca. f. 9000,=

Art.2. Twee pakhuizen ingericht tot werk- en bergplaats met erf ... aan een steegje uitkomende aan de Oude Haven ... kad. C 545 en 546, groot 1 are en 57 ca., f. 1500,=

Art.3. Een gebouw ingericht en gebezigd wordend tot postkantoor en woning met erf en tuin ... oostzijde van de Oude Haven ... kad. B 1036, groot 9 aren 40 ca., f. 7000,=

Art.4. Een tuin met tuinhuis ... oostzijde Oude Haven ... kad. B 661 en 662 ... 31 are en 5 ca., f. 2200,=

Art.5. Een huis en erf ... Havenstraat ... kad. C 324, 1 are 60 ca., f. 1200,=

Art.6. perceel tuin ... aan de Opweg, sectie A 76, 15 are, 50 ca., f. 700,=

Art.7. ... bouwmanwoning met schuur en verdere betimmering, erf en grond en diverse perceelen wei- hooi- bouw- en griendland ... Bergambacht kad. C 486, 487, 501, 504, 505, 2773, 2774, 2776, 2880, 2881 en 3227 ... 2 hectaren, 28 aren en 76 ca., f. 5000,=

Art.8. Partij bouw- wei- hooi- en boschland met weg en watering ... Bergambacht in de Bovenberg ... kad. C. 398, 399, 400, 402, 402, 2553, 2723, 2724, 532 en 978, ... 5 hectaren, 3 aren, 28 ca., f. 5000,=

Art.9. partij wei- en hooiland en weg ... Willige Langerak ... op Noord Zevender ... kad. C 253, 254, 255, 256, 257, 258 en 268 ... 3 hectare en 98 aren f. 6650,=

Art.10. Een perceel bouwland met bosch gelegen ... Willige Langerak in het Benedeneinde ... kad. A 61 en 1510 ... 22 aren 90 ca., f. 675,=

Art.11. Meubelen, huisraad, kleederen, verderen inboedel, koopmansgoederen ... f. 15.355,15

Art.12. Vorderingen ten laste van diversen wegens geleverde gouden en zilveren werken ... f. 5220,06

Art.13. Vorderingen ten laste van diversen wegens geleverde steenkolen ... f. 650,=

Art.14. Schuldvordering met hypotheek t.l.v. Arie en Jacobus Lekkerkerker te Polsbroek, groot f. 20.000,= a $4\frac{3}{4}\%$ sjaars per 1 mei ... acte 30 juni 1873 ... te Lopik voor notaris Willem Hendrik Joan Cambier van Nooten ... inclusief verlopen rente ...

f. 30.160,97 □

Art.15. 4 aandelen groot f. 50,= in de geldening van de Remonstrantsche Gemeente te Schoonhoven f. 200,=

Art.16. Een certificaat Nationale Werkelijke Schuld van Nederland f. 100,= waardig $73 \frac{5}{8}$.

Art.17. Twee obligaties ten laste van Oostenrijk, elk waardig een honderd Weener guldens f. 165,18

Art.18. Twee Oostenrijksche loten van 1854 elk groot tweehonderdvijftig florijnen ... f. 634,95 □

Art.19. Zes Oostenrijksche loten van 1864, elk groot een honderd florijnen ... f. 1027,50

Art.20. Gereede gelden ... f. 1256,58 □

Schulden: o.a. aan Mej. Hoogendijk te Moordrecht, aan Mevr. de wed. H.L. Schep geb. Lulins te Rotterdam, aan de heer J. Jacobus Scheepmaker te Ameide, aan de comparante weduwe ... effecten ... f.8649,14 □ ... totaal der schulden f. 21.161, 12 □

Resteert ... f. 62.690,90 ... Hiervan competeert de vrouwe comparante J.M.C. Schepp een vierde gedeelte a ... f. 15.672,72 □ ... en ieder van haar tien genoemde kinderen een tiende in drierde gedeelte ... f. 4701,81 $\frac{3}{4}$

Toescheiding ... Aan de comparante vrouwe J.M.C. Schepp weduwe Willem Kooiman ... de onroerende goederen hiervoor in den staat sub artikel 1 t/m artikel 8 en artikel 10 genoemd; hieronder het woonhuis met nevenstaand pakhuis met bovenwoning Oude Haven westzijde kad. C 875 en C 542, hetgeen wordt toebedeeld aan de weduwe.

De overige artikelen worden verdeeld; de moeder ontvangt daarbij te veel en neemt een schuldvordering over het meerdere ten behoeve van de minderjarige kinderen en verhypothekeert een deel van het onroerend goed tot zekerheidstelling¹⁸⁹.

189. NNOS 92, nr.127.

Op 3-2-1888 verkoopt de wed. Willem Kooiman Jacobszn aan Hendrick Addicks, boekhouder, het pakhuis met bovenwoning Oude Haven westzijde kad. C 542, alsmede het noordelijk gedeelte van C 875 gelegen ten westen van C 542; de rest van C 875 blijft van de verkoopster. Koopsom f. 2800,= Het verkochte was verkregen uit de boedelscheiding van 18-8-1886 ¹⁹⁰.

Op 21-1-1890 verkoopt Johanna Maria Cornelia Schepp wed. Willem Kooiman Jacz. aan Mr. Johannes Kornelis van Weel kantonrechter te Schoonhoven het woonhuis Oude Haven westzijde kad.C 1244 groot 5,77 are en 2 pakhuizen in een steegje kad. C 545 en 546 voor 7500 gld. Het verkochte was verkregen uit boedelscheiding van 18.8.1886 ¹⁹¹. Dit is het woonhuis van de voormalige Brouwerij De Drie Eendjes.

De weduwe Kooiman vertrekt met het gezin, de vier nog thuis wonende kinderen Margaretha, Wilhelmina Suzanna Gerdina, Jozina Wilhelmina en Arnoldus Graves, op 18 februari 1890 naar Rotterdam ¹⁹²; daar woont zij Boezemsingel 96.184. Vandaar vertrekt zij op 13-11-1897 naar □s-Gravenhage met het gezin bestaande uit Wilhelmina Suzanna Gerdina, Jozina Wilhelmina en Arnoldus Graves ¹⁹³

Va. Adrianus Andries “Graves” Kooiman (zn. van IVa), geb. Schoonhoven 30-8-1855, zilversmid (100), overl. Rotterdam 24-4-1913, tr. Schoonhoven 27-8-1879 Johanna Wilhelmina De Pleijt, geb. Schoonhoven 21-4-1855, overl. Utrecht 17-3-1931, dr. van Willem de Pleijt, zilversmid (237), en Anna den Haak, zilversmid (236).

Uit dit huwelijk:

190. CPM: NNOS 94, nr.35/36.

191. CPM: NNOS 96, nr.14.

192. BAS, BRS 1880-1890, dl.3 fol.77.

193. GART. Bevolkingsregister.

1. Andries (Graves), geb. Schoonhoven 15-12-1885, zilversmid, overl. Schoonhoven 3-7-1903.
2. Willem (Graves), geb. Schoonhoven 31-3-1897, volgt VI.

Biografische gegevens van Adrianus Andries Kooiman.

Zilversmid te Schoonhoven, werkmeester van 7-3-1879¹⁹⁴; opgehouden in 1911. Hij neemt de zaak over van zijn stiefmoeder Klaaske Leverland, de derde echtgenote en weduwe van zijn vader Andries Graves Kooiman Adrianuszoon. Oorspronkelijk was het de zaak van Arij Mopman, de vader van zijn vaders eerste vrouw¹⁹⁵.

Op 19-4-1881 testeren Adrianus Andries Kooiman en Johanna Wilhelmina de Pleijt voor notaris Teyink te Schoonhoven. Zij benoemen over en weer de langstlevende tot universele erfgenaam¹⁹⁶.

Woont Koestraat B 109 (1879), nieuw nr. 117 (1880-1890), Koestraat B 74 en huis A 409c (1890-1900). Woont vervolgens Schoolstraat A 450 (1900-1910), thans Jan Kortlandstraat nr.11, historisch waardevol gebouw, zie Monumenten van Schoonhoven p.92, en Beelden uit Schoonhoven uit de twintigste eeuw, p.34, bovenste foto. Volgens Gezinskaarten (1910-1934) Schoolstraat A450 (doorgehaald) nieuw nummer 11 en tenslotte Lange Weistraat 33 (doorgehaald) nieuw nr.2.

194. NAS 278, nr.43, Missive B&W 7-3-1879.

195. Begeer, 1981, p.121 onder nrs. 099 en 100. Begeer hanteert onjuiste filiaties.

196. NNOS 87, nrs 77 en 78 dd. 19-4-1881.

Nieuw lid van de Gemeenteraad van Schoonhoven in 1903. Bij het aanbieden van zijn geloofsbrieven, zo meldt de Schoonhovensche Courant, blijkt hij niet "A.A. Graves Kooiman" maar "Adrianus Andries Kooiman te heten, zoon van Andries Graves Kooiman"¹⁹⁷.

Het Bestuur der Teekenschool benoemde 9 januari 1903 tot voorzitter de heer A.A. Graves Kooiman, vroeger secretaris en tot secretaris de heer L.A. Rusz¹⁹⁸.

A.A. Graves Kooiman wordt genoemd als voorzitter van de afdeling Schoonhoven van het Algemeen Nederlands Werklieden Verbond¹⁹⁹.

A.A. Graves Kooiman heeft in 1902 een geschat zuiver inkomen tussen f. . 550 - f. 600²⁰⁰.

Vb. Adrianus Kooiman (zn. van IVb), geb. Schoonhoven 31-10-1843, zilversmid, graveur, overl. Schoonhoven 28-5-1876, tr.²⁰¹ omstr. 1865 Elisabeth Cornelia Giltay, geb. Ameide 5-4-1839, overl. (overlijden niet te Schoonhoven gevonden), dr. van Gerrit Jan Giltaij, chirurgijn te Ameide, en Anna Oostrom.

Uit dit huwelijk:

1. Alida, geb. Schoonhoven 21-7-1865, overl. Schoonhoven 4-9-1865.
2. Johanna Clesina Cornelia, geb. Schoonhoven 20-4-1869.
3. Margaretha Petronella, geb. Schoonhoven 1-5-1869, overl. Schoonhoven 14-4-1875.

197. Sch.Crt. 19-08-1903.

198. Sch.Crt.21 jan 1903.

199. Sch.Crt. 14 jan 1903.

200. Kohier Hoofdelijke Omslag 1902, nr. 349.

201. Onbekend waar, wanneer. Niet in BS Schoonhoven, noch Ameide gevonden. ARA, Register huwelijksafkondiging Schoonhoven verloren gegaan.

4. Anna Gerdina Johanna, geb. Schoonhoven 28-1-1875, overl. Schoonhoven 4-3-1875.
5. Adriana, geb. Schoonhoven 29-5-1876.

Biografische gegevens van Adrianus Kooiman.

Zilversmid en graveur te Schoonhoven; werkt niet als zelfstandig werkmeeester. Werkte mogelijk bij zijn vader, Jacob Kooiman. Woont volgens Bevolkings Register (1860-1880) achtereenvolgens in de Lopikerstraat, Koestraat, Kerkstraat B252/261.

Vc. Jan Kooiman (zn. van IVb), geb. Schoonhoven 27-2-1847, goudsmid (151), grossier, overl. Schoonhoven 23-1-1913, tr. Schoonhoven 6-8-1873 Teuntje de Pleijt, geb. Schoonhoven 10-1-1851, overl. na 22-9-1925, dr. van Willem de Pleijt, zilversmid (237), en Anna den Haak, zilversmid (236).

Uit dit huwelijk:

1. Margaretha Pieterella, geb. Schoonhoven 26-6-1874, overl. Schoonhoven 22-9-1925, tr. Schoonhoven 12-5-1909 Adrianus van Iperen, geb. Meerkerk ca. 1877, rijwielhandelaar, overl. na 22-9-1925, zn. van Willem Coenraad van Iperen, smid, en Aaltje Stravers.
2. Anna, geb. Schoonhoven 19-2-1879, overl. Schoonhoven 29-9-1879.
3. Anna Wilhelmina, geb. Schoonhoven 11-8-1881, tr. Schoonhoven 5-7-1904, Louis Jacobus Lijklema, geb. Eesterga gem. Lemsterland ca. 1875, commies bij de posterijen, zn. van Fokke Lijklema en Jikke Dijkstra.

Vertrekt 13 augustus 1904 naar Rotterdam, adres Hondiusstraat 52.

4. Jacoba, geb. Schoonhoven 26-8-1887, overl. na 1910.

Biografische gegevens van Jan Kooiman.

Goudsmid, werkmeester te Schoonhoven van 8-5-1873²⁰² tot zijn overlijden in 1913. Hij heeft eerst gewerkt bij Willem Kooiman Jacobsz en was later knecht bij de goudsmid Adrianus Kuijlenburg Jansz.²⁰³ Zijn meesterteken is 7142; het door Begeer nog genoemde teken 5374 was van een naamgenoot Jan Kooijman, zilversmid, welke door Begeer niet genoemd wordt.

Woont Koestraat B 138 (1860-1880), Koestraat B138, nieuw nummer B140 (1880-1890), Koestraat B 124 (1890-1910), thans nr.81, Rijksmonument, zie Monumenten van Schoonhoven, p.375.

Jan Kooiman heeft in 1902 een geschat zuiver inkomen tussen f. 2000 - f. 2100²⁰⁴.

Vd. Andries Cornelis Kooiman (zn. van IVb), geb. Schoonhoven 29-3-1850, zilversmid, handelaar (148), overl. Schoonhoven 15-3-1920, tr. Schoonhoven 18-3-1880 Engelina van Gelderen geb. Schoonhoven 5-9-1855, overl. Schoonhoven 9-9-1918, dr. van Cornelis Adrianus van Gelderen, koekbakker, en Johanna Margaretha Nobel.

Uit dit huwelijk:

1. Johanna Margaretha, geb. Schoonhoven 5-1-1881, overl. Schoonhoven 12-8-1897.

Biografische gegevens van Andries Cornelis Kooiman.

Zilversmid en handelaar, werkmeester te Schoonhoven van

202. Begeer, 1981, p.126 noemt abusievelijk 4-5-1866; deze aanvangsdatum behoort evenwel bij een door Begeer niet genoemde naamgenoot Jan Kooijman. Deze laatste vertrok op 14-8-1868 naar Culemborg zonder inlevering van zijn meesterteken. Met dank aan Hr. C.B. van Dongen voor aanvullende opmerkingen in deze.

203. Begeer, 1981, p.126.

204. Kohier Hoofdelijken Omslag 1902, nr.669.

14-4-1893²⁰⁵ tot zijn overlijden in 1920. Hij heeft de zaak van zijn vader, Jacob Kooiman, overgenomen. Hij was al vanaf 25-1-1879 reiziger of koopman in zilveren werken²⁰⁶. De erven Kooiman, hebben in 1921 het bedrijf overgedaan aan Pieter Baardwijk. Baardwijk was als 13-jarige in 1901 bij Kooiman begonnen. Na de overname heeft Baardwijk het bedrijf verplaatst naar zijn eigen woonplaats Nieuwpoort. Hier heeft het bedrijf tot 1986 gefloreed; een grote bedrijfsbrand legde het op 1 mei 1986 totaal in de as²⁰⁷.

Andries Cornelis Kooiman en Engelina van Gelderen testeren op 18-10-1897 voor notaris D. Teyink te Schoonhoven onder herroeping van eerdere testamenten benoemen zij elkaar over en weer tot universele erfgenaam²⁰⁸.

Woont eerst Dijk A 40 en later Koestraat B142 (1879) en B 144, zijn voormalig ouderlijk huis (1890-1900), Koestraat B 128 (1900-1910). Koestraat B 128 is thans nr. 73, het woonhuis naast "Drijfhout". Voor afbeelding zie Beelden van Schoonhoven, p.32, onderste foto.

A.C. Kooiman heeft in 1902 een geschat zuiver inkomen van f. 1400 - f.1500²⁰⁹.

Regent van het Gereformeerd Weeshuis 1918²¹⁰.

VI. Willem "Graves" Kooiman (zn. van Va), geb. Schoonhoven 31-3-1897, zilversmid, begr. Schoonhoven 17-6-1977, tr. Neeltje Ida Eerland, geb. Krimpen aan de Lek 6-11-1899, dr. van Pieter Eerland en Pietertje Vente. Woont Lange Weistraat nr.4.

205. Correspondentie C. van Dongen, 10-6-1995, Missive B&W 14-4-1893 nr.1228.

206. NAS 278, nr.33, Missive B&W 20-1-1879.

207. Teeuwen, 1995.

208. NOS 120, nrs. 225 en 226.

209. Kohier Hoofdelijken Omslag 1902, nr.622.

210. Van der Molen, s.a. p.354.

Uit dit huwelijk:

1. Willem Johannes “Graves”, geb. Utrecht 27-11-1937, beeldend kunstenaar te Schoonhoven, atelier Boven de Veerpoort, opleiding aan de Academie voor Beelden Kunsten te Rotterdam, schilderen en beeldhouwen.

Biografische gegevens Willem “Graves” Kooiman.

Leerling Teekenschool / Vakschool, zie Cock van Holten, Schoonhoven in oude ansichten, deel 2, foto 22. Zilversmid, “monteur” bij de fa. Niekerk te Schoonhoven zie Beelden van Schoonhoven, p.75, jubileum 1947.

Woont volgens Gezinskaarten, Lange Weistraat 4; voor afbeelding zie Monumenten van Schoonhoven p.154.

Geraadpleegde Literatuur.

- Anoniem, Schoonhoven, Oude veste aan de Lek, J.N. Voorhoeve, Den Haag, 1963.
- Baarsen, R., De Lelijke Tijd, Pronkstukken van Nederlandse interieurkunst 1835-1895, Rijksmuseum Amsterdam, 1995.
- Becks, I., Schoonhoven, een stad vol zilverwerk, Scriptum Books, Schiedam, s.a.
- Begeer, S.A.C., Hak, E., Linhart-Du Clou, L., Zilversmeden van de Stad Schoonhoven, Nederlands Goud- Zilver- en Klokkemuseum, Schoonhoven, 1981.
- Bentham, B.J. van , Twee eeuwen tafelzilver, de Amsterdamse zilversmeden Helweg, 1753-1965, Waanders Zwolle, s.a.
- Bergh-Hoogterp, Louise E. van den, Goud- en zilversmeden te Utrecht in de late middeleeuwen, deel I en II, SDU, □s-Gravenhage, 1990
- Blauw, W., Slappendel, W., Vos, P., De ontsluiting van twee waarden, Volksuniversiteit Schoonhoven, 1989.
- Boogert, Architectenbureau Van den, e.a., De Monumenten van Schoonhoven. Overzicht van historisch waardevolle gebouwen en de rijksmonumenten met 412 foto's, Gemeente Schoonhoven, 1986.
- Dijk, R.F. van, Gorcums Zilver, Museum "Dit is Bethlehem", Gorinchem, 1992.
- Dongen, C.B. van, De Rijkswaarborgwet van 19 Brumaire, 6e jaar in Nederland, eigen uitgave, Rotterdam 1994.
- Dongen, C.B. van, (bew.), Nederlandse verantwoordelijkheidstekens sinds 1797, Waarborg Platina, Goud en Zilver, Gouda, editie 1995.
- Groningen, C.L. van, De Krimpenerwaard, de Nederlandse monumenten van geschiedenis en kunst, Rijksdienst voor de Monumentenzorg, Zeist, Waanders, Zwolle 1995.
- Hille, H., De zilversmid van Schoonhoven, Leven en werk van Ds. Abraham Verheij (1821-1913), 2e druk, Den Hertog, Houten, 1996.

Holten, C. van, Muilwijk, P., Beelden van Schoonhoven uit de twintigste eeuw, Het Streekboek, Schoonhoven 1991.

Kappers, R., De Nijverheidsvereniging van Goud- en Zilversmeden in Schoonhoven, Oprichting, doel en draagvlak, Bestuurders en eerste leden, Zilver-Cahier nr.3, Stg. Vriendenkring Nederlands Goud- Zilver- en Klokkemuseum, Schoonhoven, 1-2-1997.

Lugard, G.J., Schoonhovens filigrain, Historie van de zilverstad, Van Nooten, Schoonhoven 1968.

Luijt, Janjaap, Resolutieboeken van het Utrechtse Zilversmedengilde, dl.1, eigen uitgave, Utrecht 1997.

Molen, H. van der, Het Weeshuis van Schoonhoven, deel III, 1800-1940 In de Schaduw van de Kerk, eigen uitgave, Schoonhoven, s.a.

Muilwijk, P., Schoonhovense huisnamen in de 17e eeuw, Historische Encyclopedie Krimpenerwaard, jrg. 6, 1981, nrs. 2, 3, p.18.

Muilwijk, P., Van Holten, C., Schoonhoven in oude ansichten, deel 1 en deel 2, Europese bibliotheek, Zaltbommel, 1971 / 1978.

Rijen, Jean-Pierre van, Groninger Keur, Zilver uit Stad en Ommelanden, Nederlands Goud- Zilver- en Klokkemuseum,, Groninger Museum, Schoonhoven / Groningen, 1997.

Schoute, C.R., Schoonhoven: kadastrale atlas Zuid-Holland 1832, Stichting Kadastrale Atlas Zuid-Holland, Schoonhoven, 1994, ISBN 90-5345-042-4.

Someren, C. van, Het Hollandsche IJsselboek, Repro Holland, Alphen a/d Rijn, 1984.

Staring, W.C.H., De binnen- en buitenlandsche maten, gewichten en munten van vroeger en tegenwoordig, Vierde, herziene en veel vermeerderde druk, bewerkt door R.W. van Wieringen, ongewijzigde herdruk der uitgave van 1902, Gysbers & Van Loon, Arnhem 1980, SAK Bibliotheek nr.156.

Stichting Krimpenerwaard, Monumenten in de Krimpenerwaard, Kulturhistorisch waardevolle gebouwen en objecten in beeld, Berkenwoude, november 1988.

Teeuwen, Drs.D., N.V. Zilverfabriek Gebroeders Baardwijk, De Stede Nieuwpoort, Vijfde verzameling bijdragen, p.203-214, Historische Kring Nieuwpoort, Nieuwpoort 1995.

Voet, H.A., Verkenningen vanuit Schoonhoven in het begin van onze eeuw, Typco Lekkerkerk, Capelle a/d IJssel, 1979.

Wttewaall, B.W.G., Nederlands klein zilver en schepwerk, 1650-1880, Uniepers Abcoude, 1994.

Zonruiter, P.J., Kemper, Ch., Ken uw burens van A tot Z, Repro Holland, Alphen a/d Rijn, 1972.

Gebruikte Afkortingen.

ARA: Algemeen Rijksarchief Den Haag

BAS: Bevolkingsadministratie Schoonhoven.

BRS: Bevolkings Register Schoonhoven.

BSS: Burgerlijke Stand Schoonhoven

CPM: Collectie Piet Muilwijk.

DTB: Doop- Trouw- en Begraafboeken

GARt: Gemeente Archief Rotterdam

Gebruikte afkortingen.

GZKM: Nederlands Goud- Zilver en Klokkenmuseum te Schoonhoven.

NAS: Nieuw Archief Schoonhoven.

NNOS: Nieuwe Notarieel Archief Schoonhoven, na 1845

NOS: Notarieel Archief Schoonhoven, voor 1845.

OAS: Oud Archief Schoonhoven.

RAS: Rechterlijk Archief Schoonhoven.

Index Familienamen.

Aa 23
Addicks 82
Auricanus 30
Baardwijk 6, 8, 15, 86, 91
Bergh 23, 36, 44, 89
Beukhof 34, 37, 38, 51
Blanken 47, 54
Bondeur de Wit 55
Boschdijk 54
Broer 35
Bronckhorst 29
Bronkhorst 29, 31
Brusse 44
Brussen 44, 59, 78
Cambier van Nooten 50, 69, 72, 79, 81
Ceelen 44, 52, 59, 68
Cooijman 30
Cool 44
Corbijn 67, 70
Corbijn van Willenswaard 67
Croiset van der Kop 54
Dam 31, 33-38, 51, 72
Denekamp 23, 24, 78
Dijkman 38
Dijkstra 85
Dolk 74
Driessen 23
Dumont 50
Eerland 87
Eijk 31
Elk 4, 51, 79, 81
Ewijk 16, 23, 24, 47
Faaij 54
Fijting 67
Gaillard 23, 48, 49, 57
Geelen 23, 40, 41, 45, 57

Geijskes 37, 40, 41, 44, 46, 78
Gelderen 23, 86, 87
Genen 79
Gerdes 68
Gier 69
Gilde 22, 35, 44, 46, 68
Gilde Koppenol 68
Giltaj 84
Goedhart 42
Graves 3, 32, 33
Greup 23, 37
Grevink 22-24, 57
Groot 39, 52
Haak 82, 85
Haalbos Lazonder 23
Hallebeek 35
Halteren 23
Happé 61, 62, 68
Heerens 57
Heijnsius 74, 75
Hellegers 23, 35-37, 40
Hof 54
Hoff 71, 72
Hofstede 44, 54
Hogendoorn⁵⁴
Hollard van den Dool 59
Hollebeek 57
Hoog 57, 67
Hoogendijk 57, 81
Houten 38, 40, 89
Huizer 44
Iperen 85
Ising 76
Joachim 57
Jochim 54
Kemp 45, 47
Kenthenich 47
Kersbergen 31

Kloot 57
 Knosses 12, 15, 19, 34, 53
 Koeman 45
 Kok 15, 41-43, 60
 Koning 46
 Kooijman 29, 31, 85, 86
 Kooiman 1, VI, 1-6, 8, 10, 12-19, 23, 26, 29-79, 81-88, 99
 Kool 44
 Kop 46, 52, 54, 57, 67
 Koppenol 36-38, 51, 68
 Krieken 39
 Krom 45
 Kruijck 30
 Kruijt 58, 63, 67
 Kuijlenburg 23, 52, 55, 60, 61, 85
 Lazonder 23, 70
 Leeuwen van Duivenbode 12, 55
 Lekkerkerker 81
 Lethman 54
 Leverland 15, 59, 83
 Littel 12, 23, 57-60
 Loon 12, 49, 90
 Loreijn 39, 41
 Lulins 81
 Maas van der Pauw 64
 Maas van der Pouw 12, 64, 69, 72-74
 Marle 78
 Meijeren 31
 Meschert 54
 Molenaar 53
 Monteban 23
 Mopman 5, 12, 58, 59, 61, 83
 Mourik 31, 33, 62
 Munnick 54
 Naves 69
 Niekerk 16, 23, 88
 Nobel 23, 42, 43, 86
 Nooteboom 70

Noteboom 63, 67
 Okhuijzen 54
 Oorschot 53
 Oosten 44
 Oosterhoudt 36
 Oostrom 84
 Oostrum 44
 Os 44
 Osten 61
 Paardekoper 47, 52, 66
 Pauw 23, 64
 Peerbolte 72
 Peletier 23
 Penning 36-38, 40, 43, 44, 51, 54
 Petit 54
 Pleijt 82, 83, 85
 Poort 70
 Pouw 12, 64, 69, 72-74
 Prins Bernhard 8
 Quint 30
 Ramoth 64
 Ree 23, 35, 36, 40
 Ridder 57
 Rietveld 30, 31
 Rieu 74
 Rikkoert 53
 Roesgen 23
 Roest 29
 Roosenburg 47
 Rossum 47, 62
 Ruijs 63
 Ruis 62, 63
 Scheepmaker 81
 Schep 81
 Schepp 15, 74, 78, 79, 81, 82
 Scherpenzeel 48-50, 79
 Semler 59
 Simmens 54

Slager 6
Slingeland 70
Slingerlandt 52
Sluijs 45
Smits 39
Smitskamp 57
Solinge 46, 53
Sonsbeek 23
Soolinge 52
Sperna 46, 70
Sperna Weiland 70
Starrenburg 33
Stekelenburg 44
Stolwijker 29
Stravers 85
Teunissen 23
Teyink 48, 49, 61, 75, 83, 87
Tieleman van der Hoff 71, 72
Tielman van der Hof 54
Tijhoff 61
Timmer 33
Timmers 33
Tongerle 36, 44
Velden 76
Vente 87
Vergeer 29, 34
Verheij 15, 19, 27, 47, 49, 52, 53, 57, 64, 66, 68, 69, 74, 89
Verhoef 54
Verkleij 29
Vermeulen 62, 78
Verroen 23
Waas 39-41
Wagevier 49
Wamel 78
Weel 82
Wendels 39, 57
Wiel 30
Wild 54

Wilgen	58
Willens	57
Willenswaard	23, 48, 55, 56, 62, 64-69, 74, 77, 100
Willenswaard	67
Wingerden	42
Wit	55, 73
Wolff	47
Woudenberg	57

Bijlage 1.

Systematisch geraadpleegde bronnen op Kooiman, Graves Kooiman en schrijfvarianten.

Burgerlijke Stand, klappers en akten voor zover openbaar.

Schoonhoven: geboorten, trouwen, overlijden 1811-1940

Bergambacht: geboorten, trouwen, overlijden 1811-1872

Ammerstol: geboorten, overlijden 1811 en 1818-1902, trouwen 1811 en 1823-1902

Berkenwoude: geboorten 1811-1932, trouwen 1811-1822, overlijden 1811-1892

Goudriaan: geboorten, trouwen, overlijden 1812-1823

Gouderak: geboorten, trouwen 1811-1872, overlijden 1811-1902

Langerak: geboorten, trouwen, overlijden 1817-1852

Bevolkingsadministratie Schoonhoven.

1811, 1814, 1838, 1840, 1846-49, 1860-80, 1880-90, 1890-1900, 1900-10.

Gezinskaarten 1910-34.

DTB.

Krimpenerwaard, ARA regio V: 1650-1812

Alblasserwaard, ARA regio VI: 1695-1812

Lopikerwaard, SAK, typoschrift Den Hartog, Willige Langerak, Jaarsveld, Benschop

Bergambacht: begraven 1695-1805

Lexmond: ARA DTB via typoschrift De Bruin

Schoonhoven: begraven 1735-1806, overlijden 1806-1811

Krimpenerwaard: register verhuisde personen 1680-1810, incl. 1e en 2e supplement

Poorters van Schoonhoven: na 1745.

Diversen.

Kadastrale Atlas 1832

Collectie Muilwijk

Collectie Willenswaard, inv nrs. 80 t/m 90

Repertorium Beresteijn

NGV: Centraal Namenregister "Graves Kooiman"

NGV: familieadvertenties "Kooiman, Graves Kooiman".

"De dikke Van Dongen", editie 1995